

בית ועד

Torah for Shavuot from our Home to Yours

Brought to you by the members of the Rabbinical Council
of Bergen County

שבועות תש"פ

DIVREI BERACHA

Dear Friends,

In the pages that follow are almost 20 shiurim and articles prepared by the rabbis of the Rabbinical Council of Bergen County in honor of Shavuot.

As we prepare to receive the Torah anew this year in exceedingly unusual circumstances, it is particularly appropriate to note and reflect upon one of the most wondrous and miraculous elements of maamad Har Sinai - the unity we achieved. Chazal point to the singular language of “vayichan”, to indicate the fact that we encamped “as one people, with one heart.” This, in contrast to our “normal” conflict-ridden approach. All other desert encampments were described in the plural “vayachanu,” reflecting the discord that typified our travels from the dawn of our history through today.

On the surface, this midrash is presenting a mixed review of our behaviors that includes great achievements together with many challenges. But I believe Chazal here intend to present one integrated lesson: our ability to contextualize our diversity within a sense of shared values. Hashem created the world with sufficient ambiguity and diversity of thought that naturally leads to a spectrum of opinions. This diversity colors our world in a way that forms a beautiful symphony - “vayachanu.” However, this diversity exists in the framework of an unconditional and unified approach at the acceptance of the Torah at Sinai. Regarding this one issue, as a prerequisite to all else, we are obligated to be as one person, with one heart.

The RCBC is proud to serve this special community during “boring years” as well as during the most trying times. We celebrate our diversity, both among our community’s rabbis and its members, a diversity which shines forth in our regular day to day living. But during these last months, it has become abundantly clear how that vayachanu which we so cherish exists only because of our vayichan, within the framework of our ability to unify around our core values - values like our commitment to Torah and to the physical and spiritual welfare of our community, and our unswerving dedication to the sanctity of life. Without question, the unity we’ve achieved, both rabbinic and lay, over the course of these months will hold us in good stead and make us ever stronger as we slowly begin to return to our daily routine. By continuing to build our diversity through unity, we can continue to build the beautiful community that we are so proud of in Bergen County and to be the kind of shining example to so many others that we’ve been over the course of these months.

And of course, the greatest unifying force is that which has brought us together since time immemorial, Torah study. The rabbis of the RCBC have come together to produce these pages of Torah to further bring our community together during these uncertain times.

On behalf of the almost 40 rabbis of the RCBC, I wish you all a meaningful Zman Matan Toraseinu. May the Torah we learn bring us closer together and to Hashem, and may the merit of that learning bring a refuah shleimah b’karov to all who need it.

Best Wishes for a chag sameach,
Kenny Schiowitz

TABLE OF CONTENTS

Sources with Guided Learning

PAGE

- 5 **Rabbi Shalom Baum:** Judaism and Perfectionism
- 9 **Rabbi Akiva Block:** Nobody Likes a show-off: On the concept of Yuhara and Halachic Hubris
- 17 **Rabbi Tanchum Cohen:** Tefilla, at the Corner of Brisk and Breslov - Kavana as a Tool for Redefining my Davening
- 22 **Rabbi Daniel Fridman:** The Foundation of Foundations
- 30 **Rabbi Moshe Genack:** Prioritizing Different Aspects of Talmud Torah
- 35 **Rabbi Zev Goldberg:** For Sale: Can Spiritual Reward Be Purchased?
- 42 **Rabbi Yehuda Halpert:** The Ten Commandments You Thought You Knew
- 47 **Rabbi Beni Krohn:** A Get in Galicia: On Yom Tov Sheini of Shavuot
- 54 **Rabbi Andrew Markowitz:** Reconnecting to our Shul Experience
- 65 **Rabbi Chaim Poupko:** Standing up for Our Beliefs: Reflections on a Controversial Minhag
- 70 **Rabbi Larry Rothwachs:** Greater Than the Sum of Its Parts: The Many Benefits of learning Torah B'Chavrusa
- 76 **Rabbi Eli Shestack:** An Exploration of Mann in the Wilderness
- 89 **Rabbi Michael Taubes:** Maamad Har Sinai and the Aseres HaDibros in Hashkafah and Halacha
- 104 **Rabbi Daniel Wolff:** The Hebrew Months in Shmoneh Esrei

Torah Articles

- 107 **Rabbi Ilan Acoca:** One for All and All for One
- 110 **Rabbi Yosef Adler:** The Issur Melacha of Shabbat and Yom Tov
- 113 **Rabbi Jeremy Donath:** Shavuot in Quarantine - Kabbalat Ha'torah for (Isolated) Individuals
- 123 **Rabbi Haim Jachter:** Like Rachel and Leah
- 130 **Rabbi Ari Zahtz:** 5 Fascinating Questions - and Answers

SOURCES WITH GUIDED LEARNING

Rabbi Shalom Baum
Congregation Keter Torah, Teaneck

Judaism & Perfectionism

A) Halacha Imposes Many Demands and Expectations on us This is our job!

- a) A Jew must always strive to reach the level of our Patriarchs

[תנדב"א רבה פכ"ה]

שכל אדם מחוייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אברהם יצחק ויעקב.

- b) As soon as we achieve one level- we should strive for the next level

מלבי"ם דברים פרק כח

(א) והיה אם שמוע תשמע. **כפל השמיעה להורות שישמע על דעת לחזור ולשמוע עד שתקטן בעיניו המדרגה שהגיע אליה וישתוקק לעלות ממדרגה למדרגה** ע"ד שאמרו חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אברהם יצחק ויעקב.

- c) "We were made for this "

משנה מסכת אבות פרק ב משנה ח

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה **אל תחזיק טובה לעצמך** כי לכך נוצרת

B) Mitzvot in Perfection

- a) Counting the Omer- Complete Purity

זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור [דף פח עמוד א

א, ת"ח כל ב"נ דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולאו בכללא דטהור הוא ולאו הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא

- Can't miss even one night - one & done

ספר הלכות גדולות סימן עא - הלכות מנחות עמוד תרסה

אמר רב אשי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. רבנן דבי רב אשי מאנו יומי ומאנו שבועי. מר רב יהודאי גאון הכי אמר היכא דלא מנה עומר לילה קמא לא מאני בשאר לילותא, מאי טעמא, דבעינא שבע שבתות תמימות ולילות, אבל בשאר לילותא היכא דלא מנה מאורתא מאני ביממא ושפיר דמי.

- b) Perfection in Prayer (as explained by Rav Chaim Soloveitchik)
- Perfect awareness in the presence of Hashem

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ד

הלכה א

חמשה דברים מעכבין את התפלה אע"פ שהגיע זמנה, טהרת ידים, וכיסוי הערוה, וטהרת מקום תפלה, ודברים החופזים אותו, וכוונת הלב.

הלכה טז

כיצד היא הכוונה שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה, לפיכך צריך לישב מעט קודם התפלה כדי לכוין את לבו ואחר כך יתפלל

- c) Perfect Repentance - All Elements

רמב"ם הלכות תשובה פרק ב

ומה היא התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשה עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו', וכן יתנחם על שעבר שנאמר כי אחרי שובי נחמתי, ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו וגו', וצריך להתודות בשפתיו ולומר עניינות אלו שגמר בלבו

C) However - It is not All or Nothing

- The Role of Gradualism
- Missing a night and continuing to count

תרומת הדשן סימן לז

שאלה: אם ספק לאחד, אם ספר לילה אחת או לאו, האיק יעשה מכאן ואילך, יספור בברכה או לאו?

תשובה: יראה דיספור בברכה מכאן והלאה, ולא מבעיא אם נזכר ספיקתו ביום ההוא, שאז ודאי צריך לספור ביום בלא ברכה, מתוך הספק, ושוב יספור בשאר הלילות בברכה. והכי נהגין אפילו בודאי שכח בלילה לספור, וסופר ביום בלא ברכה, סופר שוב בברכה, דמיקרי שפיר תמימות

- b) Less than perfect prayer is still prayer - with the caveat of sincere effort

בית הבחירה (מאירי) מסכת ברכות דף ל עמוד ב

מה שכתבנו שאם אין אדם מוצא עצמו בדעת מכוונת שלא יתפלל גדולי עולם הורו שלא נאמר כן אלא בדורות הראשונים שהחסידות צפון בלבם והכונה מצויה להם אבל בדורות הללו שאין הכוונה מצויה כל כך ישתדל אדם להתפלל בכוונה כמה שאפשר לו ויחוש לעצמו מעונש הדין ומ"מ אל יפטור עצמו בטענה רעועה לומר שאינו יכול לכוין אלא יתפלל ויכוין במה שאפשר לו ולעולם ישים אדם יראת שמים לנגדו ואם עשה כן לא במהרה הוא חוטא

חזון איש (מעשה איש ח"ו עמ' פד') – בדורת האחרונים הקב"ה מקשיב לתפילתנו אפילו כשאנחנו כראוי, ואינו דורש כמו בדורות הקודמים

- c) Partial Teshuva

מביט בית אלוקים יד תשובה חלקית

התשובה בכל חלק שיעשה יש לו קצת שכר ולפי מה שירבה כן ירבה סליחתו

D) Always Striving for More but Finding Spiritual Satisfaction

• a) Personal Development

משנה ברורה סימן א ס"ק יב

וע"ז שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים. וכן [כד] לענין ת"ת
הענין כן כי הכל תלוי לפני הש"י אם עושה כל אשר בכוחו לעשות. ומי שהוא בעל תורה
 ויש לו לב להבין וללמוד [כה] יכול למנוע מלומר הרבה תחנות ובקשות הנדפסות בסידורים
 וטוב יותר שילמוד במקומם. [כו] וצריך האדם לקבוע לו עת ללמוד ספרי מוסר בכל יום ויום י

• Every step you take is progress- Reward for what you overcome

ספר נתיבות עולם א - נתיב העבודה - פרק ה שהקדוש ברוך הוא מונה פסיעתך ונותן לך
 שכר... ומה שאמר בדבר הזה בפרט דהיינו התפלה שהקדוש ברוך הוא מונה פסיעתך.

ולכך אמר שהקדוש ברוך הוא מונה פסיעתך כי **אף פסיעה אחת יותר רחוק הקדוש ברוך**
הוא מונה כי הכל הוא לפי התנועה יש לו דביקות בו יתברך כי אם הולך מרחוק
הרי זה מורה דביקות גמור בו יתברך לכך הולך מרחוק.

b) "Happy" with your portion in spiritual matters

Matnas Chaim end of Kinyanim Chelek Aleph

ואעפ"י שלמדנו שקנין "השמח בחלקו" ר"ל חלקו בתורה, מ"מ פשוט הוא
 שצריך האדם להיות שמח בחלקו בכל מה שעובר עליו בעניני
 העולם כדי שיזכה לשוב הדעת ומנוחת הנפש הנצרך לתורה ואין צריכים
 להאריך ועיי' מה שכתבנו בקנין "בישוב".

תורת חיים 199 אבות

ומרן הגר"ח מוואלז'ין זצ"ל ביאר דהמידה של שמח בחלקו שייכת רק בגשמיות, אבל
 ברוחניות לא שייך להיות שמח בחלקו, כי תמיד צריך להיות רעב וצמא לדבר ה'
 ולהשתוקק ליותר עליה בתורה ויר"ש, ורק בגשמיות שייך להיות שמח בחלקו. ואחד
 מן הקדמונים פירש דהא דיש תאוה מוזרה דמי שיש לו מנה רוצה מאתיים תאוה זו
 ניתנה בשביל תורה, שלעולם לא יהיה האדם שמח בחלקו אלא הולך מחיל אל חיל,
 אלא שאנשים היפכו את תאוה זו לעניני ממון ושאר תאוות גשמיות.

אולם הגאון רבי ברוך בער זצ"ל פירש להיפך. דמה שייך להיות שמח בגשמיות ובכל
 עניני העוה"ז שאינם אלא דמיון כוזב והבל שוא נתעה, אלא איזהו עשיר השמח
 בחלקו קאי ארוחניות, על תורת ה', ששמח במה שלמד שטיקעל (קטע) גמרא
 ותוספות עם קצות החושן, ומי ששמח בזה הוא אדם שמח באמת והוא העשיר.²

Rabbi Akiva Block
Kehilat Kesher, Englewood/Tenafly

Nobody likes a showoff

On the Concept of Yuhara and Halachic Hubris

Nobody Likes a Showoff: On the Concept of יוהרא and Halachic Hubris

Akiva Block - Kehilat Keshet, Englewood/Tenafly, NJ - Shavuot 5780

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות סוף פרק ב

“תני חזקיה, כל מי שהוא פטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט.”

“Anyone who is exempt from something and does it anyway, is considered a fool.” - Yerushalmi, Berachot

A basic tenet of Jewish tradition is the notion that individual halachic observance leads to personal spiritual elevation. But how far does that go? What if my scrupulous observance even in matters that are technically beyond the letter of the law diverges from the practice of the community? How do I balance my own spiritual ambition with adopting practices that can smack of arrogance and haughtiness?

1. משנה - מסכת ברכות דף טז עמוד ב

חתן אם רוצה לקרות קריאת שמע לילה הראשון - קורא. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל הרוצה ליטול את השם יטול.
(With regard to the recitation of Shema on one's wedding night, the Sages said that despite his exemption,) if a groom wishes to recite Shema on his wedding night, he may do so.

Rabban Shimon ben Gamliel says: Not everyone who wishes to assume the reputation of a God-fearing person may assume it. (Consequently, not everyone who wishes to recite Shema on his wedding night may do so.)

What is the Problem of Yuhara? Two Approaches in the Rishonim

2. רש"י שם - ד"ה לא כל הרוצה וכו'

אם לא הוחזק חכם וחסיד לרבים אין זה אלא גאווה, שמראה בעצמו שיכול לכוין לבו:

If he is not an established scholar and pious, this is nothing but haughtiness, for they are displaying that they can have proper intent [despite the distractions].

- According to Rashi here, for רשב"ג, what is the problem with reciting Shema when one is not obligated?
- Why might R' Shimon Ben Gamliel make an exception for a "huchzak chacham v'chased l'rabim?"

3. פירוש המשנה לרמב"ם - מסכת ברכות פרק ב

ענין דברי רבן שמעון בן גמליאל שהוא אומר אם קרא יביטו עליו במבט רוממות שהוא זהיר ומדקדק, ואפשר שעושה כן רק למראית עין.

Rabban Shimon ben Gamliel believes that if the chatan reads the Shema when he is not obligated, people will look at him at a scrupulous and exacting individual, while he may very well be doing it for show.

- According to the Rambam, for רשב"ג, what is the problem with reciting Shema when one is not obligated?
- Would the Rambam make the same exception as Rashi does, for a "huchzak chacham v'chased l'rabim?"

What Kind of Case is Subject to Yuhara? The Dispute between Chachamim and RSB"G

4. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יז עמוד ב

חתן אם רוצה לקרות וכו'. למימרא, דרבן שמעון בן גמליאל חייש ליוהרא ורבנן לא חיישי ליוהרא? והא איפכא שמעינן להו? דתנן: מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב - עושין, מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין, וכל מקום תלמידי חכמים בטלים; רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם יעשה כל אדם את עצמו כתלמיד חכם.

קשיא דרבנן אדרבנן, קשיא דרבן שמעון בן גמליאל אדרבן שמעון בן גמליאל!

אמר רבי יוחנן: מוחלפת השיטה.

רב שישא בריה דרב אידי אמר: לעולם לא תחליף, דרבנן אדרבנן לא קשיא: קריאת שמע כיון דכולי עלמא קא קרו, ואיהו נמי קרי - לא מיחזי כיוהרא. הכא, כיון דכולי עלמא עבדי מלאכה ואיהו לא קא עביד - מיחזי כיוהרא.

דרבן שמעון בן גמליאל אדרבן שמעון בן גמליאל לא קשיא: התם בכונה תליא מילתא, ואנן סהדי דלא מצי לכווני דעתיה. אבל הכא, הרואה אומר: "מלאכה הוא דאין לו, פוק חזי כמה בטלני איכא בשוקא!"

The Gemara asks: Is that to say that Rabban Shimon ben Gamliel is concerned about haughtiness and the Rabbis are not concerned about haughtiness? But didn't we learn that they say the opposite? As we learned in a mishna: "In a place where they were accustomed to perform work on Ninth of Av, one may perform work. A place where they were accustomed not to perform work on Ninth of Av, one may not perform work. And everywhere, Torah scholars are idle and do not perform work. Rabban Shimon ben Gamliel says: With regard to performing labor on the Ninth of Av, one should always conduct himself as a Torah scholar."

If so, there is a contradiction between the statement of the Rabbis here and the statement of the Rabbis there. And, there is a contradiction between the statement of Rabban Shimon ben Gamliel here and the statement of Rabban Shimon ben Gamliel there.

Rabbi Yoḥanan said: The attribution of the opinions is reversed.

Rav Sheisha, son of Rav Idi, said: Actually, you need not reverse the opinions, as the contradiction between the two statements of the Rabbis is not difficult. In the case of the recitation of Shema on his wedding night, since everyone is reciting Shema and he is also reciting Shema, he is not conspicuous and it does not appear as haughtiness. Here, in the case of the Ninth of Av, however, since everyone is performing labor and he is not performing labor, his idleness is conspicuous and appears as haughtiness.

So too, the contradiction between the two statements of Rabban Shimon ben Gamliel is not difficult. There, in the case of the recitation of Shema on his wedding night, the matter is dependent upon his capacity to concentrate, and it is clear to all that he is unable to concentrate. Reciting Shema under those circumstances is a display of haughtiness. But here, in the case of the Ninth of Av, one who sees him idle says: "It is because he has no work to do. Go out and see how many idle people there are in the marketplace, even on days when one is permitted to work!" Consequently, his idleness is not conspicuous.

- According to R' Sheisha brei d'rav Idi, what is the fundamental dispute between the Chachamim who believe doing work on Tisha B'av is יוהרא, and R' Shimon ben Gamliel who believes a chatan reciting Shema on his wedding night is יוהרא?
- How is the element of יוהרא involved in these two cases different? Why would one or the other, but not both, be manifestations of יוהרא?

5. תוספות יז: - ד"ה רב שישא

פר"ח דהלכה כרב ששת דהוא בתראה והלכה כרשב"ג דאמר לא כל הרוצה ליטול את השם יטול... וכן פסק ר"ח. ומיהו אנו שבשום פעם אין אנו מכוונים היטב גם חתן יש לקרות, דאדרבה נראה כיוהרא אם לא יקרא, כלומר אני מכוין בכל שעה. אבל לעשות מלאכה בתשעה באב אין לעשות מלאכה:

R. Chananel rules like R' Sheisha's version of RSB"G, who holds that a chatan should not say Shema...However, nowadays, when we never say Shema with sufficient kavana, a chatan may also recite it. In fact, quite the contrary, it is haughtiness to **not** say it, as if to say I normally say Shema with perfect kavana. But one should not, however, do work on Tisha B'av.

- While many rishonim (See Ri"ף here, Or Zarua 1:84, and Rambam below) rule that we are not concerned with yuhara, Tosfot rule in accordance with RSB"G that we are concerned for yuhara. But they note that nowadays the yuhara would be for a chatan to **not** say Shema. What does this say about the halachic concept of yuhara? Is it formal and rigid, or does it adapt to time and place?

6. רמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ד הלכה ז

כל מי שהוא פטור מלקרות קריאת שמע אם רצה להחמיר על עצמו לקרות קורא. והוא שתהא דעתו פנויה עליו. אבל אם היה זה הפטור מלקרות מבהל אינו רשאי לקרות עד שתתקיים דעתו עליו:

If one, exempt from reading the *Shema*, nevertheless desires to fulfill his duty strictly, and read it, he may do so, provided that his mind is free. But if such an exempted individual is in an excited state, he may not read it, till his mind is composed.

7. השגת הראב"ד שם

עד שתתישב דעתו עליו. כתב הראב"ד ז"ל ומה בכך יקרא ויהא כקורא בתורה ולא יהיה כפורק שם שמים מעליו ואין זה דומה לתפלה ואין חוששין עתה ליוהרא שהדבר ידוע לרוב הקוראים והמתפללים שאינה אלא מצות אנשים מלומדה גם בחכמי הגמרא היו אומרים כן מחזיקנה טיבותא לרישאי כי מטינא למודים כרע מנפשיה ואידך אמר דהוה מני דיומסין בגו צלותא ואידך אמר דחשיב מאן ממטי אסא לבי מלכא עכ"ל:

What is the issue with [someone who will not have the appropriate kavana] reading it? Let him read, so he will not be like someone shedding the name of Heaven from upon him, for this is not similar to tefillah. Nor are we concerned now for yuhara, for everyone knows that the majority of individuals perform these tasks merely by rote (מצות אנשים מלומדה)...

- *What middle approach might the Rambam be advocating? If a chatan may recite the Shema, why is he not permitted to do so if he won't have kavana?*
- *What would the Rambam respond to the Raavad's challenge? What's wrong with saying it without kavana, and merely be considered someone studying Torah? Why may מצות אנשים מלומדה not be sufficient?*

8. ראבי"ה חלק ב - מסכת מגילה סימן תקצז

וגבי נשים כי מקיימו מצות עשה ליכא יוהרא לכולי עלמא, כיון דכולי עלמא יתבי בסוכה ותקעי שופר ונטלי לולב. ותדע מדשנינן בברכות ופסחים דרבנן אדרבנן לא קשיא כיון דכולי עלמא קא קרו ואיהו נמי קרי לא מיחזי כיוהרא, ואפילו רבן שמעון בן גמליאל לא פליג עלייהו אלא משום דאנן סהדי דלא מצי מכוון, ולא שייך יוהרא אלא היכא דמשנה משאר בני אדם, ואף על פי שכל הנשים פטורין, הרי נמי כל החתנים פטורים ואפילו הכי לא הוי יוהרא.

Regarding women, when they fulfill positive mitzvot, there is no yuhara according to all opinions, since everyone sits in the sukkah and blows the shofar and takes the lulav. From the way the gemara resolves the contradiction in the Rabbanan about a chatan we see... **Yuhara is only applicable where one does something different from the rest of people.** [This is so] even though women are exempt...

- *According to Raavya, why is it not yuhara for women to fulfill mitzvot aseh shehazman gerama, from which they are exempt? Which definition of yuhara presented in the gemara in Berachot above is the Raavya subscribing to?*

A Practical Difference - Does Yuhara exist in Private?

9. ים של שלמה - מסכת בבא קמא פרק ז

ופי' רש"י, מי הוא שמראה לנו גדולתו, שהוא ירא שמים מאד. ואינו חש לתנאי שהתנה יהושע, ומיחזי כיוהרא. א"כ משמע לפי פירושו, דוקא כשהוא מראה יוהרא בפני אחרים. אבל בפני עצמו לא... מ"מ לא נ"ל... משום יוהרא, כלומר שמראה עצמו ירא שמים, והוא גאוה יתירתא... שראוי לנדות בר בי רב שהוא מתייר בדין. ומחמיר בדינא שפשט היתר בכל ישראל, אפילו לא עשה בפני רבו, אם לא שידוע אל החכם שבודאי לש"ש עושה התלמיד, ואפי' בפני הרבים לית כאן בית מיחוש.

Out of *yuhara*, which is to say **that he shows himself as one who fears Heaven**, but it is actually excessive pride... It is fitting to excommunicate a student who is haughty with Halacha—one who is stringent with a law when a permissive

ruling has spread throughout all of Israel (even if he does not do it before his Rav) – if it is not known to the sage that the student certainly acted for the sake of Heaven. [In which case] even in public there would be no concern.

10. שו"ת שבות יעקב חלק ב סימן מד

דדוקא יחיד ירא שמים שרוצה להחמיר על עצמו והצנע לכת ודאי זכור לטוב ואין בו משום יוהרא... דודאי בהצנע אדם רשאי להחמיר על עצמו משא"כ בפרהסיא דמחזי כיוהרא, וכל שעשה כן בצנעה ניכר מחשבתו מתוך מעשיו שאינה עושה כן משום יוהרא.

For specifically an individual who fears Heaven who wishes to be stringent with himself and act modestly is certainly remembered for good and has no *yuhara*... For certainly in private a person is permitted to be stringent with himself, which is not the case in public, for it appears like *yuhara*... Whoever does thus in private, his acts clearly show his intentions, that he does not do this out of *yuhara*.

On the Value of Aligning with Communal Practice - Especially for Leaders

11. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יג עמוד ב

תניא, סומכוס אומר: כל המאריך באחד - מאריך לו ימיו ושנותיו... רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי [חייא בר אבא] חזייה דהוה מאריך טובא. אמר ליה: כיון דאמליכתי למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים, תו לא צריכת.

It was taught in a *baraita*, Sumachus says: One who extends his intonation of the word *echad* while reciting *Shema*, is rewarded that his days and years are extended... Rabbi Yirmiya was seated before Rabbi Chiya bar Abba, and he saw that he was overextending his pronunciation of *echad*. He said to him: Once you have crowned Him over everything above (in Heaven), below (on earth), and in the four corners of the heavens, you need not extend any further.

- *What was wrong with R. Yirmiya elongating his echad a bit longer? Why would R. Chiyya discourage him from spending a bit more time thinking about Hashem during his Shema?*

12. מהרש"א - חידושי אגדות מסכת ברכות דף יג עמוד ב

ונראה דודאי לחכמי אמת ויודעי סוד יש כמה כוונות וסודות בהאי קרא, אשר בהם האריך רבי ירמיה טובא. וא"ל "כיון דאמליכתיא כו" דכוונה זה כוללת להמון עם שיוכלו לכיון גם בזה, ולכך א"ל לא צריכת טפי כדי שלא תשהה בכוונתך יותר ולא תהא תפלתך עם הצבור.

It is clear to the scholars of the truth and the mystics that there are many deep meditations and secrets in this verse (*Shema*), and it is those that R. Yirmiya was focusing on when he extended his 'echad' too long. But R. Chiyya told him, "once you think about Hashem up, down and all 4 directions, you don't need more than that," for this *kavana* is meant to include everyone, and should be accessible even to commoners, therefore R. Chiyya told R. Chiyya it's enough, so that you won't delay too long and miss praying together with the congregation.

Other Issues and Applications of Yuhara

Holding the tzitzit during Shema

13. תשובות רב נטרונאי גאון - אורח חיים סימן ו (גם מובא באוצר הגאונים מסכת ברכות)

והכי אמר רב נטרונאי גאון: ושאלתם כשיקרא אדם קריאת שמע צריך לאחוז ארבע ציציותיו או לא. דבר זה לא דרך חכמים ותלמידים הוא, זה דרך יתירות הוא. וכי מאחר שהתבונן בציציותיו בשעת עטיפתן וברך עליהם, לאחר מכאן למה אוחזן בידיו. אלא מעתה כשמגיע וקשרתם צריך נמי לאחוז בתפלו. ואם תאמר יאחוז, כשמגיע וכתבתם צריך לבא לביתו ולהניח ידו על מקום מזוזה. הלכך העושה כן צריך ללמדו ולהסבירו (אותו) שלא יעשה.

Wearing your Tzitzit out

14. שו"ת יחווה דעת חלק ב סימן א

שאלה: הלוש טלית קטן לקיים מצות ציצית, האם עליו להוציא את הציציות מחוץ לבגדיו, כדי שיהיו נראים בכל עת, וכמשמעות הפסוק "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'", או שיש ללבוש הטלית תחת בגדיו, ואף הציציות יהיו מכוסות בבגדיו?

תשובה:... והגאון המקובל **רבי חיים ויטאל** בשער הכוונות (דף ז ע"ב), העיד בגודלו על רבינו **האר"י זצ"ל**, שהיה לובש הטלית קטן מתחת לכל מלבושיו על החלוק. נשאותם המתייהרים ללבוש טלית קטן על כל בגדיהם טעות גדולה היא בידם, ושהוא הפך האמת... ומאחר שהמקובלים הדגישו בדבריהם שהלובשים טלית קטן על בגדיהם טועים טעות גדולה, ושהוא הפך האמת, ואילו מרן לא כתב שיש ללבוש על בגדיו אלא על צד היותר טוב, ולא לעיכובא, לכן פשט המנהג ללבוש הטלית קטן תחת בגדיו, כי ידוע שמנהגינו בכל כיוצא בזה הלכת אחר הוראות רבינו **האר"י ז"ל**, גם בזמן שמרן השלחן ערוך רוח אחרת עמו, וכמו שכתב מרן החיד"א בברכי יוסף (סימן מו אות יא)... וכן ראינו אצל כל רבותינו רבנן קשישאי בדור שלפנינו שכולם נהגו ללבוש הטלית קטן תחת בגדיהם, וגם הציציות מכוסות בבגדיהם. אמנם הגאון רבי מרדכי יפה **בספר הלבוש** (בסימן ח) כתב, שהואיל וטעם הציצית כדי שזכור כל המצות, לפיכך הלובשים טלית קטן תחת כל הבגדים יזהרו להוציא הציציות בחוץ כדי שיראו תמיד, ועל ידי כך יזכרו המצות. וכן פסק **בשלחן ערוך הגאון רבי זלמן** (סימן ח ס"ק יח). ע"ש... אולם **המאמר מרדכי** (סימן כד סק"א) העיר על דברי הלבוש הנ"ל, וכתב, ומי כהחכם היודע פשר דבר, לחלק בין הטלית קטן לבין הציציות שבו, וכל מעיין בדברי הפוסקים יראה ויבין שאין שום גילוי לפשרה זו, לא בבית יוסף ולא בשלחן ערוך, וכן מנהג העולם ללבוש תחת הבגדים, וכמו שכתב המגן אברהם (סימן ח) בשם **האר"י ז"ל** שצריך ללבוש הטלית קטן תחת הבגדים. ע"כ. ומבואר מדבריו שלדעת רבינו **האר"י** גם הציציות יהיו מכוסות בבגדיו, ושכן המנהג... וכן העלה הרה"ג המקובל רבי עובדיה הדאיה בשו"ת ישכיל עבדי חלק ה' (חלק או"ח סימן ג), שמנהג הספרדים שלובשים טלית קטן תחת כל הבגדים, (ואף הציציות מכוסות), מיוסד על אדני פז, וטעמים ונימוקים עמם, שכן צריך להיות על פי הקבלה, וכמבואר בדברי **האר"י** בשער הכוונות, וכן כתב מרן החיד"א בברכי יוסף ובקשר גודל. ומנהג אחינו האשכנזים הלובשים טלית קטן על בגדיהם, הוא הפך האמת. וכנראה שנהגו כן לפי שבמקומם לא נתגלו דברי **האר"י ז"ל**. עכת"ד. ובאמת שאין לתפוס על מנהג אחינו האשכנזים בזה, שכידוע הם הולכים אחר הוראות הפוסקים והשלחן ערוך, גם כשהקבלה חולקת עליהם. וכנודע. ואכמ"ל.

ומכל מקום נראה שבני הישיבות של אחינו האשכנזים שנוהגים ללכת בטלית קטן עם הציציות בחוץ, יש להם על מה שיסמוכו, ואין לחוש בזה משום יוהרא. ואף על פי שבשו"ת מהר"י מברונא (סימן צו), כתב, שבהיות שבזמנו לא היו רגילים הבחורים ללבוש טלית קטן על בגדיהם בפרהסיא, שהיה זה מנהג הרבנים בלבד, לפיכך בחור העושה כן אינו אלא מן המתמיהים, שלא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול. וכמו שאמרו בברכות (יז:), וכבר הפליגו חז"ל במי שעושה מעשה חסידות ומתייחר בפני גדולים שראוי לעונש חמור... אולם נראה שבנידון שלנו מכיון שיש שסוברים שעיקר מצות טלית קטן שיראה הציציות ויזכור מצות ה', וכן פסק מרן השלחן ערוך, העושה כן ורוצה לצאת ידי חובת כל הדעות, אין לו לחוש ליוהרא, וכמו שכתב כיוצא בזה בספר אמרי בינה (חלק או"ח סימן יג אות ד), שהרוצה לנהוג להחמיר על עצמו כדעת איזה גדולים שמחמירים, אין לו לחוש בזה ליוהרא. וכן כתב הפתח הדביר (בסימן קמו סק"ג), שבכל מקום שיש מחלוקת הפוסקים, הרוצה לחוש לדעת המחמיר תבוא עליו ברכה, ואין לו לחוש ליוהרא. ע"ש. ומכל שכן בזמנינו שרבו האברכים ובחורי הישיבות מאחינו האשכנזים שהולכים בטלית קטן עם הציציות בחוץ לעיני כל, ומקיימים בעצמם ויגבה לבו בדרכי ה', ממילא בטל טעם האיסור של יוהרא, שהכל לפי המנהג והזמן והאדם.

Eating a Snack in the Sukkah

15. תלמוד בבלי - סוכה כו: -כז.

אם בא להחמיר על עצמו מחמיר ולית ביה משום יוהרא ומעשה נמי והביאו לו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולר"ג שני כותבות ודלי של מים ואמרו העולם לסוכה

If one seeks to impose a stringency upon himself and eat nothing outside the *sukka*, he may be stringent, and there is no element of haughtiness in adopting that stringency. And there was also an incident supporting that ruling: They brought

a cooked dish to Rabban Yoḥanan ben Zakkai for him to taste, and to Rabban Gamliel they brought two dates and a bucket of water, and they each said: Take them up to the *sukka*.

16. רמב"ם הלכות סוכה פרק ו הלכה ו

ומותר לשתות מים ולאכול פירות חוץ לסוכה, ומי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים כ הרי זה משובח. However one who is stringent upon himself and does not drink even water outside the sukkah is surely praiseworthy.

17. רשימות שיעורים (גרי"ד סולובייצ'יק) מסכת סוכה דף כו עמוד ב

אם בא להחמיר על עצמו מחמיר ולית בה משום יוהרא - עיין בברכות (טז ב) דלרשב"ג חתן הרוצה לקרות את שמע לא יקרא משום יוהרא. וצ"ע, מ"ש אליבא דרשב"ג דבסוכה אין יוהרא ובחתן יש יוהרא. וניתן לחלק: (א) חתן אינו יכול לכוון דטריד ואינו קורא ק"ש בכוונה הנכונה לקיים את המצוה כדינה, ולפיכך יש יוהרא. מאידך בסוכה הגברא הנכנס לסוכה לאכול ולשתות מקיים את מצות הישיבה בסוכה כדין, וממילא ליכא יוהרא. (ב) עוד י"ל שיש יוהרא מיוחדת בקבלת עול מלכות שמים שלא כל רוצה ליטול את השם יטול.

Outwardly Mourning the Destruction of Jerusalem

18. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף נט עמוד ב

אליעזר זעירא הוה סיים מסאני אוכמי וקאי בשוקא דנהרדעא, אשכחוהו דבי ריש גלותא וא"ל: מאי שנא הני מסאני? אמר להו: דקא מאבילנא אירושלים. אמרו ליה: **את חשיבת לאיתאבולי אירושלים?** סבור יוהרא הוה, אתיוה וחבשוה. אמר להו: גברא רבה אנא, אמרו ליה: מנא ידעינן? אמר להו: או אתון בעו מינאי מילתא, או אנא איבעי מינייכו מילתא. Eliezer Ze'eira was wearing black shoes (unlike the Jewish custom of that time), and standing in the market of Neharde'a. Officials of the house of the Exilarch found him and said to him: What is different about you that causes you to wear these shoes? He said to them: I am wearing them because I am in mourning over the destruction of the Temple and Jerusalem, and so I wear black shoes, as is the custom of mourners. They said to him: **Are you a man of such importance to publicly mourn over Jerusalem?** They thought that it was simply haughtiness on his part. Since he was acting against the prevalent Jewish custom, they brought him to the prison and incarcerated him.

19. מהר"ץ חיות מסכת בבא קמא דף נט עמוד ב

גמרא א"ל את חשיבא לאיתאבולי על ירושלים סבר יוהרא הוא וחבשוהו. נ"ב אע"ג דקי"ל (תענית י ע"ב) דבד"א בדבר של שבח אבל בדבר של צער כל הרוצה לעשות עצמו ת"ח עושה ועי' מג"א סי' תקע"ה צ"ל דוקא תענית ושאר סגופים אבל בסיום מסאני אוכמי אין כאן דבר צער כל כך ומפ"ז אסור להתלבש במלבוש ת"ח מפני יוהרא ועי' מג"א סי' תקפ"א ס"ק ט: Even though anyone who wishes can be strict with themselves and consider themselves a scholar in matters that cause pain, this is only regarding fasting and other forms of asceticism. But regarding shoelaces, this is not asceticism, and therefore one may not dress like a Torah scholar, because of haughtiness.

Bowing During Shmoneh Esreh

20. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לד עמוד א

תנו רבנן: אלו ברכות שאדם שוחה בהן: באבות תחלה וסוף, בהודאה תחלה וסוף, ואם בא לשוח בסוף כל ברכה וברכה ובתחלת כל ברכה וברכה - מלמדין אותו שלא ישחה. These are the berachot that a person should bow in...and if one bows at the beginning and end of every beracha, we teach them that they should not do so

21. תוספות מסכת ברכות דף לד עמוד א

מלמדין אותו שלא ישחה - וא"ת וישחה ומה בכך וי"ל שלא יבא לעקור דברי חכמים שלא יאמרו כל אחד מחמיר כמו שהוא רוצה ואין כאן תקנת חכמי (ועוד) וחישינן ליוהרא.

Why is it a problem if they do extra bowing? So as not to uproot the words of the sages, so people aren't all strict on themselves however they wish, and there is no longer an enactment of the sages, (and furthermore) we are concerned with yuhara.

The Local Eruv

22. שו"ת דברי יציב - אורח חיים סימן קעג

ובכל אופן המחמיר לעצמו, מחמת שחושש לדעות הני רבוותא, או שחושש לסמוך על המסדרים, בודאי שקדוש יאמר לו ולא שייך בזה משום חשש דאינו מודה בעירוב, כיון שחושש שאינו כהלכתו. וגם משום יוהרא לא שייך, דלא ניכר בו שאינו רוצה לטלטל, והוי כהך דברכות דף י"ז ע"ב הרואה אומר מלאכה היא דלית ליה וכו' עיי"ש, ובסי' תקנ"ד סעיף כ"ב ובמג"א שם, ולכן בנ"ד אין בדינו למחות ולגער לא ביד המקילים ולא ביד המחמירים, כי יש להם על מי שיסמוכו.

Nonetheless, a person who wishes to be strict and not carry in the eruv, or who worries about the reliability of those who are in charge... is certainly not violating yuhara, for it is not apparent that he doesn't want to carry (simply rather he has nothing to carry), like in Berachot 17 regarding an individual who isn't working on Tisha B'av, where people simply say, "he has no work to do!"... Therefore one should not protest against neither those acting leniently or stringently, for they have on whom to rely.

The Yerushalmi

23. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פרק ב

ר' יסא ור' שמואל בר רב יצחק הוו יתבין אכלין בחדא מן אילין כנישתא עלייתה. אתת עונתה דצלותא וקם ר' שמואל בר רב יצחק מצלויא. א"ל ר' מיישא לא כן אלפן ר' אם התחילו אין מפסיקין. ותני חזקיה כל מי שהוא פטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט.

Once R. Yasa and R. Shmuel bar R. Yitzchak were sitting and eating in one of the upstairs synagogues, and it came time to pray. R. Shmuel bar R. Yitzchak got up and prayed [interrupting his meal]. R. Meyasha (Yasa) said to him: Did not Rabbi teach, "If they started [eating], they do not interrupt [to pray]"? And [did not] Chizkiya teach: Anyone who is exempt from an obligation and performs it is called a fool?"

The Meiri - An act with no spiritual value

24. מאירי - מסכת בבא קמא דף פז עמוד א

במדרשות אמרו כל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט ודבר זה אינו אלא בדבר שכל כיוצא בזה העושה פטור ממנו ואינה דבר שיצא ממנו שכל או מוסר או סלסול או הכנעת לב וכיוצא בזה ועושה ממנה על עצמו מצוה:

The Shvus Yaakov - Positive value, but negative ramifications (like eating in the Sukkah in rain)

25. שערי תשובה על השו"ע סימן תרלט (בשם השבות יעקב)

וכתב בשב"י ח"ג סימן מ"ה שאירע בק"ק מיץ בשנת תפ"ג ששני ימים קודם החג ירדו גשמים עד שנתמלא הסכך במים וירדו טיף להדי טיף וגם בלילה ירדו קצת גשמים דהיינו נהילא דבתר מיטרא, ויש שרצו להמתין עם הסעודה עד חצות יש שרצו לדחוק עצמם לאכול בסוכה אף שירדו טיפים הרבה מ"מ רצו לעשות כובע ישועה בראשם להציל מן הגשמים. והשיב לא ידעתי איך מלאה לבם לעשות כן להתחכם יותר מחכמינו ז"ל להחמיר בחומרות יתירות ממה שנמצא בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, אף שבליקוטי מהרי"ל הזכיר קצת מחומרא זו להמתין עד חצות, אך בתשובת מהרי"ל סימן קפ"א כ' לא ראיתי לרבותי נוהגים כך כו' והתשובות עיקר כו' וכך עיקר מלתא בטעמא דאם ימתין עם אכילת ב"ב הגדולים והקטנים אין לך מניעת שמחת י"ט יותר מזה וכן כל הפוסקים לא הזכירו המתנה זו לענות נפש ביו"ט וכ"כ המ"א סימן תרמ"ם בפשיטות ועל הכת שרוצים לאכול בסוכה אף שירדו טיפים הרבה בוודאי לא שפיר עבדי כדאיתא בירושלמי בהדיא כל הפטור כו' נקרא הדיוט... אלא העיקר כמבואר בש"ע והסכמת הפוסקים לילה ראשונה יקדש בסוכה ויאכל כזית בסוכה ויברך לישב בסוכה...

Rabbi Tanchum Cohen
Congregation Beth Abraham, Bergenfield

Tefilla, at the Corner of Brisk and Breslov
Kavana as a Tool for Redefining my Davening

Tefilla, at the Corner of Brisk & Breslov

Kavana as a Tool for Redefining my Davening

The <i>siddur</i>	Whispering a personal request to Hashem
The <i>machzor</i>	
The entire <i>shemona esrei</i>	

Which one of these is actually “tefilla”, “davening”?
Which is the “real one” – the official words or my own?

And how about this ...

Rav Soloveichik explained that *shofar* is a non-verbal prayer, a way of *davening* without words. [Yemei Zikaron]

What does this mean? How would a person daven without saying any words?

What else bothers you in trying to make sense of tefilla? What else bothers those around you?

Q ⇨⇨⇨ A

This graphic means that in Torah learning,
turning a small key often opens big doors.

In other words, small questions about *details* can often
lead to big ideas when we find the answer.

So let's begin our exploration with what looks like
 a small question about a detail.

Tefilla, at the Corner of Brisk & Breslov

Kavana as a Tool for Redefining my Davening

1. גמרא ברכות (ל:)

אמר רבי אליעזר – לעולם ימוד אדם את עצמו: אם יכול לכוין את לבו, יתפלל; ואם לאו, אל יתפלל.

1. Talmud Berachos (30b)

Rabbi Eliezer taught: “An individual should always self-assess [prior to prayer (= *shemona esrei*)]. If he can concentrate (*kavana*), let him pray; if not, not.”

2. גמרא ברכות (לד:)

המתפלל צריך שיכוין את לבו בכולן. ואם אינו יכול לכוין בכולן, יכוין את לבו באחת. אמר רבי חייא אמר רב ספרא משום חד דבי רבי – באבות.

2. Talmud Berachos (34b)

One who prays ought to concentrate (*kavana*) throughout all *berachos* of the prayer (= *shemona esrei*); minimally, an individual must concentrate during the first *beracha*.

- Which aspect of prayer ('*tefilla*') is the focus of these two passages of *gemara* (#1 and #2)?
- What puzzle arises from comparing them with one another?

3. רמב"ם הל' תפלה (סוף פרק ד')

[טו] "כוונת הלב" כיצד? כל תפלה שאינה בכוונה אינה תפלה. ואם התפלל בלא כוונה, חוזר ומתפלל בכוונה. מצא דעתו משובשת ולבו טרוח, אסור לו להתפלל עד שתתיישב דעתו. ... [טז] כיצד היא הכוונה? שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה. לפיכך צריך לישב מעט קודם התפלה כדי לכוין את לבו, ואחר כך יתפלל בנחת ובתחנונים. ולא יעשה תפלתו כמי שהיה נושא משאוי ומשליכו והולך לו, לפיכך צריך לישב מעט אחר התפלה ואחר כך יפטר.

3. Rambam Prayer 4:15-16

[15] Prayer devoid of *kavana* does not count as prayer. [Therefore] one who prayed without *kavana* should repeat the prayer with *kavana*. A person who finds his mind unfocussed and unsettled may not pray until settling himself. ...

Tefilla, at the Corner of Brisk & Breslov

Kavana as a Tool for Redefining my Davening

[16] What is '*kavana*'? One clears his mind of outside thoughts and recognizes that he is in the presence of the Divine. Therefore, one needs to pause before beginning to pray, thus enabling a prayer experience which will be unhurried and heartfelt.

4. רמב"ם הל' תפלה (ריש פרק י')

[א] מי שהתפלל ולא כיון את לבו יחזור ויתפלל בכוונה; ואם כיון את לבו בברכה ראשונה שוב אינו צריך. מי שטעה באחת משלש ברכות הראשונות חוזר לראש ...

4. Rambam Prayer 10:1

[1] One who prayed without *kavana* repeats his prayer with *kavana*. If he concentrated during the first *beracha*, the prayer need not be repeated. ...

- Sources #3 and #4 are restatements of the two passages of *gemara* above (#1 and #2). How do they line up – how do they correspond? [HINT: The color scheme may help you.]
- Do these restatements help to solve our puzzle? Do they create new puzzles?
- What do they teach us about *tefilla* in general? Any surprises about *kavana* in particular?
- Do you think *tefilla* might be flexible? Extendable? Informal? Wordless?
- Does anything need to happen before *tefilla*?

5. חידושי ר' חיים הלוי הל' תפלה (פרק ד')

ונראה לומר דתרי גווני כוונות יש בתפלה, האחת כוונה של פירוש הדברים, ויסודה הוא דין כוונה, ושנית שיכוון שהוא עומד בתפלה לפני ד'. כמבואר בדבריו פ"ד שם זה לשונו, "ומה היא הכוונה שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאלו עומד לפני השכינה". ונראה דכוונה זו אינה מדין כוונה רק שהוא מעצם מעשה התפלה, ואם אין לבו פנוי ואינו רואה את עצמו שעומד לפני ד' ומתפלל אין זה מעשה תפלה, והרי הוא בכלל מתעסק דאין בו דין מעשה. וע"כ מעכבת כוונה זו בכל התפלה, דבמקום שהיה מתעסק דינו כלא התפלל כלל ...

Tefilla, at the Corner of Brisk & Breslov

Kavana as a Tool for Redefining my Davening

5. Rav Chaim Soloveichik on Rambam *Prayer* 4:15-16

The term '*kavana*' is used in two different senses. In source #4 above, it is meant in the usual sense of the word. However, in source #3 '*kavana*' means intent (or awareness) to stand in the presence of Hashem.

This sort of *kavana* [source #3] is not an add-on; rather, it is the essential to *tefilla*. If you lack this awareness, you are a *mis'aseik* [a person who is unaware of his action], and as a *mis'aseik* your action does not halachically count as yours. That is why the *kavana* of source #3 is critical throughout the *Shemona Esrei*, unlike the *kavana* of source #4 which is ideal throughout the *tefilla* but critical only for the first *beracha*.

- How did Rav Chaim solve the puzzle above? What distinction did he make?
- Pay close attention to Rav Chaim's explanation (in the second paragraph), and think it through carefully. What does he teach us about the definition of *tefilla* itself?

Here's the key point. If you answer the previous question, you have just bridged the gap from analysis of a detail of *tefilla* (whether/when *kavana* is critical) to deeper understanding of the core concept of *tefilla*. In other words ...

Q ⇔⇔⇔ A

Now we can take that deeper understanding, that core concept, and use it by applying it to our earlier questions. First return to the last set of questions on page 3, and then to the opening questions on page 1. Can you answer them more thoroughly with this core concept of *tefilla* in hand?

Rabbi Daniel Fridman
Jewish Center of Teaneck

The Foundation of Foundations

“The Foundation of Foundations”

Introduction

The statement that ‘there is a mitzvah to believe in Hashem’ is complicated by three distinct factors:

1. Is it indeed a mitzvah? As you will discover in the sources below, there is certainly at least one dissenting view.
2. If it is a mitzvah, is the mitzvah actually “to believe”, or perhaps, something more ambitious, to know?
3. If it is indeed a mitzvah, to believe or to know, what is the scope of this mitzvah? Does this mitzvah include only the notion that Hashem created the World, orchestrated the Exodus, or perhaps other dimensions as well? Is one equally obliged in all components of the mitzvah?

Moreover, what are the halakhic consequences of one not adopting this credo? Has one simply failed to fulfill a positive commandment? Or, are prohibitions automatically triggered, with far reaching consequences? Consider the passage in the Gemara in Makkot (Source 2) in relation to this question.

These sources will attempt to present four differing views as to the existence of a mitzvah of belief/knowledge- Rambam, Sefer HaChinuch, Ba'al Halachot Gedolot, and Ramban- and, assuming such a commandment exists, what its constituent parts might be.

I. Introductory Sources

1. שמות פרק כ'

וידבר אל־הים את כל־הדברים האלה לאמר (ס) אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. לא יהיה־לך אלהים אחרים על־פני. לא תעשה־לך פסל וכל־תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ. לא־תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבת על־בנים על־שלשים ועל־רבעים לשנאי. ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי (ס)

2. תלמוד בבלי מסכת מכות כג:-כד.

אמר רב המנונא מאי קרא (דברים לג, ד) תורה צוה לנו משה מורשה תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו.

II. The View of Rambam

3. רמב"ם ספר המצות א'

היא הצווי אשר צונו בהאמנת האלהות, והוא שנאמין שיש שם עלה וסבה הוא פועל לכל הנמצאים, והוא אמרו אנכי ה' אלהיך. ובסוף גמרא מכות (דף כ"ג:) אמרו תרי"ג מצות נאמרו למשה בסיני, מאי קראה תורה צוה לנו משה, ר"ל מנין תור"ה. והקשו על זה ואמרו תורה בגימטריא תרי"א הוי, והיה המענה אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענו. הנה נתבאר לך שאנכי ה' מכלל תרי"ג מצות, והוא צווי באמונת האלהות כמו שבארנו. (בפרשת וישמע יתרו, מדע הלכות יסודי התורה פ"א):

4. רמב"ם משנה תורה ספר המדע הלכות יסודי התורה א'

יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון. והוא ממציא כל נמצא. וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו: ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי אין דבר אחר יכול להמצאות: ואם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מצויים הוא לבדו יהיה מצוי. ולא יבטל הוא לבטולם. שכל הנמצאים צריכין לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם. לפיכך אין אמתתו כאמתת אחד מהם: הוא שהנביא אומר (ירמיה י י) "וה' אלהים אמת". הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתתו. והוא שהתורה אומרת (דברים ד לה) "אין עוד מלבדו". כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו: המצוי הזה הוא אלהי העולם אדון כל הארץ. והוא המנהיג הגלגל בכח שאין לו קץ ותכלית. בכח שאין לו הפסק. שהגלגל סובב תמיד ואי אפשר שיסב בלא מסבב. והוא ברוך הוא המסבב אותו בלא יד ובלא גוף. וידוע דבר זה מצות עשה שנאמר (שמות כ ב) "אנכי ה' אלהיך". וכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה עובר בלא תעשה שנאמר (שמות כ ג) "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". וכופר בעקר שזהו העקר הגדול שהכל תלוי בו:

Summary Questions:

- 1) What is the primary difference between Rambam's presentation in Sefer HaMitzvot and Mishneh Torah regarding the mitzvah in question?
- 2) According to Rambam in Mishneh Torah, what are the three components of the Mitzvah?

3) According to Rambam in Mishneh Torah, what does failure to practice this mitzvah automatically trigger?

III. Sefer Ha-Chinuch

5. ספר החינוך מצות אמונה בה'

מצות האמונה במציאות השם - **להאמין** שיש לעולם אלה אחד, שהמציא כל הנמצא ומכחו וחפצו היה כל מה שהוא ושהיה ושיהיה לעדי עד, **וכי הוא הוציאנו מארץ מצרים ונתן לנו את התורה**. שנאמר בתחלת נתינת התורה (שמות כ ב) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וגו'. ופרשו כאלו אמר **תדעו** ותאמינו שיש לעולם אלה, כי מלת אנכי תורה על המציאות. ואשר אמר אשר הוצאתיך וכו' לומר, שלא יפתה לבבכם לקחת ענין צאתכם מעבדות מצרים ומכות המצרים דרך מקרה, אלא דעו שאנכי הוא שהוצאתי אתכם בחפץ ובהשגחה, כמו שהבטיח לאבותינו אברהם יצחק ויעקב. שורש מצוה זו אין צריך באור. ידוע הדבר ונגלה לכל כי האמונה הזו יסוד הדת, ואשר לא יאמין בזה כופר בעקר ואין לו חלק וזכות עם ישראל. **וענין האמונה הוא שיקבע בנפשו שהאמת כן ושאי אפשר חלוף זה בשום פנים. ואם נשאל עליו, ישיב לכל שואל שזה יאמין לבו ולא יודה בחלוף זה אפילו יאמרו להרגו, שכל זה מחזיק וקובע האמת הלב כשמוציא הדבר מן הכח אל הפעל**, רצוני לומר כשיקיים בדברי פיו מה שלבו גומר. ואם יזכה לעלות במעלות החכמה ולבבו (ישעיהו ו י) יבין ובעיניו יראה במופת נחתך, שהאמונה הזאת שהאמין אמת וברור, אי אפשר להיות דבר בלתי זה, **אז יקים מצות עשה זו מצוה מן המבחר**. ונוהגת בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות. ועובר עליה, אין לו חלק וזכות עם ישראל, כמו שאמרנו. וזאת מן המצות שאין להם זמן ידוע, **שכל ימי האדם חייב להיות במחשבה זו**.

Summary Questions

- 1) The Sefer Ha-Chinuch builds on Rambam's approach by adding an element as part of the definition of the mitzvah in question. What element is that?
- 2) Which halakhic conclusion, as far as sacrificing one's life is concerned, does Sefer Ha-Chinuch draw on this basis?
- 3) The Sefer Ha-Chinuch clearly believes that there are multiple levels to performing this mitzvah, as he refers to one as "*mitzvah min ha-muvchar*." How does this correspond to Rambam's presentations in Sefer HaMitzvot and Mishneh Torah, respectively?

4) With respect to the timing of this obligation, what notion does Sefer Ha-Chinuch introduce to the halakhic discussion?

IV. View of Ba'al Halachot Gedolot (BaHag) as Formulated by Ramban

6. השגות הרמב"ן לספר המצוות מצוה א'

משל למלך שנכנס למדינה אמרו לו עבדיו גזור להם גזירות אמר להם לאו כשיקבלו מלכותי אגזור עליהם גזירות שאם מלכותי אינן מקבלים גזירותי היאך מקיימים, כך אמר המקום לישראל אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך אלהים אחרים על פני אני הוא שקבלתם עליכם מלכותי במצרים אמרו הן כשם שקבלתם מלכותי קבלו גזירותי לא יהיה לך. ועם כל זה ראיתי לבעל ההלכות שלא ימנה אותה מצוה מכלל תרי"ג... והנראה מדעתו של בעל ההלכות שאין מניין תרי"ג מצות אלא גזירותיו יתעלה שגזר עלינו לעשות או מנענו שלא נעשה, אבל האמונה במציאותו יתעלה שהודיע אותה אלינו באותות ומופתים ובגילוי השכינה לעינינו הוא **העיקר** והשורש שממנו **נולדו** המצוות לא ימנה בחשבון, והוא מאמר החכמים גזור עליהם, עשו **קבלת המלכות** ענין בפני עצמו והמצוות הנגזרות מאתו יתעלה מענין אחר, ועוד כי מה הפרש בין הדיבור הזה ובין מה שאמר יתעלה בצדוק המדות אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים והוא ירצה לומר הואיל וקבלתם מלכותי מיציאת מצרים קבלו גזירותי ואם תהיה בכל מקום מצוה שיאמר דעו והאמינו שאני ה' שהוצאתי אתכם מארץ מצרים ועשו מצותי עם כל זה לא יבא בחשבון המצוות כי הוא העיקר והן התולדות כאשר פירשתי.

1) How does BaHag formulate the concept of belief in Hashem? In which context does one more typically find this expression?

2) How does BaHag's view differ from that of Rambam and Chinuch?

V. View of Ramban

7. פירוש רמב"ן על התורה שמות פרק כ'

אנכי ה' אלהיך הדבור הזה מצות עשה, אמר אנכי ה', יורה ויצוה אותם **שידעו ויאמינו** כי יש ה', והוא אלהים להם, כלומר הווה, קדמון, מאתו היה הכל בחפץ ויכולת, והוא אלהים להם, **שחייבים לעבוד אותו**.

ואמר אשר הוצאתיך מארץ מצרים, כי הוצאתם משם תורה על המציאות ועל החפץ, כי בידיעה ובהשגחה ממנו יצאנו משם, וגם תורה על החדוש, כי עם קדמות העולם לא ישתנה דבר מטבעו, ותורה על היכולת, והיכולת תורה על הייחוד, כמו שאמר (לעיל ט יד) בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. וזה טעם אשר הוצאתיך, כי הם **היודעים** ועדים בכל אלה:

וטעם מבית עבדים שהיו עומדים במצרים בבית עבדים, שבויים לפרעה, **ואמר להם זה שהם חייבין שיהיה השם הגדול והנכבד והנורא הזה להם לאלהים, שיעבדוהו**, כי הוא פדה אותם מעבדות מצרים, כטעם עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים (ויקרא כה נה). וכבר רמזתי עוד למעלה (יט כ) טעם שני השמות הקדושים על דרך האמת: וזו המצוה תקרא בדברי רבותינו (ברכות יג:) **קבלת מלכות שמים**, כי המלות האלה אשר הזכרתי הם במלך כנגד העם וכך אמרו במכילתא (בפסוק הבא) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני למה נאמר, לפי שהוא אומר אנכי ה' אלהיך, משל למלך שנכנס למדינה, אמרו לו עבדיו גזור עלינו גזירות, אמר להם לאו, כשתקבלו מלכותי אגזור עליכם גזירות, שאם מלכותי אינכם מקבלים גזירותי האיך אתם מקיימין כך אמר המקום לישראל אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך, אני הוא שקבלתם מלכותי עליכם במצרים, אמרו לו הן, כשקבלתם מלכותי קבלו גזרותי, כלומר אחר שאתם מקבלים עליכם ומודים שאני ה' ואני אלהיכם מארץ מצרים קבלו כל מצותי:

ונאמרו כל הדברות כלן בלשון יחיד, ה' אלהיך אשר הוצאתיך, ולא כאשר התחיל להם אתם ראיתם וגו', אם שמע תשמעו (לעיל יט ד ה), להזהיר כי כל יחיד מהם **יענש על המצות**, כי עם כל אחד ידבר, ולכל אחד יצוה שלא יחשבו כי אחר הרוב ילך והיחיד ינצל עמהם ויבאר להם משה זאת הכוונה בסוף התורה בפרשת אתם נצבים.

- 1) **Ramban** formulates both belief and knowledge as components of the mitzvah. How can both be true at the same time? Knowledge would imply that one need not rely on belief. Belief might imply that it is not empirically knowable. See further passages in Ramban for some possible solutions.
- 2) Which additional component to the mitzvah does Ramban believe is derived from the words "מבית עבדים"?
- 3) Even though, by enumerating this as a mitzvah, Ramban clearly does not draw the same conclusion as BaHag, how can one clearly see the influence of BaHag on Ramban's definition of the mitzvah?

8. השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם שכחת הלאוין

השכחה מן הרב במצות לא תעשה

המצוה הראשונה שנמנענו שלא **ישכח** אחד ממנו אמונת האלהות. וענין המניעה הזאת שנצטוונו מצוה ראשונה **בקבלת מלכות שמים** כלומר שנאמין שיש אלוה פועל כל הנמצאות מוציאן מאין מוחלט אל היש שהם עליו ואל היש שיחפץ בו בכל זמן מן הזמנים והוא שאמר יתב' ויתעלה אנכי י"י אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, שהיא מצוה באמונה כמו שכתב הרב (מ"ע א) וביארנו אנחנו (מ"ע א) אותו בראיה מדבריהם ז"ל, צוה אותנו בזאת האמונה שהיא יסוד התורה וכפל לנו מניעה בכפירה ממנו שהוא בטול כל אמת. והוא אמרו (ואתחנן ו) **השמר לך פן תשכח את י"י (אלהיך) אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עבדים.**

ירצה בזה שלא נשכח עיקר האלהות ונכפור **או נסתפק בו** לומר שאין אלוה ושהעולם קדמון בעצמו או קדמון בסבה ועלה ולא ישתנה ונתן הראיה במצוה ובמניעה הנזכרים יציאת מצרים שנעשה באותות ומופתים מחודשים משנים התולדות מורים על אלוה קדמון חפץ ויכול ומחדש. שענין יציאת מצרים ליודעיו משתק כל כופר בחדוש העולם ומקיים האמונה בידיעת האלוה והשגחתו ויכלתו בכללים ובפרטים.

וכפל המניעה הזאת ואמר ית' (עקב ח) השמר לך פן תשכח את י"י אלהיך **לבלתי שמור מצותיו**. וזו גם כן מניעה מלשכוח האמונה באלהות ושיכפור מפני זה בתורה ובמצות אמר (שם) ורם לבבך ושכחת את י"י אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים.

ונתן עוד ראיה בזה מן האותות והמופתים הגדולים והנוראים אשר עשה לנו יתב' במדבר ואמר אחר זה (שם) המוליכך במדבר ארבעים שנה וגו'. כי מהם יתבאר לנו כי כל הטובות בארץ ובזולתה הם מאתו יתע' לא בכחנו ועוצם ידינו. אבל והיה אם שכח תשכח את י"י אלהיך והלכת אחרי אלהים אחרים (שם) התראה גם בעבודה זרה. והנה נתבאר זה. וזאת המניעה, רצוני לומר מפסוק השמר לך פן תשכח את י"י, זכרה בעל ההלכות (אות קעא):

- 1) Ramban breaks new ground by introducing a new prohibition associated with the mitzvah of belief in Hashem. What is this prohibition? Is it merely not to believe/know, or something more subtle?
- 2) How do the two pesukim which Ramban cites as sources for this prohibition correspond to two different elements of the affirmative obligation to believe/know Hashem?

9. רמב"ן השגות על ספר המצוות לאוין ב'

שנמנענו שלא נשכח מעמד הר סיני ולא נסיר אותו מדעתנו אבל יהיה עינינו ולבנו שם כל הימים. והוא אמרו יתעלה השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך

ופן יסורו מלבבך כל ימי חיידך והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב וגו'. והכונה בזאת גדולה מאד שאם היו דברי תורה באים אצלנו מפי הנביא עליו השלום בלבד אע"פ שנתאמת אצלנו ענין נבואתו באותות ומופתים אם יקום בקרבנו נביא או חולם חלום בזמן מן הזמנים ויצונו בשום דבר הפך מן התורה ונתן אלינו אות או מופת תהיה התורה נצוחה על יד השני או יכנס בלבנו ספק על זה, אבל כשהגיענו ביאור התורה מפי הגבורה לאזנינו ועינינו רואות אין שם אמצעי נכחיש כל חולק וכל מספק לא יועילה אות ולא יצילהו מידניו מופת, שאנחנו היודעים ועדים בשקרותו ובפחזותו, זה הוא שנאמר במעמד ההוא וגם כך יאמינו לעולם, והוא הענין הבא בפרשת כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום וגו', וכבר ביאר הרב זה בספר המדע, והוא יסוד גדול בתורה והוא המניעה הבאה לנו בפסוק פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך והזהיר פן יסורו מן הלב מהודיעם לבנים ולבני בנים לדורות עולם, ואל תטעה בזה מפני דרשם בפירקא קמא דקידושין (דף ל') לבניך ולבני בניך בלימוד התורה לבני בנים, כי לימוד אמונת התורה הוא הלימוד בתורה, אבל נתבונן ונקח ראיה מדבריהם כי היא מצוה עולמית ועם כל הדורות ידבר בלא ישכחו ענין המעמד ההוא שהיה לכל אדם למראית עיניהם ושמיעת אזניהם ושיעתיקו זה מדור לדור לעולם. וזאת המצוה זכרה בעל הלכות גדולות ג"כ והרב שכחה

10. רמב"ן דברים ד:ט

כי כשנעתיק גם כן הדבר לבנינו, ידעו שהיה הדבר אמת **בלא ספק** כאלו ראוהו כל הדורות, **כי לא נעיד שקר לבנינו ולא ננחיל אותם דבר הבל ואין בם מועיל, והם לא יסתפקו כלל בעדותנו שנעיד להם אבל יאמינו בודאי** שראינו כולנו בעינינו וכל מה שספרנו להם

Ramban breaks further ground by introducing a prohibition related to forgetting the revelation at Sinai. In his explication of that prohibition, as well as his comments to Sefer Devarim 4:9 (source 10), Ramban develops a notion that might be helpful in terms of solving the question raised before, as far as how one might be simultaneously commanded to both believe and know of the existence of Hashem. What is the mechanism through which this paradoxical duality may become possible?

Rabbi Moshe Genack
Congregation Shomrei Emunah, Englewood

Prioritizing Different Aspects of Talmud Torah

Prioritizing different aspects of Talmud Torah

Rabbi Moshe Genack

In the beginning of Parshat Noach the Midrash describes the differences between *Torah Shebichtav* and *Torah Sheba'al Peh*. The Midrash writes:

תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה הִרְבֵּה, וְתוֹרָה שֶׁבִכְתָּב מְעַט. וְעַל שְׁבַעַל פֶּה נֶאֱמַר: אֲרֹכָה מֵאֲרֶץ מִדְּה וּרְחֹבָה מִנֵּי יָם
(איוב יא, ט)

The Written Law is brief, while the Oral Law is lengthy, as it is written: The measure thereof is longer than the earth and broader than the sea (Job 11:9)

The Torah is vast in its length and its depth. The more one learns, the more who realizes there is so much more to learn and understand. It is natural for one to feel defeated at the sheer amount of Torah he must learn. On this Rebbe Tarfon commented in Pirkei Avot (2:16):

הוא הִיָּה אוֹמֵר, לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגִמּוֹר, וְלֹא אַתָּה בֶּן חוֹרִין לְבַטֵּל מִמֶּנָּה.
He [Rebbe Tarfon] used to say: It is not your duty to finish the work, but neither are you at liberty to neglect it.

Thankfully, The Gemara gives us a format on how to best divide our day to learn the various parts of the Torah. The Gemara in Kiddushin (30a) says:

אמר רב ספרא משום ר' יהושע בן חנניא מאי דכתיב (דברים ו, ז) ושננתם לבניך אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם. לעולם ישלש אדם שנותיו שליש במקרא שליש במשנה שליש בתלמוד. מי יודע כמה חיי? לא צריכא ליומי.

Rav Safra says in the name of Rabbi Yehoshua ben Hananya: What is the meaning of that which is written: "And you shall teach them diligently [veshinnantam] to your sons" (Deuteronomy 6:7)? Do not read this as "veshinnantam," with the root shin, nun, nun, which indicates a repetition. Rather, read it as veshillashtam, with the root shin, lamed, shin, related to the word three, shalosh. This means that one must study, review, and study again, thereby dividing one's studies into three parts. In light of this statement, the Sages said that a person should always divide his years into three parts, as follows: A third for Bible, a third for Mishna, and a third for Talmud. The Gemara asks: How can a person divide his life this way? Who knows the length of his life, so that he can calculate how long a third will be? The Gemara answers: No, it is necessary for one's days, i.e., one should divide each day of his life in this manner.

At first the Gemara thought that a person should split up the years of his life, that a third should be spent learning Mikrah (Tanach), a third Mishnah, and a third Gemara. The Gemara questioned that a person cannot know how many years he will live and thereby he won't know how to split them up correctly. The Gemara concludes that it refers to

one's days. Here we have a *machloket Rishonim* as to how to interpret the Gemaras conclusion. Rashi says that this refers to the days in a week - two days Mikrah, two days Mishnah, and two days Gemara. Tosafot takes issue with this approach. Tosafot writes:

לא צריכא ליומי - פירש בקונטרס ימי השבת כלומר שני ימים מקרא ושני ימים משנה ושני ימים גמרא ולא נהירא דא"כ אכתי הוה מצי למיפרך מי ידע כמה חיי ונ"ל לפרש בכל יום ויום עצמו ישלש על כן תיקן בסדר רב עמרם גאון כמו שאנו נוהגים בכל יום קודם פסוקי דזמרה לומר מקרא ומשנה וגמרא ור"ת פי' שאנו סומכין אהא דאמרינן בסנהדרין (דף כד.) בבל בלולה במקרא במשנה ובגמרא דגמרת בבל בלול מכולם.

Tosafot is bothered that since a person does not know the exact amount of days he will live, according to Rashi he will find himself with the same issue as not knowing exactly how to properly divide up his days. Tosafot himself suggests two different approaches. The first approach cites Rav Amram Gaon who was *metaken* to say various *pesukim* and parts of Mishnah and Gemara before *Pesukei D'zimrah* in order to fulfill the requirement of Mikrah, Mishnah and Gemara every day. Then Tosafot quotes the opinion of Rabeinu Tam who held that by simply learning Talmud Bavli, one fulfills his obligation of Mikrah, Mishnah and Gemara.

Clearly from both of Tosafot's explanations offered the Gemara does not mean to give an all encompassing approach to Talmud Torah. Rather, Tosafot understands that a person has to have some representation of Mikrah, Mishnah and Gemara everyday.

Rabeinu Tam's opinion is cited by the Shach in Yoreh Deah as a defense as to why the Yeshivos were not Teaching Tanach as some thought they should. The Shach writes in Siman 254 in Yoreh Deah:

(א) **תורה שבכתב כו'.** משמע כל תנ"ך וכ"פ הב"ח וכתב דשלא כדין נוהגין העולם שלא ללמד את בניהם תנ"ך כו' ע"ש ואני אומר מנהגן של ישראל תורה היא שהרי כתבו התוס' ספ"ק דקידושין והסמ"ג עשין י"ב בשם ר"ח וכ"כ הגהמ"ה' והר"ף בהגהת סמ"ק סימן ק"ה שאנן סומכין אהא דאמרינן בסנהדרין ש"ס בבלי שבלול במקרא ומשנה וש"ס אלמא דמשום הכי אינו חייב לשלש את שנותיו במקרא ואינו חייב ללמד עם בנו מקרא כיון שלמדו ש"ס.

Apparently it was the minhag even hundreds of years ago to prioritize Gemara over Tanach. The Bach thought that it was not correct to neglect Tanach. Yet the Shach quotes Rabbeinu Tam that ש"ס בבלי (combines Mikrah, Mishnah and Gemara) and therefore one learns everything through his learning of Gemara alone.

The Rambam has a third opinion regarding the explanation of the Gemara in Kiddushin. The Rambam says in Hilchos Talmud Torah Perek 1, Halacha 11-12:

(יא) וְחַיֵּב לְשַׁלֵּשׁ אֶת זְמַן לְמִידָתוֹ. שְׁלִישׁ בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב. וְשְׁלִישׁ בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְשְׁלִישׁ יָבִין וְיִשְׁכִּיל אַחֲרֵית דְּבַר מֵרֵאשִׁיתוֹ וְיוֹצֵא דְּבַר מִדְּבַר וְיִדְמֶה דְּבַר לְדְּבַר וְיָבִין בְּמִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשָׁת בָּהֶן עַד שֶׁיֵּדַע הֵיאָךְ הוּא עֹקֵר הַמִּדּוֹת וְהֵיאָךְ יוֹצֵא הָאִסּוּר וְהַמֵּתֵר וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים שֶׁלֹּמֵד מִפִּי הַשְּׁמוּעָה. וְעֵנִין זֶה הוּא הַנִּקְרָא גִּמְרָא:

(יב) כִּיצַד. הִיָּה בְּעַל אֱמֻנּוֹת וְהִיָּה עוֹסֵק בְּמִלְאכָתוֹ שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת בַּיּוֹם וּבַתּוֹרָה תִּשְׁעַ. אוֹתָן הַתִּשְׁעָ קוֹרָא בְּשִׁלְשׁ מֵהֶן בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וּבְשִׁלְשׁ בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה וּבְשִׁלְשׁ אַחֲרוֹת מִתְּבוּנָן בְּדַעְתּוֹ לְהָבִין דְּבַר מִדְּבַר. וְדַבְּרֵי קְבֻלָּה בְּכָלל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב הֵן וּפְרוּשָׁן בְּכָלל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְהַעֲנִינִים הַנִּקְרָאִים פְּרִדָּס בְּכָלל הַגִּמְרָא הֵן. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּתַחֲלִית תִּלְמוּדוֹ שֶׁל אָדָם אָבֵל כְּשִׁיגְדִיל בְּחֻכְמָה וְלֹא יֵהָא צָרִיךְ לֹא לִלְמַד תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וְלֹא לַעֲסֹק תְּמִיד בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה יִקְרָא בְּעֵתִים מְזֻמָּנִים תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וְדַבְּרֵי הַשְּׁמוּעָה כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח דְּבַר מִדְּבָרֵי דִּינֵי תּוֹרָה וְיִפְנֶה כָּל יְמֵיו לַגִּמְרָא בְּלִבָּד לְפִי רַחֵב שִׁישׁ בְּלָבוּ וְיִשׁוּב דַּעְתּוֹ:

(11) One is obligated to divide his time of study by three; one third for the study of Holy Writings, one third for the study of the Oral Torah, and one third for thinking and reflecting so that he may understand the end of a thing from its beginning, and deduct one matter from another, and compare one matter to another, and reason out by the hermeneutical rules in which the Torah is expounded to the end that he may know which are the principal rules and how to deduct therefrom that which is forbidden and that which is permitted, and other like matters which he studied from oral tradition. This subject of study is called Gemara.

(12) For instance? If one was a craftsman and engaged himself three hours daily to his work and to Torah nine hours, of those nine hours he should devote three hours to the study of Holy Writings, and three hours to the Oral Torah and the last three hours to mental reasoning, to deduct one matter from another. Matters pertaining to tradition are included in Holy Writ, but their oral explanation is included in Oral Torah. The subjects designated as Pardas are included in the Gemara. These rules are spoken of man's beginning of study, but when he matures in wisdom and has no need either for further study of Holy Writings or for continuous devotion to the study of Oral Torah, he should read Holy Writings and traditional matters at appointed times merely so as not to forget any matter pertaining to the laws of the Torah, and turn his attention to a continuous study of Gemara, of course, in proportion to the broadness of his heart and peacefulness of his mind.

There are a number of chiddushim that come out from the opinion of the Rambam. For the Rambam, Gemara does not simply mean learning the text of the Talmud. It means understanding the lomdus, or the reasoning behind every law, and being able to compare different halachot to one another and how to understand why something is *assur* and what something is *muttur*. It is a much more expansive understanding of Gemara.

Additionally the Rambam understands that when the Gemara says “ליומי” it doesn't mean like Rabbeinu Tam that there should be some representation of Mikrah, Mishnah

and Gemara in one's day, rather it is all encompassing - if someone has nine hours to learn (as in the Rambam's example) three were spent on Mikrah, three on Mishnah and three on Gemara.

Lastly the Rambam says that this only applies to "תחילת תלמודו של אדם" - when someone begins to learn. But once someone is already established in his learning he should spend the majority of his time on Gemara, as the Rambam writes "יפנה כל ימיו לגמרא" "בליבד לפי רחב שיש בלבן וישוב דעתו"

I believe that this last chiddush of the Rambam can be explained based on an idea found in the Sefer *אור ישראל* written by R' Yisroel Salanter zt"l. R' Yisroel says that there are fundamentally two parts to the mitzvah of Talmud Torah. One he refers to as "למוד התורה" and the second part is "ידיעות התורה." The mitzvah of למוד התורה is derived from the passuk

והגית בו יומם ולילה. As long as a person learns a little in the morning and a little at night he has fulfilled this part of the mitzvah. But then there is a mitzvah of ידיעות התורה which is based on the word וּשְׁנַתָּם in the Parsha of *Kriat Shema* that the Gemara expounds to mean שִׁיחַ דְּבָרֵי תוֹרָה מְחֻדָּדִים בְּפִיךָ - that matters of Torah should be sharp and clear in your mouth. This mitzvah demands that each individual learn the entirety of the Torah - כל התורה כולה. For this mitzvah, the Rambam says there is a difference between the beginning of one's learning and once he is more established. In the beginning one must divide his time equally between Mikrah, Mishnah and Gemara. But once a person knows Mikrah, he should turn fully to *Torah Sheba'al Peh* and Gemara in order to fulfill his mitzvah of ידיעות התורה to the fullest degree.

Rabbi Zev Goldberg
Young Israel of Fort Lee

For Sale: Can Spiritual Reward Be Purchased?

Rabbi Zev Goldberg
Young Israel of Fort Lee
RabbiGoldberg@yiftlee.org

For Sale: Can Spiritual Reward Be Purchased?

INTRODUCTION

On Shavuot we celebrate G-d's gift to the Jewish People, the Torah. From the moment Moshe descended Har Sinai until today, engaging in Torah study is one of the most meaningful and transcendent activities a Jew can undertake. However, as we all know, life is filled with many responsibilities and finding time for Torah study can be a challenge. In addition, some may find themselves lacking the necessary background and skills needed to delve into Torah study.

The question then arises: may I hire someone else to learn Torah on my behalf? Can spiritual reward be purchased?

CONSIDER: What points could you raise to support the concept of paying someone to receive their reward for Torah study (or any other Mitzvah)? Conversely, why might you disapprove of this arrangement?

Let us explore Biblical and Talmudic models of such a relationship.

BIBLICAL MODELS

1 דברים פרשת וזאת הברכה פרק לג

יח) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך

Devarim Chapter 33, Verse 18

And of Zevulun he said: Rejoice, O Zevulun, on your journeys, And Yisachar, in your tents.

QUESTION: What can we learn from the juxtaposition of Zevulun's blessing to Yisachar's blessing?

Rashi, based on the Midrash Rabah, explains:

2 רש"י דברים פרשת וזאת הברכה פרק לג

שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך - זבולן ויששכר עשו שותפות, זבולן לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר, ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה, לפיכך הקדים זבולן ליששכר שתורתו של יששכר על ידי זבולן היתה

Rashi, Devarim Chapter 33, Verse 18

Zevulun and Yisachar entered into a partnership: Zevulun dwelt at the harbor of ships and went out in ships to trade; he made profit and used it to provide food for Yisachar, who sat at home and occupied himself with the Torah. Consequently, Moshe Rabbeinu mentioned Zevulun before Yisachar because Yisachar's knowledge of Torah was due to Zevulun's financial support.

This partnership is also highlighted by the Midrash in Bamidbar Rabah:

3 במדבר רבה (וילנא) פרשת נשא

למה זכה זבולון להקריב שלישי לפי שחיבב את התורה והרחיב ידיו לפזר ממונו ליששכר כדי שלא יצטרך שבט יששכר לפרנסה ולא יתבטל מלעסוק בתורה לפיכך זכה זבולון להיות שותף לתורה והיה חבירו של יששכר ולכך הקריב אחריו

Midrash Bamidbar Rabbah

Why did the tribe of Zevulun merit offering their (inauguration) sacrifice third? Because they showed honor to the Torah and graciously provided money to the tribe of Yisachar so that Yisachar would not need to cease learning Torah. Therefore, Zevulun merited to be a partner and friend of Yisachar, and that is why their sacrifice followed that of Yisachar.

FOR FURTHER THOUGHT: Why did Moshe bless Zevulun before Yisachar while Yisachar offered his sacrifice before Zevulun?

FOR FURTHER STUDY: There are other approaches to explain Moshe's blessing that do not relate to a formal business partnership. See the Netziv's Ha'emek Davar (33:18) for an alternative interpretation.

TALMUDIC MODELS

4 תלמוד בבלי מסכת זבחים דף ב עמוד א

שמעון אחי עזריה אומר

Talmud Bavli Masechet Zevachim 2a

The Gemara in Masechet Zevachim reports that "Shimon, the brother of Azarya, says..."

Rashi explains why Shimon is identified by his brother, Azarya:

5 רש"י מסכת זבחים דף ב עמוד א

שמעון אחי עזריה - על שם שעזריה עסק בפרקמטיא וסיפק צורכי שמעון אחיו בשעה שהיה עוסק בתורה והתנו ביניהן שיהא חלק לעזריה בשכר תלמודו של שמעון... לפיכך נקרא על שמו שלמד על ידו

Rashi, Talmud Bavli Masechet Zevachim 2a

Shimon is identified by his brother Azarya because Azarya was involved in business and provided for Shimon while Shimon was learning Torah. They stipulated that a portion of Shimon's learning would be given to Azarya and that is why Shimon is identified by his brother, as he only learned with the help of his brother's support.

While a spiritual partnership does find its source in the Torah and the Talmud, there are other sources that look askance at such an arrangement:

6 תלמוד בבלי מסכת סוטה דף כא עמוד א

מאי בוז יבוזו לו? אמר עולא: לא כשמעון אחי עזריה, ולא כר' יוחנן דבי נשיאה, אלא כהלל ושבנא; דכי אתא רב דימי אמר: הלל ושבנא אחי הו, הלל עסק בתורה, שבנא עבד עיסקא, לסוף א"ל: תא נערוב וליפלוג, יצתה בת קול ואמרה אם יתן איש את כל הון ביתו וגו'

Talmud Bavli, Masechet Sotah 21a

What is the meaning of: "He would utterly be condemned" (Song of Songs 8:7)? Ulla says: The verse is not speaking of individuals like Shimon, brother of Azarya and it is not speaking of individuals like Rabbi Yochanan of the house of the Nasi. Rather, it is speaking of Hillel and Shevna, as when Rav Dimi

came he said: Hillel and Shevna were brothers; Hillel engaged in Torah whereas Shevna entered into a business. In the end, Shevna said to Hillel: Come, let us join our wealth together and divide it between us; In response to this request a Divine Voice issued forth and said: "If a man would give all the fortune of his house for love... (he would utterly be condemned)".

QUESTION: Why does the Divine voice oppose the "business deal" between Hillel and Shevna? Why does the Gemara accept the arrangements made by Shimon and Rabbi Yochanan but reject the offer made by Shevna?

(Hint – Shevna only makes the offer to pay Hillel after Hillel spent years learning. Why would this timeline make a difference?)

QUESTION: What is the general shortcoming of sources 1 – 6?

HALACHIK SOURCES

In order to ascertain the validity of two people entering into such a partnership, we must turn our attention to Halachik sources.

7 טור יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמ

ומי שא"א לו ללמוד, מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים. הגה: ותחשב לו כאילו לומד בעצמו ויכול אדם להתנות עם חבירו שהוא יעסוק בתורה והוא ימציא לו פרנסה ויחלוק עמו השכר

Tur, Yoreh Deah, Laws of Torah Study Chapter 246

And one for whom it is impossible to learn because he does not know how or because of responsibilities, he should support others who study, and it will be considered for him as if he learned himself. And a person is able to arrange with his friend that he will study Torah and his friend will support him, and they will split the reward.

The Halacha codified in the Tur is repeated verbatim by the Shulchan Aruch. The Rema, based on the Gemara Sotah (source 6) adds one important caveat:

8 שולחן ערוך יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמ

אבל אם כבר עסק בתורה אינו יכול למכור לו חלקו בשביל ממון שיתנו לו

Shulchan Aruch, Yoreh Deah, Laws of Torah Study Chapter 246

But, if he already toiled in Torah, he is unable to sell him his portion for the money he will give to him.

Throughout Jewish History, many Yisachar/Zevulun relationships have been arranged. In fact, there are even "Yisachar/Zevulun shtarot" (document templates) that can be used by the two parties when entering into this arrangement.

RESPONSA LITERATURE

Three Approaches

Later responsa literature also delves into this topic. Opinions range from strong approval to equally strong disapproval. Let us study three relevant responsa.

Approach #1 Rav Moshe Feinstein

Rav Moshe Feinstein (1895-1986) addresses this arrangement in Igros Moshe. Rav Moshe notes that serious accomplishment in Torah requires fulltime study. As such, Rav Moshe embraces the Yisachar Zevulun relationship. In this particular responsa, Rav Moshe was asked whether the payment made by the businessman toward the Torah scholar can be considered charity. If it is charity, then one could even use money that had been set aside for Tzedakah to pay the Torah scholar. Rav Moshe writes:

9 שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן לו

הנה עניין ישכר זבולון הנזכר ברש"י... הוא ברור ופשוט שאינו ממצוות צדקה. דכי ח"ו שבט ישכר היו עניים, והא גם לשבט ישכר היה חלק בא"י ולקח נחלה כמו זבולון וכל השבטים...

Igros Moshe, Yoreh Deah, Volume 4, Chapter 37

Behold, in the concept of Yisachar and Zevulun that is mentioned by Rashi, it is obvious and clear that it is not part of the Mitzvah of giving charity. Was the tribe of Yisachar poor? Yisachar also received a portion in the land of Israel just as Zevulun did along with the other tribes (and the tribesmen were able to support themselves)

וא"כ הוא כמתנת איש עשיר לחברו העשיר מצד רעות וכדומה, שלא שייך זה למצוות צדקה, ואין על זה ממילא שכר שנאמר בתורה עבור מצוות צדקה. ואולי יש גם על זה שכר עבור עניין השלום ואהבה שגורם זה ביניהם. ואם הוא לת"ח איכא בזה משום כבוד התורה ואתייקורי הוא דמתייקר הנותן לו...

If so, it is like the gift of a wealthy man to his friend, as a sign of friendship, which is not relevant to the commandment to give charity. There is also no reward for giving charity when making this payment. On the other hand, perhaps there is reward for the enhanced feelings of peace and love that ensue as a result of this relationship. If the individual is a Torah scholar, then the payments are a Mitzvah because it bestows honor and glory to the Torah.

אלא שהיה זה עניין שותפות ממש. שזבולון נתן לישכר כל שכר הפועלים בהשדות וכל מה שהיה צריך ישכר להשלים במלאכות דגברי... והיו חולקין בין שניהם כפשטות הלשון

Rather, this entire matter is a formal partnership. Zevulun must give Yisachar half the profit from the field, and all that Yisachar needs in order to live, and they will split between them the reward of the Torah study, as the basic concept implies.

וניחא לפ"ז מה שלא הזכירו הטור והרמ"א דין זה בהלכות צדקה אלא בהלכות ת"ת...

Now we understand why the laws of this relationship are not mentioned by the Tur or the Rama in the laws of Tzedakah but rather in the laws of Torah study.

Approach #2 Rav Moshe Alashkar

Approximately 450 years prior to Rav Moshe Feinstein, Rav Moshe Alashkar (1466-1522) rendered his opinion on the matter. In the opening line of Rav Moshe Alashkar's responsa, he summarizes the question that he received:

10 שו"ת מהר"ם אלשקר סימן קא

עוד שאלת אם יש ממש באותן שמוכרין זכויותיהן זה לזה אם זכה הקונה או הפסיד המוכר ואם פעולה זו יש לה עיקר

Responsa of Maharam Alshakar, Chapter 101

Is it legitimate for one to sell merits to another? Does the purchaser receive credit? Does the seller lose reward? Does this arrangement have any validity?

Interestingly, Rav Alashkar writes that he could not find precedent for this question in earlier literature, except among the responsa of Rav Hai Gaon. He quotes at length from Rav Hai's teshuva when he was asked about someone selling or donating his spiritual reward for fasting or learning Torah.

Rav Hai's response:

תשובה כך ראינו כי דברים אלו דברי הבל שאין לסמוך עליהן ואיך יעלה על לב כי שכרו של זה של מעשים טובים שעשה זה לזה והלא הכתוב אומר צדקת הצדיק עליו תהיה... היחשוב כי מתן שכר של מצות דבר שישארו אדם בחיקו וילך כדי שיתן זה מתן שכרו לזה... אלו ידעו מה הוא השכר לא היה זה נותנו לזה ולא זה מקבלו מזה... והוא קרוב לקבל פורענות מלקבל שכר כי עשה שם שמים פלסתר וכקרדום לאכול בה לחם.

Response: We have seen that these ideas are worthless, not to be relied upon. How can one even consider that one person's reward can be passed to another person? Does the verse (Yechezkel 18:20) not state: "The righteousness of the righteous are upon him?" Do you really think that reward can be carried and transferred to another person? If someone truly understood the nature of the reward, he would never give it away, nor would the receiver ever accept it. The one (who transfers his reward) will likely be punished rather than receive reward, since he has made the name of G-d like a shovel that is used for consuming bread.

QUESTION: Why does Rav Alashkar begin his response by noting that there are few sources to draw upon? What about the verses referring to Yisachar/Zevulun? Why does he ignore the Gemara about Shimon and Rebbe Yochanan?

QUESTION: How would Rav Moshe Feinstein respond to Rav Hai Gaon's point that spiritual reward is not an item that can be traded?

Approach #3 **Rav Eliezer Waldenberg**

Rav Eliezer Waldenberg (1915-2006), in his responsa, Tzitz Eliezer, suggests a hybrid approach based on the analysis of the Imrei Binah (written by Rav Meir Auerbach):

11 שו"ת ציץ אליעזר חלק טו סימן לה

כי השכר על פעולת מצוה כפול הוא, שכר סגולי הדבק בפועל הטוב, שמושך על עצמו שפע אלקי וחיות רוחני חיי עולם בעשיות המצוות לשמן לשם פועל... אשר אין קץ ועין לא ראתה אלקים זולתך, יש כמו כן שכר מצוה גמולי אשר הקב"ה משלם שכרו כיד מלך מלכי הקב"ה כאילו עשה לו כב"י עבודות

Responsa Tzitz Eliezer, Volume 15, Chapter 35

There is a double reward that a person receives for doing a Mitzvah. There is a specific reward that

clings to the one who does the action - a person brings to himself a Heavenly flow, a spiritual life when doing a Mitzvah for the correct reason. (This reward) has no end, and an eye cannot identify the reward, only Hashem. There is also reward as compensation, similar to a king who must pay his servant.

דא"כ יש מקום לומר, דודאי עצם שכר התורה והמצוה הדבק בהפעולה בלתי אפשרות להשתתף בהן... אולם סוג שכר הגמולי שאינו דבק בהפעולה... ובזה שפיר יכול להשתתף
If so, one can suggest that when it comes to the reward for learning Torah or fulfilling a Mitzvah that flows from the act itself, there can be no partnership. However, the reward that is given as compensation can be transferred as part of an arrangement.

QUESTION: Which approach resonates most with you? Why?

PERSONAL REFLECTIONS: While there is solid Halachik basis for making a Yisachar/Zevulun arrangement, the insight of the Imrei Binah rings loudly in my ears. Perhaps there are dimensions of spiritual reward that can be transferred from one party to another; however, the spiritual intimacy that emerges from meaningful Torah study cannot be reproduced. Shavuot, in particular, is an ideal time to express our gratitude to G-d for bestowing upon His people the unparalleled gift of the Torah.

אשרינו מה טוב חלקינו

How lucky we are to study Torah and feel the embrace of Hashem when doing so!

May we all merit to continue studying Torah both individually and communally.

I welcome your input and thoughts.

Rabbi Zev Goldberg
rabbigoldberg@yiftlee.org

* Please note that the English translation of the Hebrew texts are based on Sefaria and my own loose translations.

Rabbi Yehuda Halpert
Congregation Ahavat Shalom, Teaneck

**The Ten Commandments
You Thought You Knew**

The Ten Commandments You Thought You Knew: The Commandment of לא תשא Its' Meaning and Message
Source Sheet for Independent Guided Learning
Rabbi Yehuda Halpert – Congregation Ahavat Shalom
תיקון ליל שבועות -- תש"פ

1. שמות כ:ו

לא תשא את-שם-י-ה אלקיך, לשון: כי לא ינקה י-ה, את אשר-ישא את-שמו לשון.

- **Question #1.** Translate the third of the "Ten Commandments" listed above, focus specifically on the meaning of the word לשון (Don't *cheat* by peeking at the sources below yet 😊).

2. ספרא קדושים פרשה ב

ויקרא י"ט:ב -- וְלֹא־תִשָּׁבַעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקֹר וְחָלַלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ:

"ולא תשבועו בשמי לשקר" מה תלמוד לומר לפי שנאמר "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא" שיכול אין לי חייבים אלא על שם המיוחד בלבד? מנין לרבות את כל הכינויים תלמוד לומר "בשמי" כל שם שיש לי.

"You shall not swear falsely in my name": Why is this statement necessary? Was it not already written "You shall not take the name of the L-rd your G-d [in vain]" (Shemot 20:6)? I might think that one is liable only for the distinctive name (e.g., ה—י). From where would I derive that all other epithets/names are included in the prohibition? It is therefore written "in my name" — any name that I have.

- **Question #2.** The Sifra initially views the pasuk in Va'yikra as redundant to the third of the aseret ha'dibrot and therefore asks why was it necessary for the Torah to teach this halacha again in different words. As such, according to the Sifra, the Pasuk in Vayikra can inform our understanding of what the word לשון means. According to the Sifra לשון means what?

3. תרגום ירושלמי (יונתן) שמות כ:ו

עמי בני ישראל לא ישתבע חד מנכון בשום מימריה דיי אלקכון על מגן ארום לא מזכי יי ביום דינא רבא ית כל מאן דמשתבע בשמיה על מגן:

My people of the house of Israel, Let no one of you swear by the name of the Word of the Lord your God **in vain**; for in the day of the great judgment the Lord will not hold guiltless anyone who sweareth by His name **in vain**.

- **Question #3.** Targum Yonathan translates/explains both instances of לְשׁוֹא in the pasuk differently than the Sifra. What is the practical difference between the two explanations?

4. **רש"י שמות כ:ו** – "לשוא" – חנם, להבל. ואיזו היא שבועת שוא, נשבע לשנות את הידוע, על העמוד של אבן שהוא של זהב¹.

IN VAIN "לשוא" – for no valid reason, idly. What is a שבועת שוא, an oath taken for no valid reason? If one takes an oath declaring something, the nature of which is evident, to be different from what it is: e.g., swearing about a stone pillar that it is of gold (Shevuot 29a).

- **Question #4.** Does Rashi explain the third commandment consistent with the Sifra's understanding or with the Targum Yonathan's understanding?

5. **אונקלוס שמות כ:ו**

לֹא תִימִי בְשֵׁמֶא דִּי אֱלֹהִי, לְמַגְנָא: אֲרִי לֹא יִזְכִּי יְיָ, יְת דִּימִי בְשֵׁמִיָּה לְשִׁקְרָא.

Thou shalt not swear in the name of the Lord thy God **vainly**; for the Lord will not acquit him who sweareth in His Name with **falsity**

- **Question #5.** Does Onkelos explain the third commandment consistent with the Sifra's understanding or with the Targum Yonathan's understanding? Like both? Like neither?

6. **שדה ארם שמות כ:ו** (מחקרים על תרגום אונקלוס [ברלין תרל"ה] מאת יעקב רייפמאן)

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ד' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא כִּי לֹא יִנָּקֶה ד'
 יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׁוֹא (שם כ' ו'): לֹא תִימִי בְשֵׁמֶא
 לְמַגְנָא אֲרִי לֹא יִזְכִּי ד' יְת דִּימִי בְשֵׁמִיָּה לְשִׁקְרָא.
 תַּרְגֹּם לְשׁוֹא הִרְאֵנוּ: לְמַגְנָא, וְלְשׁוֹא הַשְׁנִי:
 לְמָה לֹא הִתְאִים חֲלָקוֹ עִם חֲלָקוֹ? וְאוּלַּי הִיתָה דַּעְתּוֹ,
 בִּידֵי שָׁמַיִם הוּא אֵךְ עַל שְׁבוּעַת שִׁקְרָא וְלֹא עַל שְׁבוּעַת
 אֱמֶת, וְכִי שְׁבוּעַת חֲנָם שֶׁהִיא אֱמֶת אֵינָה אֲסוּרָה
 סִיג. וְהַפְסוֹק הַזֶּה הוּא אֲפֹא ע"ד פְּסוּק: שְׁבוּעַת יָמִים

- **Question #6.** How does Reifmann reconcile the apparent contradiction in the explanation of Onkelos? If Reifman's explanation is

¹ עיין רש"י שבת לג. ד"ה "שבועת שוא" – כל המשנה את הידוע כגון על האיש שהוא אשה. שבועת שקר שאין בדאותו ניכרת ומאמין שקר לבריות.

correct, would that impact your perspective on the objectives of Onkelos (e.g., is Onkelos a translation or a commentary)?

7. חזקוני שמות פרשת יתרו פרק כז -- "לא תשא את שם" מאחר שלא ראית שום תמונה אין יכולת לישבע רק בשמו, ואעפ"כ "לא תשא לשוא כי לא ינקה" אבל הגזול והחומס יכול לנקות עצמו, זה ניתן להשבון וזה לא ניתן להשבון. "לשוא" לחנם כתרגומו. אל תרגיל עצמך לישא את שמו בחנם אפילו באמת שמתוך הרגילות תבא לישא את שמו לשקר ואז לא תנקה. כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא ולשקר.

- **Question #7.** Which opinion does the Chezkuni hold like? If he holds like Onkelos (as he seemingly does) does he offer an additional explanation as to how to reconcile the contradiction within Onkelos?
- **Question #8.** Chezkuni's approach not only explains pshat in the pasuk but also attempts to provide a rational for why it is prohibited to take God's name in vain (e.g., lest one become accustomed to such modes of speech and then intentionally or unintentionally lie). In your view is Chezkuni's explanation compelling?

8. ברכות ל"ג. -- רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו: כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום "לא תשא את שם-י-ה אלקיך לשוא"!

Rabbi Yohanan and Reish Lakish both said: Anyone who recites an unnecessary blessing violates the biblical prohibition: "Do not take the name of the Lord your God in vain"

מדרש שמות -- לא תשא - ר' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו, כל המברך ברכה שאינה צריכה או התפלל תפילה בלא כוונה או בלא זמנה עליו הכתוב אומר "לא ינקה י-ה, את אשר-ישא את-שמו לשוא"

Rabbi Yohanan and Reish Lakish both said: Anyone who recites an unnecessary blessing, or prays a prayer without proper concentration or at the inappropriate time, with respect to such individual it is stated, for Hashem will not hold him guiltless who takes his name in vain".

- **Question #9.** How does the Gemara in berachot and the Medrash alter/expand our understanding of the third commandment? Does this really imply a new interpretation/understanding of the word "לשוא"? See the Torah Temima below for an alternative approach which does not view the Gemara as an alternative explanation and in fact claims that the Gemara is contrary to pshat in the pasuk.

9. תורה תמימה הערות שמות פרק כ:ו אות [א]

א) כגון שאוכל ויודע שיאכל עוד, ובכ"ז מברך באמצע הסעודה, או שמשיח בין שחיטה לשחיטה כדי שיברך על כל שחיטה בפני עצמה, והוי כנושא שם שמים לבטלה, ועי' בתוס' ר"ה ל"ג א' דדרשה זו היא אסמכתא ועיקר איסור זה הוא מדרבנן, משום דהא עכ"פ הוא מברך, וכ"כ הרא"ש פ"ק דקדושין. והמג"א סי' רט"ו כתב דרמב"ם פ"א ה"ט² מברכות משמע דהוי דאורייתא, אבל אנכי לא מצאתי כל הכרח לזה בדבריו, ונ"ל עוד ראייה דהוי אסמכתא בעלמא משום דעיקר הפסוק איירי שלא לישבע בשם ה' לשוא כפי שיתבאר בדרשות הבאות.

- **Question #10.** What is an Asmachata and how does it differ from a biblical source?
- **Question #11.** If the prohibition of reciting an unnecessary blessing is a rabbinic prohibition based solely on an asmachta, does that limit our ability to use the Gemara in berachot as a source for explaining the meaning of the word לשוא?

10. העמק דבר שמות כ:ו ד"ה "לא תשא"

לא תשא וגו' – 'לא תשבע' מיבעי? מזה יצאו כמה דרשות חז"ל, כמו מברך ברכה שאין צריכה, ולפי דעת שאילתות דרב אחאי (סימן נ"ג) אפילו מוציא שם שמים לבטלה בלי ברכה. ובפסיקתא רבתי פרק כ"ג איתא מזה אזהרה למקבל על עצמו איזו שררה והנהגה, שהוא מעין שם אלקות, ואינו מנהיג, והרי זה מתרפה במלאכתו אשר חבר הוא לאיש משחית, והרי זה נושא שם "אלהים" לשוא, ומשום הכי "לא ינקה ה'". ולפי הפשט מבואר בכל אלו הפירושים המרומזים "כי לא ינקה ה'", באשר אין עונש של כל הפרטים שוה, והקב"ה שופט צדק לפי החטא, אבל "לא ינקה את אשר ישא את שמו לשוא" באיזה אופן.

- **Question #12.** How does the Netziv's explanation of the phrase לֹא תִשָּׂא fundamentally differ from all the previous approaches put forth by the sources cited above. How does this impact his understanding of the word לשוא?
- **Question #13.** According to the last sentence of the Netziv's commentary God is unwilling to provide a nuanced approach/punishment to a violation of the third commandment. Why should that be the case? Why would Hashem be stricter in judgment with respect to this commandment than all others? Does the Netziv prove that assertion?
- **Question #14.** In light of current events does the commandment of "לא תשא" take on any new significance? How about if we factor in the Netziv's commentary? Does the responsibility associated with the third commandment inform our acceptance of the Torah on Shavuoth?

² רמב"ם (הל' ברכות פ"א ה"ו): "כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא, והרי הוא כנשבע לשוא".

Rabbi Beni Krohn
Young Israel of Teaneck

A Get in Galicia
On Yom Tov Sheini of Shavuos

A Get in Galicia on Yom Tov Sheini of Shavuos

Rabbi Beni Krohn, Young Israel of Teaneck

One of the beautiful aspects of Torah is that it speaks to some of the most challenging situations we face. What follows is a halachic discussion which took place in Galicia in 1831. This was a real case that became the subject of a great halachic debate. The circumstances were tragic, and three great Talmidei Chachamim grappled with how to address it.

I. The Shavuos Get – The Story

<http://www.torahmusings.com/2010/05/shavuos-get/>

On Shavuos 1831, a man in Brody, Galicia lay deathly ill. R. Eliezer Landau, grandson of the famous *Noda Bi-Yehudah* and author of the *Yad Ha-Melekh* commentary on the Rambam, had an idea that would save this childless man's impoverished soon-to-be widow from being unable to remarry unless she made the improbable journey to Rome in order to perform *chalitzah* with her soon-to-be deceased husband's only brother. R. Landau advocated writing a *get* on the second day of Shavuos, which would free the wife from an inevitable life of solitude.

When R. Shlomo Kluger, the rabbi of Brody, learned about the effort to write a *get* on the second day of Shavuos, he put an immediate stop to it. Despite the enormous human tragedy, he could not allow the writing of a *get* on Yom Tov. The man survived Yom Tov and died on the next day, but nevertheless a good deal of criticism was lobbed against R. Kluger. To settle the issue and absolve himself from criticism, he wrote to R. Moshe Sofer, the *Chasam Sofer*, to offer his opinion on the matter and, hopefully, confirm R. Kluger's position.

Over the next few pages, we will lay out the two sides of the argument. We will use the teshuva written at the time by the Chasam Sofer, Rav Moshe Schreiber of Pressburg (1762-1839), and a few other relevant sources as our guide. What follows is certainly not an exhaustive approach to this complex issue. Nevertheless, it provides a window how these talmidei chachamim grappled with this question.

Questions to consider:

- What level prohibition is the writing of a *get* on Yom Tov?
- Should that change when dealing with Yom Tov Sheini?
- What is an example of an activity which is generally prohibited on Yom Tov that we allow specifically on Yom Tov Sheini? How might that example inform our approach to this case?

II. Reasons to Permit Writing the Get

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף ו עמוד א

אמר רבא: מת ביום טוב ראשון - יתעסקו בו עממים, מת ביום טוב שני - יתעסקו בו ישראל... רב אשי אמר אע"ג דלא אשתהי נמי לא משהינן ליה מ"ט יום טוב שני לגבי מת כחול שויוה רבנן אפילו למיגז ליה גלימא ולמיגז ליה אסא

Rava said: If one died on the first day of a Festival, gentiles should attend to his burial. If he died on the second day of a Festival, Jews should attend to his burial...

Rav Ashi said: Even though the burial was not delayed, but it is the day that he died, we still do not delay the burial. What is the reason for this? With regard to the dead, the Sages equated the legal status of the second Festival day with that of a weekday. This is true to such an extent that on a Festival it is permitted even to cut material to fashion a cloak for the deceased. And similarly, it is permitted to cut myrtles for the deceased, to be placed on the bier in their honor.

Questions to consider:

- What might be a reason why our case is the same as the gemara in beitza?
- In what ways might it be different?

שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קמה

תשובה. הנה לפי מה שראיתי מתוך דברי השואל התיר המתיר מתרי טעמי, א' כיון שנמצא בספרים והובא בבית שמואל [אה"ע סי' קס"ה סק"ט] שהחליצה היא תיקון לנשמת המת, וא"כ זה החי השכיב מרע שרוצה לפטור אשתו בגט שלא תשאר זקוקה הרי הוא רוצה לתקן נשמתו אחר מותו שלא ישאר רוחו מקשקש באשתו הזקוקה כדאיתא בזוהר, נמצא הוה גירושין אלו צרכי המת ותיקון נשמתו וי"ט שני לגבי מת כחול שווינהו רבנן, א"כ מותרים הסופר והעדים לחלל יו"ט שני בכתיבה לצורך תיקון נשמתו לכשימות:

Responsa of Chasam Sofer O"CH 145

The one who was lenient [Rav Landau] was lenient for two reasons: First, it is found in the Beis Shmuel that chalitza has a positive impact (tikun) on the soul of the deceased husband. Therefore, this man who is still alive and on his deathbed who wants to give his wife a get so she will not remain restricted and unable to marry wants to create a tikun for his own soul after he dies, so that his soul does not remain hovering over his wife, as the Zohar writes. Therefore, in this case permitting the divorce is really a necessary need for the deceased and a tikun for his soul. And we know that when it comes to the second day of Yom Tov, the Rabbis made it like a weekday when it comes to the needs of the deceased. If so, it should be permissible for the scribe and the witnesses to write and sign the get for the needs of this soul once it he would die.

שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קמה

עוד טעם שני להתיר, אם מתירים כבוי הנר ב"ט [ב'] מפני ד"א או הפסד ממון, לא נתיר לכתוב גט מפני תקנת עגונות כי מצוה רבה היא:

A second reason to be lenient: If we allow the extinguishing of a flame on Yom Tov because of a concern for a monetary loss, how can we not allow the writing of a get because of the concern that this woman will remain an Agunah, and unable to remarry? We know it is a great mitzvah to rescue an Agunah from such a terrible situation!

This argument is based on the opinion of the Pri Chadash (O"CH 596), quoted by the Biur Halacha (O"CH 514) who permits the otherwise rabbinic prohibition of extinguishing a fire on the second day of Yom Tov in order to prevent a financial loss.

III. Reasons to Forbid Writing the Get

שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קמה

נ"ל מסברא דכעין דאורייתא תקנו, כשם שהתירה תורה ביום טוב אוכל נפש הדיוט לצרכי עה"ז ולא אפילו צורך הדיוט לכפרת נפשו, ואי היה מקריב רק נדרים ונדבות היה מתכפר מקופיא ומכ"ש חטאת מ"מ לא התירה תורה, הוא הדין חז"ל ב"ט ב' לענין מת לא התירו אלא צרכי גופו ולא צרכי נשמתו,

It appears to me that when the Rabbis enacted [this permissive approach on Yom Tov Sheini to allow burial of one who passes away] they did so to mirror the Torah's approach. Just like the Torah allows preparation of food on Yom Tov for the basic physical needs of a person, but did not allow the needs of a person to achieve forgiveness for their soul, as evidenced in the fact that they do not allow one to bring a sacrifice on Yom Tov whose purpose is to achieve atonement (Korban Chatas, Nedarim, Nedavos, etc.). It is the same thing here, when Chazal allow us to take care of the needs of the deceased, that is for their physical needs, not spiritual needs.

והיות כן בנידון שלפנינו שעודנו חי ומאן יימר שיהיה ניתן לדחות עבור מיתתו שום דבר, כי מה שדוחין לפקוח נפשו להחיותו אינו ענין לכאן אבל אנו עוסקים בדחיית מיתתו ועדיין לא ניתן לדחות לא הותר לכתוב גט עבור תיקון נשמתו,

Also, in our case, the man was still alive, so how can we allow the performance of any prohibitions because of his death? Yes, we violate yom tov to keep him alive, but this is dealing with the needs of the deceased, and we cannot allow the [biblical prohibition of] writing a get to perform a tikun for his soul before he is deceased!

But in one way the two cases are analogous, as both the burial of the deceased and the writing of a get include the violation of a Torah prohibition. If so, why isn't the comparison correct?

ואומר אני, להתיר איסור מלאכה דאורייתא בי"ט ב' לצורך מצוה אי אפשר, דהרי בביצה וי"ו ע"א בעי למימר היכא דלא אישתהי לא מחללינן י"ט ב', ונהי דלא קיי"ל הכי משום דלענין מת כחול שוויה רבנן והיינו משום כבוד הבריות וניוול המת, וקשה תיפוק ליה משום מצות עשה כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא דלא תלין נבלתו, אע"כ משום מצוה דאורייתא לא מחללינן י"ט ב' ורק משום מת, וכבר כתבנו לעיל דהכא לא שייך מטעם המת, ואנן עסקינן עתה במצוה משום עיגונא ומטעם זה אין לחלל באיסור כתיבה דאורייתא אפילו בי"ט ב'.

And I would argue that permitting the violation of a Torah prohibition on the second day of Yom Tov cannot be allowed, for the reason the Rabbis said that for the deceased the Rabbis made Yom Tov Sheini like a weekday is because of the issue of regard for God's creatures, and the concern of the desecration of a body. And they didn't say it is because of the mitzvah to bury the dead or because of the prohibition to leave a body not buried overnight. We see that even a Torah commandment would not be enough to allow us to violate Yom Tov Sheini, rather it is specifically because of a respect for the dead. In our case we are dealing with the great mitzvah of Agunah, but nevertheless one cannot violate the Torah prohibition of writing even for such an important mitzvah.

What might have been Rav Landau's response to this point?

בעקבי הצאן סימן טז

Rav Herschel Schachter

אכן ע"י מאירי (פ"ק דביצה, ובס' מגן
אבות ענין הששי באריכות) בשם חכמי פרובנץ,
דשני ההיתרים של רבא הכל דין אחד, דאמירה
לעכו"ם ביו"ט ראשון הוא אך דרבנן, וכן איסור
מלאכה ביו"ט שני הוא אך דרבנן, וקיי"ל
(ברכות יט, ב) דכבוד הבריות דוחה לכל איסורי
דרבנן. [וכ"ה בס' רוקח (סי' שח). ועי' גליוני

Rav Herschel Schachter, in an essay on the topic of Human Dignity ("Kavod HaBrios") quotes the Meiri who argues that the two laws taught by Rava in the gemara in Beitza which we sited above, one about the first day of Yom Tov and one about the second day, are really the same rule. Asking a non-Jew to perform a Torah violation (i.e. digging a grave and burying a dead body) is a rabbinic violation. In the same way, the performance of any melacha on the second day of yom tov is also a rabbinic prohibition. And we have a rule in the gemara (brachos 19b) that Human Dignity ("Kavod HaBrios") allows for the violation of any rabbinic prohibition.

How might this approach to Rava change the way we view the argument of the Chasam Sofer?

Possible argument:

According to the Meiri, one could argue that the writing of the get on the second day of Yom Tov is not a Torah violation but a rabbinic one. If that is the case, there may be more room to lenient, especially with the potential tragedy of this woman being unable to remarry. (See, for example, Yevamos 85a, for one of many examples of leniencies employed by chazal “mishum Iguna”). Clearly, the Chasam Sofer took the approach that one may not violate a Torah prohibition on the second day of Yom Tov even for the purpose of performing a mitzvah.

The Chasam Sofer's response to the question of putting out a fire on Yom Tov

In terms of the question of the allowance to put out on a fire on Yom Tov Sheini for a financial loss, as quoted by the Biur Halacha above, the Chasam Sofer writes that in practice this approach is not accepted. And even for those who do accept it, that is because it falls into the category of specific activities which were permitted for the preparation of food (ochel nefesh), which at times necessitate the raising and lowering of a fire. The melacha of writing is not connected to this leniency and thus cannot be applied in this case.

IV. One last point: The unique status of the second day of Shavuos

שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קמה

הן אמת כתבתי במקום אחר די"ט ב' דשבועות הוא תמוה דמעולם לא עשאוהו מספק כמ"ש רמב"ם פ"ג מקה"ח הל' י"ב ע"ש, ובשלמא היכי דמגיעים שלוחי ניסן עושין ב' ימים גזירה משום שלוחי תשרי, אבל בשבועות שהוא לעולם נ' יום מי"ט ב' של פסח ועד אז כבר נתפרסם בכל העולם קביעות ניסן וא"כ גם אבותינו לא עשו מספק, וצ"ל משום גזירה אטו פסח וסכות, וא"כ ממילא חמור טפי, כיון דלא מחמת ספק נתקבל כמו בי"ט של ר"ה שאם באו עדים מחצות ואילך לא נתקבלו ומ"מ גמרו היום בקדושה ולא מחמת ספק ומשו"ה חמיר טפי, וה"נ דכוותיה.

I have written before that the second day of Shavuos is particularly challenging because it was never kept out of a doubt about which day is the real day of Shavuos. For Shavuos is always 50 days after the second day of Pesach, and by then it already had become clear everywhere which day had really been the first day of Pesach. If this is true, then our ancestors never kept two days out of doubt and we have to say that they made a special decree because of Pesach and Sukkos [because if we wouldn't have a second day of Shavuos people would mistreat the second day of Pesach and Sukkos]. In which case, the second day of Shavuos is more strict because it was

never accepted because of some doubt, but rather they established it as a day with sanctity in and of itself.

How would this last point impact this conversation?

In the end of his teshuva the Chasam Sofer concludes that Rav Shlomo Kluger was correct when he made the painful decision not to allow the get to be written on the second day of Shavuot. However, the conversation about this challenging halachic dilemma continues to this very day.

V. Some concluding thoughts

We know that when Am Yisrael received the Torah at Har Sinai, Chazal tell us they did so “K’ish echad b’lev echad, like one individual with one heart”. Rav Shlomo Wolbe zt”l writes that while this concept is beautiful we are challenged to believe that this could really be true. We are so used to the constant infighting amongst our people, it has become challenging to believe that there was a time when the entirety of the Jewish People could stand in one place and accept the Torah as one. However, he writes, this is exactly what the Jewish People look like in our most pristine state. It is on Shavuot that we recognize that this reality is a possibility, and it is the essence of who we are. However, “Lev Echad” says Rav Wolbe, does not mean we are all the same. Every one of us has to find our own individuality within the world of Torah. “Lev Echad” means we are able to unite, to work together as a collective group in our mission as a people, while recognizing the uniqueness and differing perspectives of each and every member of our people. It is no surprise, then, that the power of “Ish Echad B’Lev Echad” was introduced to us specifically at the moment we received the Torah. It is through the medium of Torah study, where we see different perspectives and learn to appreciate other approaches – not despite their differences but because of them - that we learn to unite as one in this way. May our desire to come together through the mitzvah of Talmud Torah over Shavuot be a catalyst to continued unity within our community and all of Klal Yisrael going forward.

Rabbi Andrew Markowitz
Congregation Shomrei Torah, Fairlawn

Reconnecting to our Shul Experience:
What Does the Bimah Have to teach Us About Ourselves and Our Shuls

Reconnecting To Our Shul Experience: What Does The Bima Have To Teach Us About Ourselves And Our Shuls

(picture of the Bima in Congregation Shomrei Torah in Fair Lawn, NJ)

Rabbi Andrew Markowitz

Rabbi, Congregation Shomrei Torah

The passuk affixed to the Aron Kodesh, the pictures and paintings chosen to adorn the windows and walls, Artscroll or Koren? Benches or tables? Where can I find the tissues? Every Shul has differences about it that make it special, create its unique culture, and environment that animate our Batei Knesiyot. Yet, there are other structural parts to the Shul that are ubiquitous to every Synagogue; there is an Aron that holds the Sifrei Torah, a Ner Tamid, an everlasting candle/light that doesn't go out, windows that are a universal feature in Shuls, and a place to read the Torah, the Bimah. I chose to specifically share a topic with you that can reconnect us to our Shul.

It is the Bima, more specifically, the placement of the Bimah that I would like to explore and focus on with you. In our Shuls, the Bimah, the place from which we read the Torah, is in the middle of our Shuls. Is that necessary? Can it be moved to a more convenient location? Is there something special/unique about the Bimah's placement? As we will see, there is a deeper message that is being conveyed by placing the Bimah in the center of the Shul.

We begin in the 19th Century in the Jewish community of Eisenstadt.

The Jewish community of Eisenstadt was one of the oldest in Hungary. There are town charters from 1373 on record noting the presence of Jews living within the city. It was known as the first Jewish Ghetto in History.

The community developed a rich Jewish cultural life, expressed by its own *minhagim* (customs) and *takanot* (statutes). The best-known *takanah* was a ban on card playing. They had a *chevrah kadisha*, and charity organizations that dealt with giving money to the poor within the community and beyond.

The Jewish quarter and specifically the Shul of Eisenstadt was destroyed by a fire in 1795. In 1832, funds were raised to build a new Shul. Rav Moshe Perles was the Rav at the time and he sent a question to the Gadol haDor, Rav Moshe Schreiber, known as the Chasam Sofer. He explained that his community wanted to update their Shul with 19th century standards. They wanted it to be fresh and new. They wanted the bimah, the place where they read the Torah to be moved from the center of the Shul to the front of the Shul.

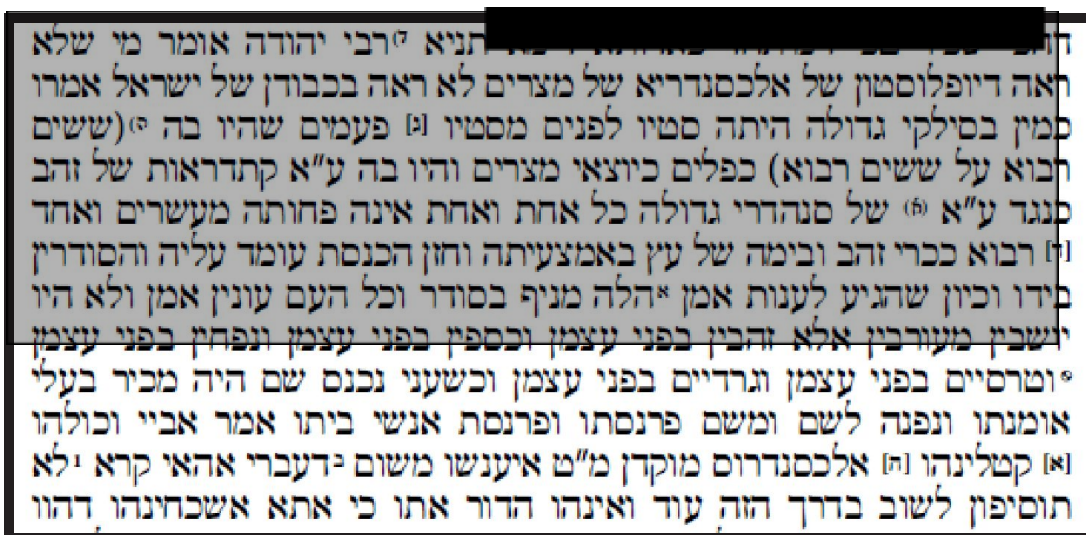
The Reform movement at the time was sweeping through Hungary and one of the first changes they made to their synagogues was to move the bimah. They moved the BIMAH. In addition to adding an organ to Shabbat prayers, and changing the language of the tefillah, Torah reading would now be taking place in the front of the Shul.

Maybe, thought Rabbi Perles, we can do this too, perhaps this will help us attract new members to our community and make Krias haTorah better.

Can we move the Bimah to the front of the shul?

Our discussion begins with the earliest source we have about the placement of the Bimah. The gemara in Sukkah describes the Great Synagogue of Alexandria.

נא: החליל פרק חמישי סוכה

The Rambam (below) describes the parameters of building a Shul. The 3rd halacha describes the placement of the bima. What does the Rambam imply about the placement of the Bimah in the middle?

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יא הלכות א-ג

- כל מקום שיש בו עשרה מישראל צריך להכין לו בית שיכנסו בו לתפלה בכל עת תפלה ומקום זה נקרא בה"כ, וכופין בני העיר זה את זה לבנות להם בה"כ ולקנות להם ספר תורה נביאים וכתובים.
- כשבונים בית הכנסת אין בונים אותה אלא בגבהה של עיר שנאמר בראש הומיות תקרא, ומגביהין אותה עד שתהא גבוהה מכל חצרות העיר שנאמר ולרומם את בית אלהינו, ואין פותחין פתחי הכנסת אלא במזרח שנאמר והחונים לפני המשכן קדמה, ובונים בו היכל שמניחין בו ספר תורה, ובונים היכל זה ברוח שמתפללין כנגדו באותה העיר, כדי שיהיו פניהם אל מול ההיכל כשיעמדו לתפלה.

- ומעמידין בימה באמצע הבית כדי שיעלה עליה הקורא בתורה או מי אשר אומר לעם דברי כבושין כדי שישמעו כולם, וכשמעמידין התיבה שיש בה ספר תורה מעמידין אותה באמצע ואחורי התיבה כלפי ההיכל ופניה כלפי העם.

Things get challenging when we learn the commentary of Rav Yosef Karo on the Rambam, the Kessef Mishnah who describes Shuls that he davened in where the Bimah was on the side. Bezalel Narkiss (below) tries to determine which specific Shuls Rav Karo was referring to.

כסף משנה הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יא

... אבל בזמנים הללו שבעונותינו בתי כנסיות שלנו הם קטנים וכל העם שומעים יותר נוי הוא להיות לצד אחד מלהיות באמצע ואף ע"פ שעכשיו אין מעמידין הס"ת באמצע הבימה אפשר שנהגו כן לכבוד הזקנים וכבר כתבתי שלא הקפידה הברייתא על כך אלא הכל כפי המקומות, אך כשהתיבה אחוריה כלפי הקודש ופניה כלפי העם הביא הפסוק לראיה מותקהל העדה אל פתח אהל מועד כלומר ומשם היה משה מדבר עמהם ומסתכל כנגדם ונמצא פניו כלפי העם ואחוריו כלפי הקודש אלמא צריך לחלוק כבוד לעם וכבוד העם הוא שיהא פני התיבה כלפי העם כנ"ל. ומ"ש עד שיהיו פני כל העם וכו' למדה ממה שאמרו בתוספתא שכתבתי שהזקנים פניהם כלפי העם וא"כ אין ראוי שיהיו אחורי העם לזקנים כיון שהזקנים הופכים פניהם לעם מפני כבודם:

Bezalel Narkiss: The Heichal, Bimah, and Teivah in Sephardi Synagogues

44 SYNAGOGUE ARCHITECTURE; WARDROBE OF FUNCTIONARIES

synagogue. In addition to rabbinic sources, Rabbi Mordechai even cites archaeological evidence. He claims that on the Greek Island of Delos a synagogue from the time of the Second Temple was excavated, and its *bimah* was clearly in the center.

Next he reviews the opinions of the halachists who permit the change, beginning with Joseph Karo, the author of the *Shulchan Aruch*. Karo states that placing the *bimah* in the center is not required, and that in small synagogues it is more attractive to have the *bimah* on the side than in the center. A number of other halachists cited in the responsum agree with Karo.

Interesting is the reference to a number of synagogues which did not have the *bimah* in the middle. Among them are old and new synagogues in Italy and also some in Spain, such as the seven-hundred-year-old synagogues of Córdoba and Toledo. In fact, in the great majority of the Italian synagogues the *bimah* was at the end of the hall, on the west side, opposite the holy ark.

Why did later authorities reject Karo's view even though

In Hilchot Beit haKnesset in the Shulchan Aruch, written by Rav Karo, is silent about this halacha. Why would he not mention this halacha in the Shulchan Aruch? Whereas the Rav Moshe Isserles in the Rama writes that the Bima must be in the middle. Below we see the analysis of the Chatam Sofer, the Netziv in Meishiv Davar, and Rav Moshe Feinstein in Igros Moshe.

What reasons do they give for this halacha? Are these purely halachic, practical, or meta-halachic?

שולחן ערוך אורח חיים הל' בית הכנסת סי' קנ"ה

אין פותחין פתח בהכ"נ אלא כנגד הצד שמתפללין בו באותה העיר, שאם מתפללין למערב יפתחוהו למזרח, כדי שישתחוו מן הפתח נגד הארון * שהוא ברוח שמתפללין נגדו. **הגה: ועושין בימה באמצע ב"ה, שיעמוד עליה הקורא בתורה וישמעו כולם.** וכשמתפלל הש"צ, פניו כלפי הקדש. וסדר הישיבה כך היא: הזקנים יושבים פניהם כלפי העם, ושאר העם כולם יושבים שורות שורות, פניהם כלפי הקודש ופני הזקנים. (טור).

Judith Bleich; Liturgical Innovation and Spirituality- Trends and Trendiness

Although in Germany introduction of the organ was the defining issue in Reform-Orthodox controversies, in Hungary location of the *bimah* became elevated to a question of ideology that became symbolic of the entire struggle for and against Reform. It was in connection with his unequivocal ruling on the impermissibility of shifting the *bimah* from its central position that *Hatam Sofer* applied his oft-quoted aphorism "*hadash asur min ha-Torah* – innovation,¹⁴⁴ i.e.,

Responsa Chasam Sofer, Orach Chaim 28

His honor reached me, regarding the old synagogue in which the men of the congregation destroyed the sanctuary and expanded a new building to elevate the house of our Gd, and they wish to establish the platform where they read the Torah at the end of the synagogue, close to the aron hakodesh, and not in the middle as it was before. They say it makes the synagogue more beautiful and more spacious than if the platform were in the middle. He puts his pleasing soul into his question: Is it appropriate to change, or not?

Before his greatness all hidden things are revealed, and there is no need for him to seek counsel from one who

יקרתו הגיעני, וע"ד בהכ"נ ישנה שסתרו אנשי הקהל קדש והרחיבו בנין החדשה לרומם בית אליקינו ורוצים להעמיד הבימה שקורים בתורה בסוף בהכ"נ סמוך לארון הקודש ולא באמצע כמו שהיה מקדמת דנא באמרם שיהיה נוי והרוחה יותר בבהכ"נ מאשר תעמוד באמצע, ונפשו היפה בשאלתו אי שפיר דמי לשנויי או לא:

תשובה, לפני פר"מ נגלו תעלומות ולא צריך ליעץ במכתיר ויפה כ' דברמב"ם מפרש בונין תיבה באמצע בהכ"נ כדי שישמעו כולם בשוה וכ"כ טור ורמ"א בהג"ה ש"ע ס"י ק"ן וכל המשנה ידו על

wears a crown. He wrote well in citing the Rambam's explanation that we build the platform in the center of the synagogue so that all will hear equally, and so wrote the Tur and Rama, and one who would change has the lower hand....

Logically, I would say that we treat the platform, where we read the korbanot, like the altar – such that we circle it on Succot as they circled the altar – and that altar, where incense was burned, stood in the Beit haMikdash before the Aron, in the center of the room, aligned between the menorah and the shulchan as is explained in Rashi (Shemot 26:35), Talmud (Yoma 33b) and Rambam (Mishneh Torah, Hilchot Beit haBechirah 1:7). Since our platform stands inside, like that internal altar, it is fitting to center it in the synagogue to resemble the Beit haMikdash as much as possible, and not to change it in our mini-Beit haMikdash.

Even according to the Kesef Mishneh, who justified the practice of those communities, we do not have his justification. Our ancestors built that synagogue with the platform in the middle, indicating that this was a convenient way to make it audible to the whole nation. The community has not been reduced; just the opposite, it has increased. If so, then just the opposite – even had it been built at the end of the synaogue because they were few in number, now there would be a need to build it in the middle, without a doubt. In any case, Gd-forbid to change from what was... and the rule is that the new is prohibited everywhere.

His greatness place should be remembered for the good, to protest powerfully to establish the matter on its foundation, and this entire nation will arrive in its place in peace.

התחתונה. האמנם בכ"מ כ' ללמוד זכות על איזה מקומות בארצותם שבנו

הבימה בסוף בהכ"נ, וכ' דהם ס"ל דוקא בזמנם שהיה רוב העם ולא שמעו קול הקורא כי אם מהאמצע אבל בעו"ה בקהלות קטנות ואנשים בהם מעט ישמעו גם מהבימה שבסוף בהכ"נ ע"ש, והנה לא הראה כ"מ מקום מנ"ל להפוסקים שתעמוד הבימה באמצע בהכ"נ והוא ש"ס ערוך בסוכה נ"א ע"ב באנשי אלכסנדריא...

ומסברא אומר כיון שאנו מחזיקים הבימה שבה קורין פ' הקרבנות כמו מזבח שמפני כן מסבבים הבימה בחג הסוכות כמו שסבבו המזבח,

ואותו המזבח שעמד בהיכל לפני ארון הקודש שהוא מזבח מקטר קטרת היה עומד באמצע הבית מכוון בין מנורה לשולחן וכפירש"י בפ' תרומה וכמבואר בש"ס ורמב"ם, ויען הבימה שלנו עומדת בפנים כמזבח הפנימי ע"כ ראוי להעמידו באמצע בהכ"נ לדמותו לבהמ"ק בכל האפשרי ואין לשנות במקדש מעט שלנו: אפילו להכ"מ דיהיב טעמא לזכות אותן הקהלות מ"מ אנו אין לנו, כי הלא אבותינו שבנו בהכ"נ הלז בנו אותו באמצע ש"מ כך היה נוח להם להשמיע לכל העם, ותלי"ת לא נתמעטו הציבור אדרבא נתרבו תלי"ת וא"כ אדרבא אפילו היה נבנה בראשיתה בסוף בהכ"נ כיון שהי' מועטים צריכים עתה לבנותה באמצע בלי ספק ועכ"פ חלילה לשנויי מאשר היה:

והכלל החדש אסור מן התורה בכל מקום ופר"מ מקומו מוזכר לו לטובה למחות בחזקת יד להעמיד הדביר על מכונו וגם כל העם הזה על

מקומו יבוא בשלום, ואחתום בברכה א"נ דש"ת פ"ב יום ג' ז' אדר תק"צ לפ"ק: משה"ק סופר מפפד"מ

שו"ת משיב דבר חלק א סימן טו

ע"ד אשר עלה על רצון אנשים אחדים מעדתו להעתיק הבימה שבבהכ"נ הגדולה הבנויה באמצע ולהעמידה סמוך לאה"ק, הנה מלבד אשר כל חדש אסור ומה גם בבהכ"נ מקום אסיפת המון רבה אין זה אלא לרועץ וגם לחורבה, דיש כמה אנשים אשר לא ניתן לדעתם להבחין בין קלה לחמורה ובהתפעלות על שינוי קל יגמרו אומר שנשתנה חלילה התורה, הוסר משוכתה והיתה ח"ו לבערה.

מלבד כ"ז נראה לי גם לפי הדין אסור לשנות בכמו אלה. הן אמת שמרן הכ"מ (פי"א מהל' תפלה) כתב דבמקומות שבת' כנסיות קטנים וכל העם שומעין יותר נוי הוא להיות הבימה מצד א' מלהיות באמצע, וכן הוא מקום לומר במ"ש הרמ"א או"ח (סי' ק"ל) בזה"ל ומעמידין בימה באמצע ביהכ"נ שיעמוד עליו הקורא בתורה, וישמעו כולם עכ"ל. ולפי"ז הטעם אפשר לומר דבסור הטעם יכולין לשנות המנהג, אבל כשנדקדק לשון הרמב"ם ז"ל בזה אינו כן וז"ל ומעמידין בימה באמצע הבית כדי שיעלה עליו הקורא בתורה או מי אשר אומר עליו לעם דברי כבושין, כדי שישמעו כולם, וכשמעמידין התיבה שיש בה ס"ת מעמידין אותה באמצע כו' ופי' התיבה כבר כתב מרן הכ"מ שהוא השלחן שהס"ת מונח עליו ופי' באמצע היינו באמצע הבימה וע"ז לא נתן הרמב"ם טעם כלל וכי בשביל שהיא סמוכה מצד אחד יותר מעט כפי רוחב הבימה אינה נשמעת לצד השני אלא ודאי טעם אחר יש בזה, **שקרה"ת יהיה מכון נגד ההיכל וכאשר יבואר ...** וגם יש לדעת דעיקר הטעם כדי להשמיע לכל בני הכנסת לא שייך כ"כ לקה"ת שהרי לא עשו בימה לכ"ג בעזרה ביה"כ כמו שעשו בימה למלך שקורא כדי להשמיע לכל בני העזרה **ועיקר הטעם שקריאת התורה צריך להיות באמצע ביהכ"נ, נראה משום דהשולחן שקורין עליו הוא במקום מזבח שבעזרה כמש"כ הגר"א ז"ל בסי' תר"ס דמש"ה אנו מקיפים בלולב את הבימה, וס"ת שעליו כמו שהיו מקיפין את המזבח בעזרה, וכן אנו נוהגין לאחוז ס"ת בשעת תקיעת שופר על הבימה, כדי שיהיה כעין תקיעת חצוצרות על הקרבת הקרבנות על המזבח, ומיום שחרב ביהמ"ק אין לנו מגין ומעלה זכרונות לטובה כמו התורה והיא עמידתנו והיקום אשר לנפשנו ואומתנו בקרב פזורינו ואנו מצטיינים בה כמו בביהמ"ק לפנינו... מעתה כמו שהמזבח היה עומד הרחק מקה"ק ומכון נגד הארון שהוא באמצע ההיכל לר' יהודה בפ"ק דיומא (ט"ז) כך עלינו להעמיד את השולחן רחוק מן הארון ומכון נגדו, זהו הנראה לכוון בדעת מאור עינינו הרמב"ם ז"ל, ואח"כ מצאתי גם בחתם סופר או"ח (סי' כ"ח) שכתב כן:**

ואיך שהוא יש טעם נאה ומתקבל על הלב למנהגו ותו אם ישתנה הבימה יבוטל הקפת הלולב אשר זה מבואר בש"ע שנצרך להקיף בהלולב את הבימה, ושינוי זה יגרום לכמה שינויים לפוגת לב, ואני תפלה לנורא עלילה שינצור סגולה, מלנטות מן המסלה, כנפש העמוס בעבודה... נפתלי צבי יהודא ברלין.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ב סימן מב

בדבר בימה שאינה באמצע כ"א אדר ראשון תשי"ט. מע"כ ידידי מוהר"ר נחמן מאיר בערנארד שליט"א רב בעיר וויטשיטא, קענזעס. (Wichita, Kansas) בדבר בימה באמצע ודאי יש לעשות באמצע אבל לענין להתפלל בביהכ"נ שלא עשו באמצע איני רואה לאסור, ומה שאומרים שבאונגארן אסרו לא ידוע זה בברור ומסתבר שהיה זה רק במקומות ההם שעשו זה בשביל רעפארם כי במקומות ההם היה זה מהתחלות מעשה הרעפארמער הרשעים אבל במקומות אחרים שאין כוונתם בשביל רעפארם אלא בשביל שיהיו יותר מקומות ועוד טעמים כאלו אין לאסור מלהתפלל שם, כי אין זה מעיקרי דיני קדושת ביהכ"נ אלא כדי שישמעו כל המתפללים קריאת התורה כמפורש ברמ"א סימן ק"נ וכן הוא ברמב"ם פי"א מתפלה ה"ג והכ"מ מיקל אף לכתחלה בבתי כנסיות קטנים להיות

לצד אחד בשביל נוי עיי"ש, ולכן אף שודאי לכתחלה צריך להשתדל שיעשו הבימה באמצע שלא לשנות ממנהג כל מדינותינו, ועיין בחת"ס או"ח סימן כ"ח שנתן עוד טעם חדש מסברתו במה שצריך באמצע ואף שאין טעמו מוכרח מ"מ לכתחלה יש ודאי לחוש לדבריו אבל לענין לאסור להתפלל גם לטעמיה אין שום מקום, ואם האמת כהשמועה שאסרו באיזה מקומות היה זה רק הוראת שעה במדינתם בשביל הרעפארמער ואם יש שני בתי כנסיות באחד הבימה באמצע ובאחד בצד אחד יש לקבוע מקום תפלתו בביהכ"נ שהבימה באמצע שהוא כהראוי והגון...ידידו, משה פיינשטיין.

Dr. Judith Bleich; Liturgical Innovation and Spirituality- Trends and Trendiness

The attitude, generally adopted by Orthodoxy today, is best reflected in two responsa authored by R. Moses Feinstein.¹⁴⁷ R. Feinstein rules that, in building a synagogue structure, the *bimah* should be placed in the center but that failure to position the *bimah* in the center does not invalidate a synagogue as a place of prayer. In a comment placing the issue in historical perspective, Rabbi Feinstein adds that the stringent attitude ascribed to certain Hungarian rabbinic authorities who forbade prayer in a synagogue in which the *bimah* was not located in the center was based on a "*horaat shaah*," an *ad*

hoc temporary ruling, as a means of stemming the tide of Reform.¹⁴⁸ The *bimah* controversy is an instance in which a comparatively minor halakhic matter assumed exaggerated significance and, as a focal point of ideological controversy, became the banner around which the opposing forces arrayed themselves.

e conclude with three inspirational messages as to why the Bimah is placed in the middle

?Why must the Bimah be in the middle

Hegyonei HaParsha

במנחת יצחק (שם) הביא טעם נוסף לבימה
באמצע על פי מה דאיתא במנחות
צח, ב דהפסוק "אל מול פני המגורה יאירו
שבעת הנרות" (במדבר ח, ב) מלמד שהיו
מצודין פניהם כלפי נר אמצעי, ואמר ר' נתן
מכאן שאמצעי משובח, עיי"ש.

Chofetz Chaim al HaTorah

ב מ ד ר
זמנא אהל מועד מנחה חלויי בתוך המנחות (ב' יו).
סבירא שהתורה מנחת בארון שכאהל מועד, צריך האהל מועד
להיות חסיד "בתוך" המנחות, באמצע, לא קרוב ביותר לאחד ולא רחוק
ביותר מהשני, כמו שהביטא באמצע בית הכנסת, וכמו שעין החיים
היא נפוש "בתוך" הגן, כהרגלם בסצירות גינתא. גם התורה היא עין
חיים, וכל צריכים להתרכז סביבה והיא בתוך, ואתיא כמ"ד כעין
תיבה היו מהלכים.
ויען כי תוצאות חיים טהלב, לכן מקומו באמצע הגוף, ושולח הדם,
הוא הנפש, לכל אברי הגוף בשות, וכולם יונקים ממנו, ומכל משמר
נצור לבך א).
(עין כפ' בראשית. עה"כ ועין החיים בתוך הגן, ובפ' תרומה עה"כ ועשו
ארץ עצי שטים)

(Rav Schachter on Tefillah (new Sefer that was recently published by Dr Alan Weissman

Likewise, the *sefer Shulchan HaKri'ah* (Yalkut David 7:1), based on the *Zohar* (Parshas Vayakhel, 206a) and *Kisvei HaAri z"l*, explains that just as the Torah was given from the top of a mountain, the Torah should be *leined* from a *bimah* that is elevated above the floor level of the *shul*. The listeners should be in a lower position, as *Bnei Yisrael* were positioned at the foot of the mountain, with the *ba'al kri'ah*, acting as a *shali'ach* of *Hashem*, above. The *oleh* represents *Bnei Yisrael*, since he accepts the Torah, and the *gabbai* takes the place of Moshe Rabbeinu, the intermediary between *Hashem* and *Bnei Yisrael*. [In a *Beis HaMidrash*, since the entire room is used for *limmud haTorah* and is therefore considered like the top of the mountain, an elevated platform for the *bimah* is not necessary.]

זהר

ואסיר למקרי בספרא דאורייתא בר חד בלחודוי וכלא צייתין ושתקין בגין דישמעון מלין
מפומיה כאילו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני, ומאן דקרי באורייתא להוי חד קאים עליה
ושתק דלא ישתמע בר דבור חד בלחודוי לא תרין דבורין..

Rav Soloveichik, Mesorat haRav Chumash Parshat Yitro

is not the active participant in the establishment of holiness. (Derashot Harav, p. 219)

וַיִּחַרְדּוּ כָּל-הָעָם אִשָּׁר בַּמַּחֲנֶה - and the entire nation that was in the camp shuddered.. The Gemara in Berachos 22a states: Just as at Horeb, there was dread and awe, trembling and fear, so too here [in respect to the teaching and studying of Torah] it must be done with dread and awe, trembling and fear. The purpose of reading the Torah aloud in the synagogue is not solely to teach the congregation, but

also to arrange an encounter with God, as experienced by our ancestors at Mount Sinai. Every act of reading from the Torah is a new giving of the Torah, a revival of the wondrous stand at the foot of the flaming mountain. The reading of the Torah is a “staging” of the giving of the Torah and a renewal of the awesome, sublime experience. The revelational experience is reenacted whenever the Torah scroll is removed from the ark (for reading in the synagogue).

The reading of the Torah thus contains an element of revelation of the *Shechinah*, and whenever or wherever man feels the presence of the Holy One Blessed be He, he is obligated to sanctify God's name and praise Him: *Then shall all the trees of the forest shout for joy at the presence of the Lord, for He is coming, for He is coming to rule the earth* (1 Chron. 16:33). This is why the person who is called up to the Torah utters a formula of sanctification (*Bless the Lord, the blessed One*) before the prescribed benediction.

R. Meir of Rothenburg's stringency of standing during the synagogue reading of the Torah is also based on this principle. If the public reading of the Torah were merely an educational activity, there would be no need to stand. Standing is an outcome of the revelational experience. Another corollary of this principle is the custom that the synagogue reading of the Ten Commandments uses the “higher” cantillation (*ta'am elyon*), which combines all the verses of each commandment into one verse, in contrast to the “lower” cantillation, which organizes them by individual verses. Through this practice we are imitating the way God Himself uttered the commandments. When He made the commandment heard, the only sentential unit was the whole commandment. The unit of the individual verse had no place. This is in contrast to the way we study the commandments, for when the Written Torah is studied, it is divided only into units of individual verses. (*From There Shall You Seek*, pp. 139-140; *Derashot Harav*, p. 219)

וַיִּתְּקוּ בְּתַהֲמוֹת הַיָּם - and they stood at the bottom of the

Rabbi Chaim Poupko
Congregation Ahavath Torah, Englewood

Standing Up for Our Beliefs

Reflections on a Controversial Minhag

Standing Up for Our Beliefs: Reflections on a Controversial Minhag

Rabbi Chaim Poupko

The Minhag to stand for the Aseres haDibros on Shavuot, as well as Parshas Yisro and vaEschanan, is more or less ubiquitous in our Ashkenazic communities. In a famous Teshuvah from the Rambam, however, we find that this custom did garner opposition at times.

The questioner reports a debate that arose in his area over the practice of standing up for the reading of the Aseres haDibros, when listeners would otherwise be sitting down:

תשובות הרמב"ם סימן מ"ו (מהד' מקיצי נרדמים)

...there was one who resisted this practice (to stand for the Aseres haDibros) and brought proof from the Rabbis that abolished their reading together with Keriyas Shema because of the heretics who would say that they (the Aseres haDibros) are superior to the rest of the Torah. And he determined that anyone who stands during the reading of the Aseres haDibros from the Torah should be rebuked...and another scholar responded in opposition that Israel was standing when they heard the Aseres haDibros from the mouth of Hashem, as it says in the Torah "and they stood at the foot of the mountain"...instruct us, our master (the Rambam) what is appropriate in this matter...

...ויש מי שמנע זה והביא ראיה מהיות רז"ל ביטלו קריאתם עם ק"ש מפני המינים שהיו אומרים שיש להם יתרון על שאר התורה ואמר בהוראתו שכל איש אשר יעמוד בעת קריאת עשרת הדברות בספר תורה ראוי לגעור בו...והשיב החכם האחר הלא ישראל בעת שומעם הדבור מפי הקב"ה היו עומדים שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר...יורינו רבינו הראוי בזה...

The questioner cites a Gemara in Maseches Brachos that was marshaled by the opposition to standing up for the Aseres haDibros. The Gemara relates how the Rabbis abolished a practice of reciting the Aseres haDibros daily:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יב.

The Gemara related above that the priests in the Temple read the Ten Commandments, along with the sections of Shema, VeHaya im Shamoa, VaYomer, True and Firm, Avoda, and the priestly benediction. Rav Yehuda said that Shmuel said: Even in the outlying areas, outside the Temple, they sought to recite the Ten Commandments in this manner every day, but they had already abolished recitation of the Ten Commandments due to the grievance of the

וקורין עשרת הדברות שמע והיה אם שמוע ויאמר^ט אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים. א"ר יהודה אמר שמואל אף בגבולין בקשו לקרות כן אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין תניא גמי הכי ר' נתן אומר בגבולין בקשו לקרות כן אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין רבה בב"ח סבר למקבעינהו בסודא א"ל רב חסדא כבר בטלום מפני תרעומת המינין אמר סבר למקבעינהו בנהרדעא א"ל רב אשי כבר בטלום מפני תרעומת המינין:

heretics, who argued that the entire Torah, with the exception of the Ten Commandments, did not emanate from God (Jerusalem Talmud). If the Ten Commandments were recited daily, that would lend credence to their claim, so their recitation was expunged from the daily prayers. **That was also taught** in a baraita that **Rabbi Natan says: In the outlying areas, they sought to recite the Ten Commandments in this manner, but they had already abolished their recitation due to the grievance of the heretics.** The Gemara relates that several Sages sought to reinstitute recitation of the Ten Commandments, as **Rabba bar bar Hana thought to institute this in the city of Sura**, but **Rav Hisha said to him: They already abolished them due to the grievance of the heretics.** So too, **Ameimar thought to institute this in the city of Neharde'a**. **Rav Ashi**, the most prominent of the Sages in that generation, **said to him: They already abolished them due to the grievance of the heretics.**

So this Gemara as cited as precedent for the resistance to the custom of standing. The Rambam answered in favor of the opposition:

The answer...this is what should be done in any place where their custom is to stand, they should be prevented from doing this. Because the motivation behind this is based on incomplete faith that can result in the belief that part of the Torah is superior little by little. This is very severe. And it is fitting to shut anything that would lead to such a deficient faith...

תשובה...כך ראוי לעשות בכל מקום אשר מנהגם לעמוד ראוי למונעם מזה בהיות שמניע מזה הפסד האמונה שיבואו לחשוב בתורה שיש לה יתרון קצתה על קצתה וזה קשה עד מאד וראוי לסתום כל הפתחים המביאים לזאת האמונה הרעה...

In light of the Rambam's vigorous opposition and the lesson of the Gemara in Berachos, why has the custom become so prevalent?

Rabbi Shmuel Aboab offers a novel reason which finds deeper significance in the experience of reading the Aseres haDibros:

שו"ת דבר שמואל - ר' שמואל אבוהב (17th c. Italy)

In reading the Aseres haDibros, it is as if we are greeting the Divine Presence, and we find (regarding Kiddush Levanah) that when greeting the Divine Presence once a month that we must recite it standing.

בעשרת הדברות אנו כאילו מקבלים פני שכינה ומצינו בקבלת פני אבינו שבשמים פעם אחת בחודש שצריך למימרינהו מעומד.

Rabbi Shmuel Aboab is paraphrasing a well know Gemara we recite with Kiddush Levanah:

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף מב.

The school of Rabbi Yishmael taught: If the Jewish people merited to greet the Face of their Father in Heaven only one time each and every month, it would suffice for them, since in the blessing of the moon there is an aspect of greeting the Divine Presence. Abaye said: Therefore, we will say the blessing while standing, in honor of the Divine Presence.

תנא רבי רבי ישמעאל אילמלא (לא ט) זכו ישראל אלא להקביל פני אביהן שבשמים כל חדש וחדש דיים אמר אביי יהלכך נימרינהו מעומד

Rav Yosef Dov Soloveichik arrives at a similar conclusion based a different observation. The Rav observes that we read the Aseres haDibros in an alternative manner than the rest of the Torah. The Aseres Hadibros can be read as verses (with trop referred to as Ta'am Tachton), or as Dibros (with trop referred to as Ta'am Elyon). The latter form essentially divides up the Torah reading into the 10 Commandments as we know them. Reading them with the Ta'am Tachton would create a very different division of verses. Based on this, the Rav finds basis to stand for the Aseres haDibros because they are read with Ta'am Elyon, as Dibros:

As for our custom to stand while reading the Ten Commandments, that is because we read them in Ta'am Elyon which means the reading qualifies as a remembrance of the experience at Mount Sinai, and therefore we must stand, just as the nation stood around the mountain. And it appears that Maimonides opposition in his

והנה מה שאנו נוהגים לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות, זהו משום שאנו קורין בטעם העליון, והקריאה היא בתורת זכר למעמד הר סיני, ולכן צריכים לעמוד, וכמו שעמדו העם סביבות ההר. ונראה דמה שגער הרמב"ם בחשובתו באלו העומדים בשעת קריאת עשרת הדברות הוא משום דהמינים טוענים דשאני עשרת הדברות משאר חלקי התורה, ויש יתרון לעשרת הדברות על שאר התורה, דמדברי הרמב"ם נראה בפשוטו שמנהגם היה לקרוא בטעם התחתון [וכשאר קריאת כל התורה כולה] שהרי לא הזכיר כלל מנהג הקריאה בטעם העליון, ולפי מנהג זה שפיר אסר עפ"י הטעם הנ"ל. אבל למנהג דידן שאנו קורין בטעם העליון, [דהיינו – לא בתורת קריאת פסוקים וקיום מקרא דתורה שבכתב, אלא בתורת דברות – זכר למעמד הר סיני], אז נמצא דמה שאנו עומדים אינו בכדי להראות יתרון או חשיבות מיוחדת לעשרת הדברות על שאר כל התורה כולה, אלא משום דהעם עמדו בשעת מעמד הר סיני בתחתית ההר, וכל זה אנו עושים זכר למעמד הר סיני, ואתי שפיר מנהג העולם, ודו"ק. (מב"י)

responsum to those who stood for the reading of the Ten Commandments because of the claim of the heretics that the Ten Commandments are different than the rest of the parts of the Torah, and they are superior in some way to the rest of the Torah, that from the words of Maimonides it's clearly apparent that their custom was to read them in Ta'am Tachton [like the rest of the reading of the Torah]. For he doesn't mention the custom to read Ta'am Elyon at all, and so according to this custom it's reasonable to ban the practice for this reason. But according to our custom that we read them in Ta'am Elyon [meaning, not in the manner of reading them as verses and fulfilling the regular obligation to read from the Torah, but rather reading them as commandments (Dibros) – commemorating the experience at Mount Sinai]. So the result is that our practice to stand isn't a demonstration of the superiority of the Ten Commandments or special importance of them over the rest of the Torah. Rather, since the nation stood at the time of the experience at Mount Sinai at the foot of the mountain, and all that we are doing is a remembrance to that experience, the custom (to stand) is proper.

The notion that the reading of the Ten Commandments is a reenactment of the experience at Mount Sinai is reflected in a well-known opinion of the Ramban. The Ramban holds it is a mitzvah to remember (or not forget) the experience of receiving the Torah at Sinai.

רמב"ן דברים פרק ד פסוק ט

This verse, in my opinion, is a negative prohibition, to be very careful of. Because when the Torah

הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הזהיר בה מאד, כי כאשר

warns for all the Mitzvos that we should keep all of the statutes and laws to carry them out, the Torah repeats and says – but I am warning you very much to be on guard and guard yourself very very much to remember from where the commandments came to you, such that you not forget the stand at Mount Sinai with all of the things that your eyes saw there - the voices and the torches, His glory and His greatness, and His words that you heard from the fire. And you shall inform your children and your children's children for all time [about] the thing that your eyes saw at this great stand. And the explanation of the reason is in order that you should learn to fear Him all of the days, and teach your children for all generations. If so, you shall do this and not forget it.

אמר שנזהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם, חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אליך המצות, שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד ההוא לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם כי השם עשה המעמד ההוא כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדון לדורות עולם, אם כן עשו אתם ככה ואל תשכחו אותו.

The Ramban essentially teaches that one must remember not only the content of the Torah received on Mount Sinai. One must recall the experience of how it was given. The miracles, the scene, the awesome revelation, must all be studied and understood. The experience of receiving the Torah, what we saw, is as important as the content of its message.

The justifications offered for the custom to stand for the Aseres haDibros reflect this lesson. Namely, that our study of Torah is meant not merely as an acquisition of information, the reading of an instruction manual how to perform the mitzvos. Torah study is meant to foster a relationship with Hashem and provide an experience of being in His presence.

Rabbi Larry Rothwachs
Congregation Beth Aaron, Teaneck

Greater Than the Sum of Its Parts

The Many Benefits of Learning Torah B'Chavrusa

GREATER THAN THE SUM OF ITS PARTS: THE MANY BENEFITS OF LEARNING *TORAH B'CHAVRUSA*

Rabbi Larry Rothwachs

One of the primary obligations of every Jew is to study *Torah*. *Torah* study enables us to become more informed, inspired, and spiritually enriched. Our rabbis teach us that the mitzvah of *Talmud Torah* is one which has no “*shiur*” or measure and, at the same time, it is as great as all of the other *mitzvot*. Although one could certainly fulfill this *mitzvah* by studying alone, learning *Torah* is optimally performed while learning in pairs (*chavruta*), or in groups (*chabura*). Let us explore this concept further and to gain further insight and perspective as to why it is preferable to study with another, rather than learning by oneself.

SOURCE #1: “WHOSE SIDE ARE YOU ON ANYWAY?”

The *gemara* informs us of the unique and special relationship between two great sages, Reish Lakish and Rav Yochanan. In addition to the fact that they were brothers-in-law, they studied together for many years and often disagreed with each other. The *gemara* below records the heartbreaking story of the death of Reish Lakish...

מס' בבא מציעא פד. - נח נפשיה דרשב"ל והוה קא מצטער רבי יוחנן בתריה טובא. אמרו רבנן: "מאן ליזיל ליתביה לדעתיה? — ניזיל רבי אלעזר בן פדת דמחדדין שמעתתיה." אזל, יתיב קמיה. כל מילתא דהוה אמר רבי יוחנן אמר ליה: "תניא דמסייע לך..." אמר: "את כבר לקישא?! בר לקישא כי הוה אמינא מילתא הוה מקשה לי כ"ד קושייתא ומפריקנא ליה כ"ד פרוקי ומימלא רווחא שמעתא, ואת אמרת תניא דמסייע לך?! אטו לא ידענא דשפיר קאמינא?" הוה קא אזיל וקרע מאניה, וקא בכי ואמר: "היכא את בר לקישא?! היכא את בר לקישא?" והוה קא צווח עד דשף דעתיה מיניה. בעו רבנן רחמיה עליה ונח נפשיה.

Rabbi Shimon ben Lakish, Reish Lakish, died. Rabbi Yoḥanan was sorely pained over losing him. The Rabbis said: Who will go to calm Rabbi Yoḥanan's mind and comfort him over his loss? They said: Let Rabbi Elazar ben Pedat go, as his statements are sharp, i.e., he is clever and will be able to serve as a substitute for Reish Lakish. Rabbi Elazar ben Pedat went and sat before Rabbi Yoḥanan. With regard to every matter that Rabbi Yoḥanan would say, Rabbi Elazar ben Pedat would say to him: There is a ruling which is taught in a *baraita* that supports your opinion. Rabbi Yoḥanan said to him: Are you comparable to the son of Lakish? In my discussions with the son of Lakish, when I would state a matter, he would raise twenty-four difficulties against me in an attempt to disprove my claim, and I would answer him with twenty-four answers, and the *halakha* by itself would become broadened and clarified. And yet you say to me: There is a ruling which is taught in a *baraita* that supports your opinion. Do I not know that what I say is good? Being rebutted by Reish Lakish served a purpose; your bringing proof to my statements does not. Rabbi Yoḥanan **went around, rending his clothing, weeping and saying: Where are you, son of Lakish? Where are you, son of Lakish? Rabbi Yoḥanan screamed until his mind was taken from him, i.e., he went insane. The Rabbis prayed and requested for God to have mercy on him and take his soul, and Rabbi Yoḥanan died.**

Thoughts for consideration:

1. It is clear from the *talmud* that Reb Yochanan grieved very deeply and painfully over the loss of his *chavruta* and brother-in-law, Reish Lakish. Needless to say, that is certainly understandable. However, there is something seemingly unusual about Reb Yochanan's inability to accept and adjust to his new *chavruta*, the very prominent and distinguished Reb Elazar. What does Reb Yochanan's reaction tell us about the value of studying with a *chavruta*? Why is he so dissatisfied with Reb Elazar as a *chavruta*?
2. Do you think that you would have had a similar reaction to Reb Yochanan? Why yes or no?

דברים כז: ט - וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסָּכֶת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לַה' אֱלֹקֶיךָ.

Moshe and the Kohanim spoke to all Israel, saying: Silence! Listen Israel! Today you have become the people of Hashem your G-d

מס' ברכות סג: - הסכת עשו כתות ועסקו בתורה לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה

[What does the word] "silence" [mean?] – they formed into groups and engaged in the study of *Torah* because *Torah* can only be acquired in groups [rather than as individuals]

Thoughts for consideration:

1. What do you think that *Chazal* meant when they said that *Torah* can only be **acquired** when studying in pairs or in a group?
2. What is the difference between merely **studying** *Torah* (לימוד תורה) as opposed to **acquiring** *Torah* (קניית תורה)? What do you think happens when one studies *Torah* but does not fully acquire it?

מהר"ל נתיבות עולם, בנתיב התורה פ"ו - לפי מה שהתורה היא השכל העליון שהוא נבדל מן האדם, ושכל האדם עומד בגוף האדם שהוא גשמי. ולכן צריך האדם אל הכנה שיקנה השכל הנבדל, וזה שיהיה קניין התורה בחבורה. שעל-ידי חבורה קונה השכל הנבדל.

Since *Torah* is part of a higher realm of knowledge, it completely transcends man's intellectual capabilities. Human intellect is connected to our physicality and is thus limited. Therefore, one must prepare oneself in order to properly access and acquire this transcendent knowledge and wisdom. This acquisition of *Torah* can only take place by studying with others. It is through this process of joint study that it becomes possible to connect to this transcendent wisdom.

Thoughts for consideration: According to the Maharal, studying *Torah* with others is the key which enables one to unlock the gates of *Torah* knowledge. Why is this so? Why is it that joint *Torah* learning enables one to connect more easily to this transcendent wisdom?

משנה מס' אבות ג:ב - רבי חנינא בן תרדיון אומר...שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה, שכינה שרויה ביניהם, שנאמר (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. אין לי אלא שנים, מנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה, שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר, שנאמר (איכה ג) ישב בֶדֶד וַיִּדַם כִּי נָטַל עָלָיו :

R. Hananiah ben Teradion said...if two sit together and there are words of *Torah* [spoken] between them, then the Shekhinah abides among them, as it is said: "then they that feared the Lord spoke one with another; and the Lord hearkened and heard, and a book of remembrance was written before Him, for them that feared the Lord and that thought upon His name" (Malachi 3:16). Now I have no [scriptural proof for the presence of the Shekhinah] except [among] two, how [do we know] that even one who sits and studies *Torah* the Holy One, blessed be He, fixes his reward? As it is said: "though he sit alone and [meditate] in stillness, yet he takes [a reward] unto himself" (Lamentations 3:28).

מהר"ל דרך חיים שם - ומפני כי שנים הם כאשר הם מדברים דברי תורה היא תורה גמורה, שהתורה היא כאשר מוציא התורה בפה וזה נקרא תורה גמורה, וזה שייך בשנים שצריך להוציא הדבור בפה, אבל אחד אפילו אם מוציא מן הפה הרי אפשר שיהיה בלא דבור לכך אפי' אם מוציא הדבור בפה לא נקרא זה דבור של תורה כלל...ולכך אצל שנים אמר שיש ביניהם דברי תורה ואצל אחד אמר אחד שיושב ועוסק בתורה, לא קרא למוד של יחידי רק עסק בלבד. ומפני זה הטעם תקנו בברכה לעסוק בדברי תורה ולא ללמוד בתורה, וזה מפני כי הברכה נתקנה על יחיד ולא נקרא זה למוד בדברי תורה רק עסק בדברי תורה.

Because when two people study *Torah* together they are able to share **words** of *Torah*, which is *Torah* in its ideal form. For it is only when two people are exchanging words of *Torah* that they are able to generate actual **words** of *Torah*. When one person studies *Torah* alone, it is possible that no words of *Torah* will be uttered at all. Even if one's lips are moving, these are not really called **words** of *Torah*... It is for this reason why the Mishna states that when two people are studying *Torah*, there are words of *Torah* between them, whereas when one person is sitting and immersed in *Torah* study, it is not even called learning, merely immersion.

Thoughts for consideration: As we have seen, the Maharal explains that the advantage of learning *Torah* with another is that **words** of *Torah* are shared. What is so critical about this particular feature of *Torah*? In what regard are **words** of *Torah* better than mere **thoughts** of *Torah*?

מס' תענית ז: - אמר רבי חמא ברבי חנינא: מאי דכתיב "ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני רעהו" (משלי כז, יז) לומר לך מה ברזל זה אחד מחדד את חברו אף שני תלמידי חכמים מחדדין זה את זה בהלכה.

Rabbi Hama, son of Rabbi Hanina, said: What is the meaning of that which is written: "Iron sharpens iron, so a man sharpens the countenance of his friend" (Proverbs 27:17)? This verse comes to tell you that just as with these iron implements, one sharpens the other when they are rubbed against each other, so too, when Torah scholars study together, they sharpen one another in halakha.

אמר רבה בר בר חנה: למה נמשלו דברי תורה כאש שנאמר "הלא כה דברי כאש נאום ה'", לומר לך מה אש אינו דולק יחידי אף דברי תורה אין מתקיימין ביחידי.

Rabba bar bar Hana said: Why are matters of Torah compared to fire, as it is stated: "Is not My word like fire, says the Lord" (Jeremiah 23:29)? To tell you: Just as fire does not ignite in a lone stick of wood but in a pile of kindling, so too, matters of Torah are not retained and understood properly by a lone scholar who studies by himself, but by a group of Sages.

Thoughts for consideration:

1. What **deeper** message do you think *Chazal* are seeking to convey by comparing *Torah* scholars actively engaged in study to the sharpening of iron knives?
2. What **deeper** message do you think *Chazal* are seeking to convey by comparing the study of *Torah* in a group to the process of igniting wood?

SOURCE #5: "BIGGER ISN'T ALWAYS BETTER"

מס' תענית ח. - אמר רב נחמן בר יצחק: למה נמשלו דברי תורה כעץ שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה" לומר לך מה עץ קטן מדליק את הגדול אף תלמידי-חכמים, קטנים מחדדים את הגדולים. והיינו דאמר רבי חנינא: הרבה למדתי מרבותי ומחברי יותר מרבותי ומתלמידי יותר מכולן.

Rav Nahman bar Yitzhak said: Why are Torah matters likened to a tree, as it is stated: "It is a tree of life to them who lay hold upon it" (Proverbs 3:18)? This verse comes to tell you that just as a small piece of wood can ignite a large piece, so too, minor Torah scholars can sharpen great Torah scholars and enable them to advance in their studies. And this is what Rabbi Hanina said: I have learned much from my teachers and even more from my friends, but from my students I have learned more than from all of them.

Thoughts for consideration: Based on Rabbi Chanina's teaching, should one seek out a *chavrusa* who is more advanced and knowledgeable or less so? What other factors do you think should be considered when selected a study partner?

מס' קידושין ל: - אמר רבי חייא בר אבא אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר (במדבר כא, יד) את והב בסופה אל תקרי בסופה אלא בסופה

Rabbi Hiyya bar Abba says: Even a father and his son, or a rabbi and his student, who are engaged in Torah together in one gate become enemies with each other due to the intensity of their studies. **But they do not leave there until they love each other, as it is stated** in the verse discussing the places the Jewish people engaged in battle in the wilderness: "Therefore it is said in the book of the wars of the Lord, **Vahev in Suphah [beSufa]**, and the valleys of Arnon" (Numbers 21:14). The word "*vahev*" is interpreted as related to the word for love, *ahava*. Additionally, **do not read this as "in Suphah [beSufa]"; rather, read it as "at its end [besofa],"** i.e., at the conclusion of their dispute they are beloved to each other.

[Rav Shabbatei ben Meir HaKohen (1621-1662), known as the ש"ך, and Rav David haLevi Degal (1586-1667), known as the ט"ז, both composed commentaries, which are printed in every publication of the Shulchan Aruch. Throughout their commentaries, they engage in intense and heated debates regarding halacha. One would perhaps assume that the ש"ך and ט"ז disliked each other personally. What follows is an excerpt from the ש"ך's introduction to his commentary:]

הקדמת לפירוש הש"ך יו"ד - אל יעלה על לב הקורא שמפני שהיה לי ח"ו איזה מח' עם הבעל טורי זהב, או יש לי בלבי איזו טינא עליו, חברתי השגות על ספרו, כי הלא נודע לכל כי נתקיים בנו "והב בסופה"...[וגם הייתי] אכסניא להבעל ט"ז והיה אצלי שלשה ימים, וכבדתי כבוד גדול אשר לא יאומן כי יסופר, וגם הוא נתכבד בי הרבה עד שנשקני על ראשי ושמח בי ממש כשמחת בית השואבה...כי אין כוונתי ח"ו להתגדר ולהעמיד על דברי וצריכים לקבל האמת ממי שאמרו...

It should never enter the mind of one who reads my commentary that I have, heaven forbid, any personal disagreements with the author of the ט"ז, or that I have negative feelings in my heart towards him. Although I have authored critical comments on his teachings, it should be known to all that "**והב בסופה**" certainly applies to us... I had the fortune of hosting the ט"ז in my house for three days and I had the privilege to bestow upon him tremendous displays of honor, beyond description. He, as well, expressed tremendous respect and honor towards me, literally kissing me upon my head, and achieving a level of joy similar to the *simchas beis hashoeva*... My intention is never, heaven forbid, to draw absolute lines nor insist that my position is always correct. Rather, one must always accept the truth from wherever it shall come..."

Thoughts for consideration: As we have seen, there is something incredibly unique about the relationship between one and his/her *chavrusa*. Why do you suppose that it is specifically within the realm of *Torah* study that such a powerful bond between two individuals may be forged?

Rabbi Ely Shestack
Ahavat Achim, Fairlawn

**An Exploration of Mann
in the Wilderness**

An Exploration of Mann in the Wilderness

Table of Contents:

Part 1 – The Complaint

Part 2 – The Promise

Part 3 – The Delivery

Part 4 – The Rules & Consequences

Part 5 – The Remembrance

Part 1 – The Complaint

(Shemot 16:1-3)

וַיֵּסְעוּ מֵאֵילָם וַיָּבֹאוּ כָּל-עֵדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-מִדְבַּר-סִין אֲשֶׁר בֵּין-אֵילָם וּבֵין סִינַי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם מִמִּצְרָיִם:

Setting out from Elim, the whole Israelite community came to the wilderness of Sin, which is between Elim and Sinai, on the fifteenth day of the second month after their departure from the land of Egypt.

וַיִּלִּינוּ [וַיִּלּוּנוּ] כָּל-עֵדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר:

In the wilderness, the whole Israelite community grumbled against Moses and Aaron.

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יָתֵן מוֹתָנוּ בְּיַד-ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל-סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׁבַע כִּי-הוֹצֵאתָם אֶתָּנוּ (אֶל-הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת-כָּל-הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעַב: ס)

The Israelites said to them, “If only we had died by the hand of the LORD in the land of Egypt, when we sat by the fleshpots, when we ate our fill of bread! For you have brought us out into this wilderness to starve this whole congregation to death.”

1. *Where were Bnei Yisrael? What are the different ways their location is described?*
2. *Besides for the location what other aspect of the setting is highlighted in this introduction?*
3. *While Bnei Yisrael clearly say they want food, what is the thinly veiled fundamental concern/qualm they have with Hashem?*

(Rashi, 16:1)

בחמשה עשר יום. נתפרש היום של חניה זו, לפי שבו ביום פלטה החררה שהוציאו ממצרים והצרכו למן, ללמדנו, שאכלו משיירי הבצק ששים ואחת סעודות וירד להם מן בששה עשר באיר, ויום א' בשבת היה כדאיתא במסכת שבת

ON THE FIFTEENTH DAY — The day of this encampment is specially mentioned because on that day there came to an end the cake (provisions) they had brought with them from Egypt and they now needed the Manna, thus informing us that of the remains of the dough they had prepared in Egypt (cf. [Rashi on Exodus 12:33](#)) they ate sixty-one meals. For the Manna fell for them on the sixteenth day of Iyar, which was the first day of the week, just as is stated in Shabbat

4. *By highlighting the time, what does Rashi implicitly criticize? How?*

(Ramban 16:2)

ועל דעתי הזכיר הכתוב ויבאו אל מדבר סין להודיע תלונתם, כי בבואם אל מדבר סין וכבר רחקו ממצרים אמרו מה נאכל ומה יספיק לנו במדבר הגדול אשר אנחנו באים בו או כי מתחלה היו סבורים שיבאו אל הערים אשר סביבותיהם אחרי ימים מעטים, ועתה יש להם חדש ועיר מושב לא מצאו, ואמרו כלנו מתים במדבר הגדול שבאנו בו.

It seems to me the Torah mentions specifically that they came to the wilderness is Sin to explain/justify their complaint; since when they came to the wilderness they had already left Egypt and wondered what are we going to eat in this vast wilderness, and initially they figured they would go to one of the cities at the around the wilderness after a couple days, and now it's been a month and they have encountered no city/settlements, and they said "We're all going to die in this vast wilderness!"

5. *Why specifically note the location?*

(Rav Ezra Bick on Parshat Beshalach)

The reason the Jews complained was because they were in the desert. They "complained... in the desert" means that their complaint was formed and caused by their being in the desert. Now, you might understand this to be no more than a shorthand way of saying that they had no food, since the desert is associated in our minds with a shortage of food. But that is not what I am suggesting, for had that been the case, I still would expect the Torah to state that "there was nothing to eat" just as when there is no water, that is explicitly stated. Rather, I am suggesting that there was, at least for the moment, plenty of food. It was the fact that they were entering the desert, a place where there is no assured supply of food IN THE FUTURE, that led to the complaints. It was not hunger, but uncertainty, that caused the unrest.

6. *What were Bnei Yisrael really complaining about?*

7. *What do they really want?*

The slave has no riches of his own, but he relies on his master, who is rich. The complaint of the Jews when they reach the desert is a direct expression of their slave mentality, and their memories of Egypt are a form of nostalgia for the security of enslavement. To a slave, whose meal comes every day at the same time from the hands of his master, the desert is truly a terrifying place, even if at the moment he still has food in his hands.

We now understand the answer to the first question. The geographic location is "the desert of Sin, which is between Eilim and Sinai;" in other words, halfway between a place of abundant food (seventy palms and twelve springs) and their direct goal, Sinai. The time frame is "on the fifteenth day of the second month of their exodus from Egypt;" in other words, halfway between the crossing of the sea and the revelation of Sinai. (Actually, they were 24 days from the sea and 21 days from the giving of the Torah, but I think it is close enough. In fact, the midpoint here may be not in the number of days but in the count of the months. They left in the first month, the Torah is given in the third, and they are now precisely in the middle of the second, intermediate, month). The Torah is stressing to us the feeling of "being in the middle" – away from Egypt, but not yet at their goal. The open-ended future, cut off from their origin but not yet in sight of their destination, between worlds, as it were, is the background to their situation. The actual distance from Egypt is not great, nor is the time that has transpired sufficient to actually exhaust their food-supply, but mentally, psychologically, they are halfway from everywhere.

8. *Why emphasize what Bnei Yisrael are between?*

Part 2 – The Promise

Shemot 16:4-5

ד - וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן-הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וּלְקִטּוֹ דָּבָר-יוֹם בְּיוֹמוֹ לִמְעַן אֲנֹסְנוּ הַיֶּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם-לֹא:

And the LORD said to Moses, "I will rain down bread for you from the sky, and the people shall go out and gather each day that day's portion—that I may thus test them, to see whether they will follow My instructions or not.

(ה - וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהָכִינוּ אֶת אֲשֶׁר-יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר-יִלְקְטוּ יוֹם אֶחָד: (ו

But on the sixth day, when they apportion what they have brought in, it shall prove to be double the amount they gather each day."

1. *How does Hashem describe Mann?*
2. *What is the purpose of the Mann from Hashem's perspective?*
3. *What singular caveat is mentioned with the initial plan/promise?*

Rashi 16:4

למען אנסנו הילך בתורת. אם ישמרו מצוות התלויות בו, שלא יותירו ממנו ולא יצאו בשבת ללקט

THAT I MAY TRY THEM WHETHER THEY WILL WALK IN MY LAW — whether they will observe the commands associated with it: viz., that they should not leave any overnight, and that they should not go out on the Sabbath to collect it.

Ibn Ezra 16:4

וטעם אנסנו. שיצטרך אלי בכל יום

That I may test them. The test was that they would need His assistance every day.

4. What's the difference between Rashi & Ibn Ezra in what they think the test is?

Rav Ezra Bick on Parshat Beshalach

Imagine the feeling of the recently released slave, when finally, on the sixth day, he has managed to put aside a small nest-egg, a small security for the rainy day he knows in his Jewish heart will surely come - and then, on the next day, Shabbat, he has to eat his savings and go back to living on the edge of penury! Naturally, he can barely resist and goes out and tries to gather on the Shabbat, in order to protect his savings. "On it came about on the seventh day, some of the people went out to gather, but they did not find".

5. What challenge does Shabbat pose to the Jew in the wilderness?

6. Why is Shabbat fundamental to the purpose of Mann?

Shemot 16:6-12

ו - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וַיִּדְעֻתֶם כִּי ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

So Moses and Aaron said to all the Israelites, "By evening you shall know it was the LORD who brought you out from the land of Egypt;

ז - וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת-כְּבוֹד ה' בְּשָׁמְעוֹ אֶת-תִּלְנִיתְכֶם עַל-ה' וַנַּחֲנוּ מָה כִּי תִלּוּנוּ [תִּלְיִנוּ] עָלֵינוּ:

and in the morning you shall behold the Presence of the LORD, because *He* has heard your grumblings against the LORD. For who are *we* that you should grumble against *us*?

ח - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתַת ה' לָכֶם בַּעֲרֹב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וּלְחֶם בִּבְקֹר לְשִׁבְעַת בְּשָׁמְעַת ה' אֶת-תִּלְנִיתְכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם מְלִינִם עָלָיו וַנַּחֲנוּ מָה לֹא-עָלֵינוּ תִלְנִיתְכֶם כִּי עַל-ה':

Since it is the LORD," Moses continued, "who will give you meat to eat in the evening and bread in the morning to the full, because the LORD has heard the grumblings you utter against Him, what is our part? Your grumbling is not against us, but against the LORD!"

ט - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן אָמֹר אֶל-כָּל-עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי ה' כִּי שָׁמַע אֶת תִּלְנִיתְכֶם:

Then Moses said to Aaron, "Say to the whole Israelite community: Advance toward the LORD, for He has heard your grumbling."

י - וַיְהִי כִּדְבַר אֲהֲרֹן אֶל-כָּל-עֵדֶת בְּנֵי-יִשְ�רָאֵל וַיִּפְּנוּ אֶל-הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְבוֹד ה' נֹרְאָה בַעֲנָן: (פ)

And as Aaron spoke to the whole Israelite community, they turned toward the wilderness, and there, in a cloud, appeared the Presence of the LORD.

י"א - וַיִּדְבֹּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

The LORD spoke to Moses:

י"ב - שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּלִוּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דֹּבֵר אֱלֹהִים לְאֹמֶר רַבִּין הָעֲרִבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבִבְקָר תִּשְׂבְּעוּ־לָחֶם וַיִּדְעֻם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

"I have heard the grumbling of the Israelites. Speak to them and say: By evening you shall eat meat, and in the morning you shall have your fill of bread; and you shall know that I the LORD am your God."

7. *Outline the stages of who speaks to whom in this section and what they say.*
8. *What criticism do Moshe and Aaron raise against the people?*

Rav Ezra Bick on Parshat Beshalach

Apparently, there are two different issues. One is the faith issue I described above. God's answer to that is the manna, with Shabbat emphasized. But Moshe and Aharon have seized on another issue. The Jews, in their complaint, have complained to Moshe and Aharon and placed the responsibility for their plight squarely on their shoulders.

"Would that we had died by the HAND OF GOD in the land of Egypt... for YOU have taken us out to this desert, to kill all this congregation by hunger" (3). Moshe perceives a basic error of religious knowledge here. The Jews fail to see the guiding hand of God in the exodus and in the path in the desert. Moshe therefore speaks to the people and admonishes them, telling them that their complaint is not against him and Aharon, but against God. Moshe emphasizes that when they see the miracles of the quail and the manna, they will "know that God has taken you out of Egypt" (6). It appears to me that the manna is the basic answer to the slave mentality of the Jews, which is not so much a sin as a condition. God does not give the manna as a punishment or a rebuke, but as a gift. The quail, on the other hand, although food, carries within it a rebuke, similar to what happens in Parashat Behaalotekha, when the Jews rebel against the regimen of the manna and God bombards them with quail (Bamidbar 11). The purpose of the quail is directly to correct the theological transgression and to show them that God is in charge of their destiny. Precisely because the quail is a natural solution (though miraculous in its appearance in this place and time), it demonstrates God's mastery over NATURE, and therefore His responsibility for their fate. The manna, on the other hand, shows that those who are God's servants are completely out of the bounds of nature and are fed directly from "His table."

9. *What is the purpose of mann and what is the purpose of quail according to Rav Bick?*
10. *How do passuk 6 & 7 support this thesis?*

Part 3 – The Delivery

Shemot 16:13-18

יג - וַיְהִי בָעֶרֶב וַתֵּעַל הַשָּׁלֹו וַתִּכַּס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבֹבֶקֶר הַיּוֹתָהּ שָׁכְבַת הַטֹּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה:

In the evening quail appeared and covered the camp; in the morning there was a fall of dew about the camp.

יד - וַתֵּעַל שָׁכְבַת הַטֹּל וְהָיָה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר דֶּק מַחֲסֹפֶס דֶּק כַּכֹּפֹר עַל־הָאָרֶץ:

When the fall of dew lifted, there, over the surface of the wilderness, lay a fine and flaky substance, as fine as frost on the ground.

טו - וַיֵּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מִן הָאָדָם כִּי לֹא יָדְעוּ מֶה־הוא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן ה' לָכֶם לֶאֱכֹלָהּ:

When the Israelites saw it, they said to one another, “What is it (lit. *Mann hu*)?”—for they did not know what it was. And Moses said to them, “That is the bread which the LORD has given you to eat.

טז - זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵקֶטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֲכָלוּ עֹמֶר לַגִּלְגֹּל לֵת מִסֹּפֶר נַפְשֵׁיכֶם אִישׁ לְאִשֶּׁר בְּאֹהֶלוֹ תִקְחוּ:

This is what the LORD has commanded: Gather as much of it as each of you requires to eat, an omer to a person for as many of you as there are; each of you shall fetch for those in his tent.”

יז - וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַרְבֵּה וְהַמְעַט:

The Israelites did so, some gathering much, some little.

יח - וַיִּמְדוּ בְעֹמֶר וְלֹא הָעֲדִיף הַרְבֵּה וְהַמְעַט לֹא הִחְסִיר אִישׁ לְפִי־אֲכָלוֹ לֵקֶטוּ:

But when they measured it by the omer, he who had gathered much had no excess, and he who had gathered little had no deficiency: they had gathered as much as they needed to eat.

1. Which passuk describes the actualization of the quail? Why might there be so little detail?
2. What is the primary miracle experienced by Bnei Yisrael in relation to the Mann?
3. What might be the significance of this miracle?
4. How much did each person end up with?

Rashi, 16:15

כי לא ידעו מה הוא - שיקראוהו בשמו

For They Knew Not What Is Was - so that they could call it by its name.

5. What is Rashi adding in this comment? (hint: what's in a name)

Vayikra Rabbah 28:3

אמר רבי ברכיה: אמר הקדוש ברוך הוא למשה: לך אמור להם לישראל כשהייתי נותן לכם את המן הייתי נותן עומר לכל אחד ואחד מכם, הדא הוא דכתיב (שמות טו): עומר לגלגולת ועכשיו שאתם נותנים לי את העומר אין לי אלא עומר אחד מכלכם. ולא עוד, אלא שאינו של חטים, אלא של שעורים. לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם: והבאתם את עומר:

Rabbi Berachyah said: The Holy One, Blessed be He said to Moses: Go and tell Israel that when I gave them the *man*, I provided enough for each person, as it says "an *Omer* for a person." Now that you give me the *Omer*, I only ask for one *Omer* from all. And moreover, the *Omer* is of barley not wheat. Thus, Moses instructed Israel and said to them: "And you shall bring the *Omer*."

6. What Mitzvah is linked to the amount of food each person received?

Yehoshua, 5:2-12

י וַיֵּחַנוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרְבַּת בְּעֶרְבוֹת יְרִיחוֹ: (יא) וַיֹּאכְלוּ מֵעֵבֹר הָאָרֶץ מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח מִצּוֹת וּקְלָיִי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה: (יב) וַיֵּשְׁבֹת הָמָן מִמַּחֲרַת בָּאֱכָלָם מֵעֵבֹר הָאָרֶץ וְלֹא־הָיָה עוֹד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאֹת אֶרֶץ כְּנָעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא: (10) While the Israelites were encamped in Gilgal they kept the passover in the evening on the fourteenth day of the month in the plains of Jericho. (11) On the day after the passover, on that very day, they ate the produce of the land, unleavened cakes and parched grain. (12) The man ceased on the day they ate the produce of the land, and the Israelites no longer had man; they ate the crops of the land of Canaan that year.

7. Why does the Mann stop?

8. Why might we count toward (Sefirat) the Omer annually?

Rav Ezra Bick on Parshat Beshalach

This lies at the heart of the mysterious unknown nature of the manna as well. Were the manna to be any form of a familiar food, no matter how unexpected it were initially, the Jews would have come to view it eventually as the natural food found in this particular desert. It would have become a natural resource, a form of security for the inhabitants of the desert. But God wishes the Jews to remain on the edge of insecurity, with the desert remaining a land that does not provide assured food. Hence, manna is not the food of the desert but "bread from the heavens" (4), and the only thing the Jews can say when they encounter it is "what!?" What is it - its name is a question. "Mann hu?" - what is it? Therefore "The house of Israel called it mann"

9. Why make Mann a non-natural food source?
10. Why do Bnei Yisrael call it Mann?

Part 4 - Rules and Consequences of Mann

Shemot 16: 19-21;22-30

יט - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל-יֻתְרוֹ מִמָּנוּ עַד-בֹּקֶר:

And Moses said to them, "Let no one leave any of it over until morning."

כ - וְלֹא-שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּתְרוּ אַנְשֵׁים מִמָּנוּ עַד-בֹּקֶר וַיֵּרָם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֹשׁ וַיִּקְצֹץ עֲלֵהֶם מֹשֶׁה:

But they paid no attention to Moses; some of them left of it until morning, and it became infested with maggots and stank. And Moses was angry with them.

כא - וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֹּקֶר בִּבְקֶרֶר אִישׁ כְּפִי אֲכָלוֹ וְחֹם הַשֶּׁמֶשׁ וַנִּמָּס:

So they gathered it every morning, each as much as he needed to eat; for when the sun grew hot, it would melt.

1. What is the rule laid out in this section? What is the response of Bnei Yisrael? What are the consequences?
2. What does Moshe do? How do the people respond to Moshe's rebuke?

Sfrono, 16:20

ויקצוץ עליהם משה כי אמנם לא קרה זה מפני היותו יותר מכדי שבעם, אבל הותירוהו לכתחלה לנסות

the reason that Moses was angry was that the leftover manna was not the result of it being more than the people could eat, but because it represented an attempt by the people to find out if what they had been warned of would really happen.

3. Why did Moshe get angry at Bnei Yisrael?

Rashi, 16:20

ויבאש. הרי זה מקרא הפוך, שבתחלה הבאיש ולבסוף התליע, כענין שנאמר "ולא הבאיש ורמה לא היתה בו", וכן דרך (כל המתליעים) (מכילתא):

AND IT STANK — This is an inverted verse, because first it must have stunk and afterwards have become wormy, just as it is said, (v. 24) "And it did not stink and there was no worm therein — for this is the way of all things that become wormy

4. Why must the stench precede the worms?
5. What is Rashi's larger point about the consequences of not trusting Hashem? (see Ramban for contrast)

Shemot 16

כב - וַיְהִי אֲבֵינָם הַשְּׁשִׁי לִקְטוֹ לַחֵם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לְאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל־נְשֵׁי־אִי הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ לְמֹשֶׁה:

On the sixth day they gathered double the amount of food, two omers for each; and when all the chieftains of the community came and told Moses,

כג - וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לֵה' מָחָר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפּוּ אַפּוֹ וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ וְאֶת כָּל־הָעֵדָף הַנִּיחֻ לָּכֶם לְמִשְׁמַרְתָּ עַד־הַבֹּקֶר:

he said to them, "This is what Hashem meant: Tomorrow is a day of rest, a holy sabbath of Hashem. Bake what you bake and boil what you boil; and all that is left put aside to be kept until morning."

כד - וַיִּנְיחוּ אֹתוֹ עַד־הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבָּאִישׁ וְרָמָה לֹא־הָיְתָה בּוֹ:

So they put it aside until morning, as Moses had ordered; and it did not turn foul, and there were no maggots in it.

כה - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכָלְהוּ הַיּוֹם כִּי־שַׁבַּת הַיּוֹם לֵה' הַיּוֹם לֹא תִמְצְאוּהוּ בַשָּׂדֶה:

Then Moses said, "Eat it today, for today is a sabbath of Hashem; you will not find it today on the plain.

כו - שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקֹטֶהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ:

Six days you shall gather it; on the seventh day, the sabbath, there will be none."

(כז - וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן־הָעַם לִלְקֹט וְלֹא מָצְאוּ: o)

Yet some of the people went out on the seventh day to gather, but they found nothing.

כח - וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה עַד־אַנֶּה מֵאַנְתָּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתִי וְתוֹרָתִי:

And Hashem said to Moses, "How long will you refuse to obey My commandments and My teachings?

כט - רָא'וּ כִּי־ה' נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל־כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לַחֵם יוֹמִים שְׁבַע וְאִישׁ תַּחַת יוֹ אֵל־יֵצֵא אִישׁ מִמִּקְוֵהוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:

Mark that Hashem has given you the sabbath; therefore He gives you two days' food on the sixth day. Let everyone remain where he is: let no one leave his place on the seventh day."

ל - וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:

So the people remained inactive on the seventh day.

6. How does this incident (the rules and consequences of Shabbat) parallel what happened with the leftovers in pesukim 19-21? (outline the parallel stages)   7. What Mitzvah do we have to commemorate this miracle?

Rashbam, 16:23

ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' – מיום ראשון ואני לא הגדתי לכם. ומשה נתכוון שיהיו תמיהים כשימצאו משנה להודיע להם עתה כבודו של יום השבת.

'already on the first day, but I did not tell you about it. Moses had deliberately waited until they would express their amazement at the phenomenon of a double portion on Friday in order to be able to explain to them that this was all in honour of the forthcoming Sabbath.

8. *Why did Moshe not tell them about the miracle until Friday?*

Rav Soloveitchik 16:25

day you will not find it in the field. Judaism hates hoarding, avarice, greed, entrenching in economic goods, and the false assumption that security is identical with the accumulation of wealth. Moshe said: "Let no man leave over any of it until morning" (v. 19). In a word, if the economy is to be redeemed, the human urge for acquisition must be limited by the human intellect; man must be boundary-conscious.

He must not cross the border separating finitude from infinity.

ie second mark of a redeemed economy is its subordination to a higher purpose. The economy is a means leading to a higher goal, not a purpose in itself. The economy is hallowed by serving a hallowed goal.

Economic power is a tremendous weapon by which one may accomplish great things...

a third mark...is generosity. The latter denotes the ability to give up or to return. If man looks at himself as the only possessor...then his economy is an ugly affair; there is exploitation and unfair competition.

However, if man is ready to surrender at any time the call comes through, to return whatever he possess to the rightful owner...then holiness is possible....On Shabbat man returns to God whatever God has granted him...

9. *What are the three pillars of a redeemed economy?*

10. *What is the value of a redeemed economy? How is it different than a purely capitalist economy?*

Rav Soloveitchik 16:29

Let no man leave his place on the seventh day. Working man is always in the public domain. He is manufacturing, trading...If man stops working there is no need for him to maintain lines of communication with his community. Without work and responsibility, communal ties gradually disappear.

it on Shabbat, God told man to stop working, to leave off in the middle, to retreat and rest. In other words, man is supposed to withdraw from society on Shabbat. Man retreats from the "thou" into privacy and aloneness. On Shabbat. The individual gains supremacy over the community...Man remains alone, and he should experience Shabbat as a lone being. On Shabbat, God tolerates no competition; He does not want to share man with anybody else. *The seventh day is a Shabat to the Lord, your God (20:10).* Everything belongs to Him. Cease to be a slave to your work; discontinue being a servant to society; be exclusively Mine....*Kedushat Hashabbat*, the charisma of Shabbat, expresses itself in the return of man to himself and to God, the source of *kedusha*.

11. Why should man not go out to the field to collect mann on Shabbat?
12. People have been describing this quarantine as an elongated Shabbat – how does that fit with this presentation of Shabbat by the Rav?

Part 5 – The Remembrance

Shemot 16: 31-36

וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן הַזֶּה וְזֶה כְּזֶרַע גֹּדֹל לֵבָן וְטַעְמוֹ כַּצִּפִּיחַת בְּדָבָשׁ:

The house of Israel named it manna; it was like coriander seed, white, and it tasted like wafers in honey.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' מִלֹּא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן יֵרְאוּ אֶת־הַלֹּחֶם אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים הָאֵלֶּכֶתִי אֲתֶכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֲתֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

Moses said, "This is what the LORD has commanded: Let one *omer* of it be kept throughout the ages, in order that they may see the bread that I fed you in the wilderness when I brought you out from the land of Egypt."

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצָנֶת אֶחָת וְתֵן שָׁמָּה מִלֹּא־הָעֹמֶר מִן וְהִנֵּחַ אוֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם:

And Moses said to Aaron, "Take a jar, put one omer of manna in it, and place it before the LORD, to be kept throughout the ages."

כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶל־מֹשֶׁה וַיַּנִּיחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת:

As the LORD had commanded Moses, Aaron placed it before the Pact, to be kept.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת־הֶמֶן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בָּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבִת אֶת־הֶמֶן אָכְלוּ עַד־בָּאָם אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן:

And the Israelites ate manna forty years, until they came to a settled land; they ate the manna until they came to the border of the land of Canaan.

(וְהָעֹמֶר עֶשְׂרִית הָאִיפָה הוּא: פ)

The omer is a tenth of an ephah.

1. What did the mann taste like?
2. What memento do Bnei Yisrael make for the Mann? Why does Hashem want this?

Rashbam 16:31

וטעמו כצפיחת בדבש - ולהלן הוא אומר: והיה טעמו כטעם לשד השמן. פירשו רבותינו: כדבש לתינוקות שמן לזקנים. ואני אומר לפי פשוטו: כשאוכלין אותו כמות שהוא בלא טחינה הוא כצפיחית בדבש

It tasted like wafers in honey – and later (Bamidbar 11:8) it says it tasted like oily cakes. Chazal explain (Yoma 75) that it tasted like honey for the young and oil for the old (i.e. whatever a person wanted). I say the *pshat* is: it tasted like honey when raw [and oily cakes once ground and baked].

3. *How does the Rashbam (pshat) reconcile the 2 places in the Torah which describe the mann as tasting like 2 different things?*
4. *How does Chazal (drash) reconcile the 2?*
5. *What might be the message behind Chazal's drash interpretation?*

Rashi on Exodus 16:32,33

והנח אותו לפני ה'. לפני הארון; ולא נאמר מקרא זה עד שנבנה אהל מועד, אלא שנכתב כאן בפרשת המן

And lay it up before the Lord — before the Ark; this verse, of course, was not spoken until the tent of meeting had been built and the Ark was placed therein, but it is written here in the chapter about the Manna, as being its appropriate place.

6. *Where was the Mann kept?*

(א) למשמרת. לגניזה: (ב) לדורתיכם. בימי ירמיהו; כשהיה ירמיהו מוכיחם למה אין אתם עוסקים בתורה? והם אומרים גניח מלאכתנו ונעסוק בתורה, מהיכן נתפרנס? הוציא להם צנצנת המן אמר להם אתם ראו דבר יי, ששמעו לא נאמר אלא ראו, בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו

(1) Save it. (2) For Your Generations - e. g., in the days of Jeremiah: when Jeremiah was rebuking them (the people), saying, “Why do you not engage yourselves with the Torah?”, and they answered him, “Shall we leave our work and engage ourselves with the Torah? From where shall we earn a living?”, he brought out to them the jar of Manna and said to them, (Jeremiah 2:31) “[O Generation], see ye the thing of the Lord!” It is not said “Hear the word” but “See the thing!” — This thing is what your fathers were fed with. The Omnipresent God has many messengers (many means) to provide food for those who fear Him (Mekhilta d'Rabbi Yishmael 16:33).

7. *Why does the Torah jump ahead chronologically and make a narrative note that Mann was (a) kept before Hashem for generations and (b) that it last until they entered Canaan? The Torah seems to be emphasizing the significance of the Mann such that it ought to be place in the Aron Hakodesh and be used as a remembrance for generations... But a remembrance of what?*

(Please give 3 of the significant aspects of Mann that we've mentioned in prior units. Please prioritize the #1 reason to make such a “big deal” out of the Mann and then 2 additional reasons.)

Rabbi Michael Taubes
Congregation Zichron Mordechai, Teaneck

**Maamad Har Sinai and the Aseres Hadibros
in Hashkafah and Halacha**

Some Basic Sources

Rabbi Michael Taubes

I. Z'man Matan Toraseinu

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תצד

סעיף א

ביום חמישים לספירת העומר הוא חג שבועות, וסדר התפלה כמו ביום טוב של פסח, אלא שאומרים: את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו...

2. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סח עמוד ב

אמר רבי אלעזר: הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - יום שניתנה בו תורה הוא.

3. רש"י מסכת פסחים דף סח עמוד ב

דבעינן נמי לכם - שישמח בו במאכל ומשתה, להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל שנתנה תורה בו.

4. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד א

בעצרת שבעה שבועות ומפטירין בחבקוק, אחרים אומרים: בחדש השלישי, ומפטירין במרכבה. והאידנא דאיכא תרי יומי - עבדינן כתרווייהו, ואיפכא.

5. רש"י מסכת מגילה דף לא עמוד א

ומפטירין בחבקוק - שמדבר במתן תורה אלוה מתימן יבוא במתן תורה. במרכבה - דיחזקאל, על שם שנגלה בסיני ברבוא רבבות אלפי שנאן. והאידנא דאיכא תרי יומי עבדינן כתרווייהו ואיפכא - דקאמרי אחרים דאינהו בתראי לתנא קמא, בחדש השלישי ומפטיר במרכבה - ביום הראשון קרינן להו, ודקאמר תנא קמא בעצרת שבעה שבועות ומפטירין בחבקוק - קרינן ביום השני ואיפכא, דמתן תורה בששי בסיון.

6. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ראש השנה פרק ד

הלכה ח

ר' משרשיא בשם ר' אידי בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא אמר להן הקב"ה מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם:

7. קרבן העדה מסכת ראש השנה פרק ד

בכל הקרבנות כתיב. ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ובעצרת לא כתיב לחטאת אלא שעיר עזים א': מכיון שקבלתם וכו'. שבכל שנה בעצרת הוא כיום אשר עמדנו לפני ה' סיני ומקבלים התורה מחדש וכדאר"י אי לאו האי יומא וכו' הלכך אין שם חטאת ביום הזה:

8. פני משה מסכת ראש השנה פרק ד

בכל הקרבנות. מוספי רגלים כתיב בשעיר חטא ושעיר חטאת אחד ושעיר עזים אחד חטאת לכפר מלבד בעצרת כתיב שעיר עזים אחד לכפר עליכם אמר להם הקב"ה מכיון שקבלתם עליכם עול תורה שניתנה בעצרת להיות עמל ויגע בה כל צרכיכם מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימכם ואין החטא נזכר לפני לפי שהתורה מכפרת עליכם:

II. Exactly What Was Given at Har Sinai?

1. שמות פרשת משפטים פרק כא

(א) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם:

2. רש"י שמות פרשת משפטים פרק כא

(א) ואלה המשפטים - כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים, ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני...

3. מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מסכתא דנזיקין פרשה א

אלה המשפטים. ר' ישמעאל אומר, אלו מוסיפין על העליונים, מה עליונים מסיני אף תחתונים מסיני...

4. ויקרא פרשת בהר פרק כה

(א) וַיְדַבֵּר יְקֹנָק אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינִי לֵאמֹר:

(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שְׁבַת לִיקְנוֹק:

5. רש"י ויקרא פרשת בהר פרק כה

(א) בהר סיני - מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני, כך שנויה בתורת כהנים. ונראה לי שכך פירושה לפי שלא מצינו שמיטת קרקעות שנשנית בערבות מואב במשנה תורה, למדנו שכללותיה ופרטותיה כולן נאמרו מסיני, ובא הכתוב ולמד כאן על כל דבור שנדבר למשה שמסיני היו כולם כללותיהן ודקדוקיהן, וחזרו ונשנו בערבות מואב:

6. ספרא בהר פרשה א עד פרק א

(א) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצות נאמרו מסיני אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולם נאמרו כללותיהם ודקדוקיהם מסיני.

7. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מח עמוד ב - מט עמוד א

תניא, רבי אליעזר אומר: כל שלא אמר ארץ חמדה טובה ורחבה, בברכת הארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלים - לא יצא ידי חובתו; נחום הזקן אומר: צריך שיזכור בה ברית. רבי יוסי אומר: צריך שיזכור בה תורה. פלימו אומר: צריך שיקדים ברית לתורה, שזו נתנה בשלש בריתות וזו נתנה בשלש עשרה בריתות.

8. רש"י מסכת ברכות דף מח עמוד ב

מלכות בית דוד בבונה ירושלים - שעל ידו נתקדשה ירושלים.
צריך שיזכור בה ברית - בברכת הארץ, שעל ידי ברית נתנה לאברהם בפרשת מילה (בראשית י"ז) ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגורך.
צריך שיזכור בה תורה - שאף בזכות התורה והמצות ירשו את הארץ, שנאמר למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם את הארץ (דברים ח').
צריך שיקדים ברית לתורה - כגון על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו ועל חיים שחוננתנו.
תורה נתנה בשלש בריתות - בשלשה מקומות נתנה תורה לישראל: בסיני, ובאהל מועד, ובהר גריזים ובערבות מואב, ובכל אחד נכרתה ברית, כדנתיא במסכת סוטה (ל"א א'): ארור בכלל וארור בפרט וכו', וכן באהל מועד שנאמר (דברים כ"ח) אלה דברי הברית אשר צוה ה' את משה לכרות את בני ישראל בארץ מואב מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב, וכתוב (דברים כ"ט) ושמרתם את דברי הברית וגו'.

9. רש"י מסכת ברכות דף מט עמוד א

מילה נתנה בשלש עשרה בריתות - בפרשת מילה שנתנה לאברהם אבינו הם כתובים.

10. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף ו עמוד א - עמוד ב

דתניא, רבי ישמעאל אומר: כללות נאמרו בסיני פרטות באהל מועד, ורבי עקיבא אומר: כללות ופרטות נאמרו בסיני, ונשנו באהל מועד, ונשתלשו בערבות מואב.

11. רש"י מסכת חגיגה דף ו עמוד א

כללות נאמרו בסיני - הרבה דברים נאמרו סתומים בסיני שלא נתפרשו כל צרכן, ופירשו לו לאחר שהוקם המשכן באהל מועד, שהרי לא נתפרשו שם הלכות עבודה ככל הצריך, אלא מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך (שמות כ) ולא פירש מתן דמיהן, הפשיטן וניתוחן של עולות, והקרבת אימורין של שלמים.

12. רש"י מסכת חגיגה דף ו עמוד ב

ופרטות באהל מועד - משהוקם המשכן ודיבר עמו מעל הפרוכת (הכפורת), שם פירש לו הכתוב, כדכתיב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, ובספר תורת כהנים, דהיינו ויקרא, נתפרשו כל הלכות קרבן, והן דברים הרבה. ונשנו - פעם שנית, וכל מה שנאמר כאן נאמר כאן, ואף על פי שלא נכתב. ונשתלשו בערבות מואב - מפי משה לישראל, שנאמר בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה וגו' (דברים א).

13. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ס עמוד א

א"ר יוחנן משום רבי בנאה: תורה - מגילה מגילה ניתנה... ר"ש בן לקיש אומר: תורה - חתומה ניתנה...

14. רש"י מסכת גיטין דף ס עמוד א

מגילה מגילה ניתנה - כשנאמרה פרשה למשה היה כותבה ולבסוף מ' שנה כשנגמרו כל הפרשיות חיברן בגידין ותפרן. חתומה ניתנה - לא נכתבה עד סוף מ' לאחר שנאמרו כל הפרשיות כולן והנאמרות לו בשנה ראשונה ושניה היו סדורות לו על פה עד שכתבן.

15. שמות פרשת משפטים פרק כד

(י) וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוֹק נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע:

16. רש"י שמות פרשת משפטים פרק כד

(י) ספר הברית - מבראשית ועד מתן תורה ומצות שנצטוו במרה:

III. How Did the People Hear Hashem's Voice at Har Sinai?

1. שמות פרשת יתרו פרק יט

(ט) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעָב הָעֶנָן בְּעָבֹור וְשָׁמַע הָעָם בְּדִבְרֵי עֲמֹךְ וְגַם בְּךָ יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם וַיַּגֵּד מֹשֶׁה אֶת דִּבְרֵי הָעָם אֶל יְקֹוֹק:
(י) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדְּשָׁתָם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבָּסוּ שְׂמֹלֹתָם:
(יא) וְהָיוּ נִכְנָיִם לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד יְקֹוֹק לַעֲיִנִּי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי:
(יט) וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל:

2. דברים פרשת ואתחנן פרק ד

(יב) וַיְדַבֵּר יְקֹוֹק אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שְׁמַעְתֶּם וְתִמְוָנָה אֵינְכֶם רֹאִים זֹלָתִי קוֹל:
(לג) הִשְׁמַעְתֶּם עִם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֹתָהּ וַיְחִי:
(לו) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךְ אֶת קוֹל לְיִסְרוֹךְ וְעַל הָאָרֶץ הָרָאךְ אֶת אֲשׁוֹ הַגְּדוּלָּה וּדְבַרְיִי שְׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ

3. דברים פרשת ואתחנן פרק ה

(ד) פנים בפנים דבר יקנוק עמכם בהר מתוך האש:

(ה) אנכי עמד בין יקנוק וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר יקנוק כי יראתם מפני האש ולא עליהם בהר לאמר:

(יט) את הדברים האלה דבר יקנוק אל כל קהלכם בהר מתוך האש הענן והערפל קול גדול ולא יסף ויכתבם על שני לוחות אבנים ויתנם אלי:

(כא) ותאמרו הן הראנו יקנוק אלהינו את כבודו ואת גדלו ואת קלו שמענו מתוך האש היום הזה ראנו כי ידבר אלהים את האדם וחי:

(כג) כי מי כל בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר מתוך האש כמנו ויחי:

4. דברים פרשת עקב פרק ט

(י) ויתן יקנוק אלי את שני לוחות האבנים כתבים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים אשר דבר יקנוק עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל:

5. דברים פרשת עקב פרק י

(א) ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לוחות אבנים פראשנים ואעל ההרה ושני הלוחות בידי:

(ד) ויכתב על הלוחות פמכתב הראשון את עשרת הדברים אשר דבר יקנוק אליכם בהר מתוך האש ביום הקהל ויתנם יקנוק אלי:

6. מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דבחדש פרשה ג

/שמות יט יא/... ד"א לעיני כל העם, מלמד שראו באותה שעה, מה שלא ראה ישעיה ויחזקאל, שנאמר +הושע יב יא+ וביד הנביאים אדמה...

7. יחזקאל פרק א

(כח) כמרצה הקשות אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יקנוק ואראה ואפל על פני ואשמע קול מדבר:

8. רד"ק יחזקאל פרק א

(כח) ואשמע קול מדבר - ובעודי נופל על פני שמעתי קול שמדבר אלי זה היה מלאך שדבר עמו ואמרו רבותינו ז"ל כי ישראל ביום מתן תורה ראו המרכבה כמו שראה אותה יחזקאל עד שאמרו כי קטנה שבנשיהם גדולה היא כיחזקאל בן בוזי...

9. תהלים פרק כט

(ד) קול יקנוק בפח קול יקנוק בהדר:

10. שמות רבה (וילנא) פרשת יתרו פרשה כט

א [כ, ב] אנכי ה' אלהיך - ... חזר ר' לוי ופירשה אמר להם השמע עם קול אלהים, כיצד אילו היה כתוב קול ה' בכחו לא היה העולם יכול לעמוד, אלא קול ה' בכח, בכח של כל אחד ואחד, הבחורים לפי כחן והזקנים לפי כחן וכחן לפי כחן...

11. ילקוט שמעוני תורה פרשת יתרו

[רמז רפז]... אמר רבי יוסי בר חנינא לפי כחו של כל אחד ואחד היה הדבור מדבר עמו. ואל תתמה המן שהיה יורד לישראל כל אחד ואחד היה טועמו לפי כחו. התינוקות לפי כחן כשם שהתינוק הזה יונק משדי אמו כך היה טעמן שנאמר והיה כטעם לשד השמן, הבחורים לפי כחן שנאמר ולחמי אשר נתתי לך לחם ושמן ודבש האכלתיך, והזקנים לפי כחן שנאמר וטעמו כצפיחת בדבש. ומה אם המן כל אחד ואחד היה טועם לפי כחו הדבור על אחת כמה וכמה. אמר דוד קול ה' בכח בכחו אין כתיב כאן אלא בכח בכחו של כל אחד...

12. ספר הכוזרי מאמר א

פז... והתקדש העם, ונזדמן למדרגת הנבואה, אף לשמוע דברי האלהים פנים בפנים. והיה זה אחר שלשה ימים בהקדמות אותות גדולות מקולות וברקים ורעמים ואש שסבבה את הר סיני, ונשארה האש ההיא ארבעים יום רואין אותה העם, ורואין את משה

בא בתוכה ויוצא ממנה, ושמע העם דבור צח בעשרת דברים, הם אמות התורות ושרשיהן... ואלה עשרת הדברים לא קבלם ההמון מאנשים יחידים ולא מנביא, כי אם מאת האלהים נתנו, אבל לא היה בהם כח כמשה לראות הדבר הגדול ההוא. והאמינו העם מן היום ההוא, כי משה מדובר בו בדבור התחלתו מאת הבורא...

פט. ...ונאמר שאין אנחנו יודעים איך נגשם הענין עד ששב דבור וקרא את אזנינו, ולא מה שברא לו יתברך ממה שלא היה נמצא, ולא מה שהעביד לו מן הנמצאים, כי לא יחסר לו יכולת... וכן יצטייר האויר המגיע אל אוזן הנביא בצורות האותיות שהם מורות על הענינים שהוא חפץ להשמיעם אל הנביא או אל ההמון.

13. ספר מורה הנבוכים חלק ב פרק לג

יתבאר לי שבמעמד הר סיני לא היה המגיע למשה מגיע לכל ישראל, אבל הדבור למשה לבדו ע"ה, ולזה בא ספור עשרת הדברות כלו ספור היחיד הנפרד, והוא עליו השלום ירד לתחתית ההר ויגד לבני אדם מה ששמע... כתוב בתורה גם כן בעבור ישמע העם בדברי וגו', מורה כי הדבור היה לו והם ישמעו הקול ההוא העצום לא הבדל הדברים, ועל שמע הקול ההוא העצום אמר כשמעכם את הקול, ואמר קול דברים אתם שומעים, ולא אמר דברים אתם שומעים, וכל מה שבא משמע הדברים, אמנם הנרצה בו שמע הקול, ומשה הוא אשר ישמע הדברים ויספרם להם, זהו הנראה מן התורה ומרוב דברי החז"ל, אלא שיש להם גם כן מאמר כתוב בהרבה מקומות מן המדרשות והוא בתלמוד גם כן, והוא אמרם אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעו, רוצים בזה שהם הגיעו אליהם כמו שהגיעו למרע"ה, ולא היה מרע"ה מגיעם אליהם, וזה ששתי אלו השרשים, ר"ל מציאות האל ית', והיותו אחד, אמנם יושג בעיון האנושי וכל מה שיודע במופת, משפט הנביא בו ומשפט כל מי שידעוהו שוה, אין יתרון... ועם כל מה שזכרו גם כן מן הענין ההוא היוצא מן הכתובים ודברי החכמים הוא שלא שמעו כל ישראל במעמד ההוא אלא קול אחד לבד פעם אחת, והוא המאמר אשר השיג משה וכל ישראל ממנו אנכי ולא יהיה לך, והשמיעו להם משה רבינו בדברו בהבדל אותיות נשמעות... ואחר שמוע הקול ההוא הראשון היה מה שזכר מיראתם מן הענין ופחדם הגדול... ובא הוא הנכבד מכל נולד שנית וקבל שאר הדברות אחת אחת וירד למטה להר וישמיעם אותם במראה ההוא הגדול... וכל מה שתמצאנו מזכרון שמע קולות רבים כמ"ש וכל העם רואים את הקולות וגו', אמנם הם קול השופר ורעם וכיוצא בהם, אמנם קול ה' ר"ל הקול הנברא אשר ממנו הובן הדבור, לא שמעוהו אלא פעם אחת לבד... והוא הקול אשר יצאה נשמתם בשמעו והשיגו בו שתי הדברות הראשונות, ודע שזה הקול גם כן אין מדרגתם בו שוה עם מדרגת מרע"ה...

14. ספר העיקרים מאמר ג פרק יא

הנבואה תחול על האדם על ההדרגות שכתבנו כשלא יהיה שם נביא יהיה כלי להגעת הנבואה על הבלתי מוכן, אבל כשיהיה שם נביא כבר תגיע הנבואה על הבלתי מוכן בזולת אלו ההדרגות, וזה דבר נתאמת מציאותו בשעת מתן תורה שהגיעו כל ישראל טפשיהם עם חכמיהם למעלת הנבואה, אמר הכתוב את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם בהר מתוך האש (דברים ה' י"ט). ולא למעלת הנבואה בלבד אבל למדרגת פנים בפנים שהיא המדרגה האחרונה ממדרגות הנבואה שאי אפשר שיגיע האדם אליה אלא בחסד אלהי, והיא היתה מדרגת משה רבנו עליו השלום, אמר הכתוב עליו ודבר ה' אל משה פנים אל פנים (שמות ל"ג י"א), ונאמר גם כן במדרגת כל ישראל בשעת מתן תורה, פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש (דברים ה' ד'). והוא מבואר כי שש מאות אלף רגלי שיצאו ממצרים מורגלים בעבודה קשה בחומר ובלבנים לא היו ראויין למדרגה גדולה כזו, ואף על פי כן הגיעו אליה באמצעות משה רבנו עליו השלום, אמר השם אליו הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך (שמות י"ט ט'). כלומר אני רוצה לבא אליך ולהגלות לך במדרגה גדולה שהיא מדרגת פנים בפנים, אף על פי שאתה בעובי ועכירות החומר הנקרא עב הענן ואינך ראוי אליה, וכל זה אני עושה בעבור ישמע העם בדברי עמך, וזו היא המדרגה היותר גבוהה שאפשר, והוא שישמע אדם בהקיץ קול מדבר אליו בזולת ראית שום תמונה, אמר הכתוב קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים (דברים ד' י"ב).

והגיעו אליה בחסד אלהי ובאמצעות משה, וזה כדי שישתלק מלבם הספק שהיו מסופקין באפשרות הגעת הנבואה אל האדם... שבאותו מעמד הוסר מלבם הספק הזה...

15. מלבי"ם שמות פרשת יתרו פרק יט

(יא) והיו נכונים ליום השלישי. כי מדרגה זו א"א בלא הכנה, כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם, מבלי הבדל מדרגות רק כולם ישיגו השגה הנבואית בשווה, ובאשר א"א שתהיה נבואה זו במדרגה גבוהה כמדרגת משה כי העם אין מוכנים למדרגה זו, וצריך שיהיה השפע האלהי ע"י מחיצות ומסכים ובאמצעות כח המדמה, לכן אמר ירד שזה מכונה בירידה...

IV. Which Mitzvos Did the People Hear at Maamad Har Sinai?

1. תלמוד בבלי מסכת מכות דף כג עמוד ב - כד עמוד א

דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה, שלש מאות וששים וחמש לאוין כמנין ימות החמה, ומאתים וארבעים ושמונה עשה כנגד איבריו של אדם. אמר רב המנונא: מאי קרא? יבתורה צוה לנו משה מורשה, תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום.

2. רש"י מסכת מכות דף כג עמוד ב

רמ"ח מצות עשה - דכל אבר ואבר אומר לו עשה מצוה.
שס"ה [מצות] לא תעשה - שבכל יום מזהירים עליו שלא לעבור.

3. רש"י מסכת מכות דף כד עמוד א

שית מאה וחד סרי - והיינו דכתיב תורה צוה לנו משה ושנים מפי הגבורה הרי שית מאה ותליסרי.
מפי הגבורה שמענום - דכתיב אחת דבר אלהים ושנים זו שמענו במכילתא.

4. שיר השירים רבה (וילנא) פרשה א

ב ד"א ישקני מנשיקות פיהו - ...רבי יהושע בן לוי ורבנן רבי יהושע אומר ב' דברות שמעו ישראל מפי הקב"ה אנכי ולא יהיה לך הה"ד ישקני מנשיקות פיהו ולא כל הנשיקות, ורבנן אמרין כל הדברות שמעו ישראל מפי הקב"ה, רבי יהושע דסיכנין בשם ר' לוי טעמין דרבנן דכתיב ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה, מה עביד ליה רבי יהושע בן לוי פליג שאין מוקדם ומאוחר בתורה או אינו מדבר דבר אתה עמנו ונשמעה אלא אחר שנים ושלושה דברות, רבי עזריה ורבי יהודה בר סימון בשם רבי יהושע בן לוי תפשי שיטתיה אמרי כתיב (דברים לג) תורה צוה לנו משה כל התורה כולה שש מאות ושלוש עשרה מצות הוי תורה בגימטריא עולה כמנין תרי"א מצות דבר עמנו משה, ברם אנכי ולא יהיה לך לא דבר עמנו משה אלא מפי הקב"ה שמענום.

5. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת יתרו

(יא) ...אז"ל שעשרת הדברות כולן בקול אחד יצאו מפי הגבורה דבר קשה עד מאוד מה שאין הפה של הדיוט יכול לדבר ולא האזן יכולה לשמוע ולפיכך כתיב נפשי יצאה בדברו (שיר/השירים/ה)...

6. רמב"ן שמות פרשת יתרו פרק כ

(י) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא - ...ואני אפרש לך קבלת רבותינו. בודאי שכל עשרת הדברות שמעו כל ישראל מפי אלהים כפשוטו של כתוב, אבל בשני הדברות הראשונות היו שומעים הדבור ומבינים אותו ממנו כאשר יבין אותם משה, ועל כן ידבר עמהם כאשר ידבר האדון אל עבדו, כמו שהזכרתי. ומכאן ואילך בשאר הדברות ישמעו קול הדבור ולא יבינו אותו, ויצטרך משה לתרגם להם כל דבור ודבור עד שיבינו אותו ממש. וכך הם מפרשים משה ידבר והאלהים יענו בקול (לעיל יט יט). ועל כן היו בהם דברי ה' עם משה שיאמר להם כן. והכונה היתה בזה כדי שיהיו כלם נביאים באמונת ה' ובאיסור ע"ז, כאשר פירשתי (שם ט), לפי שהם העיקר לכל התורה והמצות, כמו שאמר הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים (דברים ד י). אבל בשאר הדברות יקבלו מפי משה ביאורן עם שמיעתם קול הדברים, ובשאר המצות יאמינו במשה בכל:

7. ספר העיקרים מאמר ג פרק יח

...ואמנם ההפרש שבין אנכי ולא יהיה לך לזולתם משאר הדברות הוא כי אנכי ולא יהיה לך שמעו ישראל מפי השם מבלי אמצעות משה, ועל כן באו כלם בלשון מדבר בעדו, אנכי ה' אלהיך, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, כי אנכי ה' אלהיך אל קנא, לאוהבי ולשומרי מצותי, אבל מדבור לא תשא ואילך הכל בא בלשון נסתר בכל הדברים אשר היה משה מדבר אליהם מפי השם, אמר לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא, ולא אמר ולא אנקה, וישא את שמי, וכן אמר כי ששת ימים עשה ה', וינח ביום השביעי, על כן ברח ה' את יום השבת, ולא אמר עשיתי ברכתי קדשתי, וכן כולם. וזה יורה על ההבדל שיש בין אנכי ולא יהיה לך לזולתם מן הדברות, כי אנכי ולא יהיה לך שמעו מפי השם מבלי אמצעות משה, ושאר הדברות היו שומעים את הקול אומר אותם למשה ומשה חוזר ומבאר אותם להם, ועל כן באו בלשון נסתר כמו שאמרנו. ולזה אמרו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום, כלומר כי שתי אלו הדברות אחר שאמרם השם יתברך בעצמו לישראל פנים בפנים בלי אמצעות משה...

8. ספר העיקרים מאמר ג פרק יט

...וזה כי כמו שאמרנו שיש הבדל בין אנכי ולא יהיה לך לזולתם משאר הדברות, לפי שאלו נאמרו מפי השם בלי אמצעות משה ואלו אף על פי ששמענו מפי השם נתבארו על ידי משה, כך יש לומר שיש הבדל בין עשרת הדברות לזולתם מן המצות, אחר שעשרת הדברות שמענו מפי השם וזולתם מן המצות נצטוו בהם על ידי משה...

9. אברבנאל שמות פרשת יתרו פרק כ

(א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר - ...הנה התבאר שכל עשרת הדברות שמעו ישראל בקול נברא מוחש בחתוך אותיות והבנה שלמה. אמנם שאר המצוות שהן אחרי הדברות ופרשת המשפטים עד ואל משה אמר עלה אל ה' נאמרו למשה בהר כאשר נגש אל הערפל בדבור נבואה רוחני עד פרש' ויקרא ומאות' פרשה ואילך נעתק הדבור ודבקו' הנבואה שהיה למשה בהר אל בין הכרובי'... עשרת הדברות כלם שמעו ישראל בסיני בקול האלהי ההוא ואעפ"כ מרע"ה בכלל המצוות שלמד אח"כ את העם לא נמנע מללמד אותם רוב המצוות שבאו ושמעו בעשרת הדברו'... אמנם שני הדבורים הראשונים אנכי ולא יהיה לך אלה בלבד מאותם ששמעו בסיני לא חזר משה לצוותם בכל המצו'...

V. What Was the Purpose of Maamad Har Sinai?

1. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ח

הלכה א

משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי שאפשר שיעשה האות בלש וכושף, אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאו, לא להביא ראיה על הנבואה, היה צריך להשקיע את המצריים קרע את הים והצלילן בתוכו, צרכנו למזון הוריד לנו את המן, צמאו בקע להן את האבן, כפרו בו עדת קרח בלעה אותן הארץ, וכן שאר כל האותות, ובמה האמינו בו במעמד הר סיני שענינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו ולא אחר האש והקולות והלפידים והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו ואנו שומעים משה לך אמור להן כך וכך, וכן הוא אומר פנים בפנים דבר ה' עמכם, ונאמר לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת, ומנין שמעמד הר סיני לבדו היא הראיה לנבואתו שהיא אמת שאין בו דופי שנאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם, מכלל שקודם דבר זה לא האמינו בו נאמנות שהיא עומדת לעולם אלא נאמנות שיש אחריה הרהור ומחשבה.

2. רמב"ם איגרת תימן

...וראוי לכם, אחינו, שתגדלו בניכם על המעמד ההוא הגדול, ותספרו בתוך קהל ועדה גדולתו והדורו שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו, והטענה המביאה לידי אמת, וגדלו המעמד ההוא על כל גדולה כמו שגדלו הקדוש ברוך הוא, שנאמר (דברים ד' ל"ב): "כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך". ודעו אחינו בברית הזאת ובסברה הזאת, שהדבר הגדול הזה שנראה במציאות שהעיד עליו מבחר כל העדים שלא היה מקודם כמוהו וכן לא יהיה אחריו כמוהו, והוא שתשמע אומה אחת בכללה דבור הקדוש ברוך הוא ושתראה כבודו עין בעין, ודבר זה היה שתתחזק האמונה חזוק שלא ישנהו משנה, ויגיע לנו על ידי האמת כדי להעמיד רגלינו לבל ימעדו אשורינו בעתות כאלו, כשיתחדש שום רוגז או שמד על יהודים חס וחלילה וכשתגבר יד האנס, שכן כתוב (שמות כ' כ'): "כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו", כלומר שזה הנגלה עליהם בענין זה, כדי שתעמדו בכל נסיון שיפגע בכם באחרית הימים, שלא יזוז לבבכם ולא תחטאו. ואתם, אחינו, היו על בריתכם קיימים ובדעתכם מחזיקים ועל אמונתכם נוהגים ועומדים...

3. ספר העיקרים מאמר א פרק יח

...ולזה תמצא שאמר השם למשה בעת מתן תורה, הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם (שמות י"ט ט'), כלומר אני רוצה לאמת להם מציאות הנבואה עצמה אמות עצמי, וגם לאמת להם שאתה שלוח מאתי לתת תורה על ידך, וזה בשהם עצמם ישיגו למעלת הנבואה, ובזה יתאמת להם מציאות הנבואה עצמה, ועוד שישמעו אותי מדבר עמך כשאני רוצה לתת תורה על ידך. וזהו אמות עצמי לנבואה ולשליחות השליח, ולזה אי אפשר שישאר אחר אותו המעמד הנכבד שום ספק ולא שום חשש זיוף, אחר שנתאמתו במעמד ההוא השני דברים שהם הכרחיים לאמת מציאות תורה מן השמים. האחד מציאות הנבואה, לפי שכולם היו נביאים באותה שעה ושמעו קול ה' אלהים אומר להם עשרת הדברות. והשני ששמעו את הקול אומר למשה לך אמר להם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ וגו' (דברים ה' כ"ז). ובזה נתאמת להם אמות עצמי כי משה היה שליח להנתן תורה מתמדת לדורות על ידו...

4. שמות פרשת יתרו פרק יט

(יז) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים מִן הַמִּצְפָּה וַיִּתְּצֻבוּ בַּתְּחִתִּית הָהָר:

5. רש"י שמות פרשת יתרו פרק יט

(יז) בתחתית ההר - לפי פשוטו ברגלי ההר. ומדרשו שנתלש ההר ממקומו ונכפה עליהם כגיגית:

6. תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד א

ויתיצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם.

7. רש"י מסכת שבת דף פח עמוד א

תחתית ההר - תחת ההר ממש.

גיגית - קובא +קדרה גדולה+ שמטילין בה שכר.

8. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת נח

(ג)... ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר (שמות י"ט) ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקב"ה לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה, ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו...

9. גור אריה שמות פרשת יתרו פרק יט

(יז) שנתלש ההר וכו'. בפרק רבי עקיבא (שבת פח.) הקשו התוספות (ד"ה כפה) הרי כבר אמרו "נעשה ונשמע" (להלן כד, ז), ולמה הוצרך לזה, ותרצו התוספות דשם היו חוזרים בהם כשראו האש הגדולה, שיצאתה נשמתם (שבת פח:). ואין דעתי נוחה בפירוש זה לעשות כל זכות ישראל שהקדימו נעשה לנשמע - לאין, שיחזרו מזכותם הגדול, שהוא לדורי דורות, ואולי התוספות סבירא להו דכיון דמחמת יראה חזרו להם, לא נחשב לחזרה למעט זכותם. אבל העיקר הפירוש אשר נראה פשוט, כי כפה עליהם ההר כגיגית לומר 'אם לא תקבלו התורה, שם תהא קבורתכם' (שבת פח.) לומר כי התורה היא הכרחית לקבלה, ואם לא יקבלו התורה - שמה תהא קבורתם. וידוע, כי דברים המוכרחים להיות הם חשובים במעלה יותר, שאי אפשר מבלעדם, ואין קיום לנמצא בזולתם. לכך כפה עליהם ההר כגיגית להודיע מעלת התורה, שאי אפשר מבלעדה כלל. ואם לא היה עושה זה, היו אומרים כי התורה אין הכרחית לעולם, רק ברצון קבלו עליהם, ואם לא קבלו - לא היו צריכין. לכך היה השם יתברך מפתה ומרצה אותם קודם, וכאשר ראו שעיקר נתינתה על ידי כפיית ההר, היו מוכרחים לומר כי נתינתה מוכרחת, שאין להם קיום זולתה. ולכך הביא שם (שבת פח.) על המאמר זה "ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי" (בראשית א, לא), ה"א יתרה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, שאם לא יקבלו ישראל את התורה יחזור העולם לתוהו ובוהו. וזה המאמר בא לפרש למה כפה עליהם הר כגיגית, לומר כי נתינת התורה היא מוכרחת... ובמדרש מצאתי כיון שבא הקב"ה ליתן התורה לישראל, כפה עליהם הר כגיגית, עד שהיו אנוסים לקבל בריתו של הקב"ה, וכתוב אצל אונס (ר' דברים כב, כט) "ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו", ובזה שהיה הקב"ה מאנס אותם, נשאלו להקב"ה עד שלא יוכל לשלח אותם לעולם. גם מדרש זה נפלא נרמז בו האונס הזה, ולא שבא לומר כי יהיה כאן דין המאנס את הנערה שלא יוכל לשלחה כל ימיו, דאין ללמוד מדין בשר ודם המאנס את האשה, שזה פועל שעשה בחטאו, אבל הפירוש כך, התורה נתנה למאנס [עונש] "לא יוכל לשלחה כל ימיו", ולא נתן לו עונש אחר, מפני זה כי הגון וראוי לו מצד מעשיו, כי כל מעשה הכרחי הוא פועל יותר, ולא כן הפועל שנעשה ברצון המקבל, שזה אינו פועל כל כך. ומי שמאנס את האשה בהכרח, עשה כאן חבור מוכרחי, וכיון שעשה חבור מוכרח - אין כאן גירושין. כי דבר המוכרח כך צריך שיהיה, אחר שעשה חבור הכרחי. וכך נאמר עשה הקב"ה חבור מוכרחי, שהרי היה מכריח אותם, וכל דבר שהוא מוכרח לא יסולק, אחר שכך מוכרח. ובשביל שלקח הקב"ה ישראל לעולם בברית אשר לא תופר, מן הדין שהיה כאן חבור מוכרח לפי ענין החבור, לא רצוני שהוא יסולק ויוסר. ואף על גב דהקדימו נעשה לנשמע, עיקור החבור הוא מוכרח, ובזה יהיה כאן חבור מוכרח. ודברים נאמנים הם אלו:

10. משך חכמה שמות פרשת יתרו פרק יט

(יז) ויתיצבו בתחתית ההר. מלמד שכפה עליהן הר כגיגית (שבת פח, א), פירוש שהראה להם כבוד ה' בהקיץ ובהתגלות נפלאה עד כי ממש בטלה בחירתם הטבעי ויצאה נשמתם מהשגת כבוד ה', והיו מוכרחים כמלאכים בלא הבדל, וראו כי כל הנבראים תלוי רק בקבלת התורה...

VI. The Mitzvah to Remember Maamad Har Sinai

1. דברים פרשת ואתחנן פרק ד

(ט) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך:

(י) יום אשר עמדת לפני יקוק אלהיך בחורב באמר יקוק אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון:

2. רמב"ן דברים פרשת ואתחנן פרק ד

... אבל הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הזהיר בה מאד, כי כאשר אמר שנוזהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם, חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד לזכור מאין באו אליך המצות, שלא תשכח מעמד הר

סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד ההוא לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם כי השם עשה המעמד ההוא כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדון לדורות עולם, אם כן עשו אתם ככה ואל תשכחו אותו: והנה קודם שיזכיר הדברות שנאמרו שם, הזהיר במצות לא תעשה שלא נשכח דבר מן המעמד ההוא ולא נסירהו מלבנו לעולם, וצוה במצות עשה שנודיע בו לכל זרענו מדור לדור כל מה שהיה שם בראיה ובשמיעה. והתועלת במצוה הזאת גדולה מאד, שאם היו דברי התורה באים אלינו מפי משה בלבד, אע"פ שנבואתו נתאמתה באותות ובמופתים אם יקום בקרבנו נביא או חולם חלום ויצונו בהפך מן התורה ונתן אלינו אות או מופת יכנס ספק בלב האנשים, אבל כשתגיע אלינו התורה מפי הגבורה לאזנינו ועינינו הרואות אין שם אמצעי, נכחיש כל חולק וכל מספק, ונשקר אותו, לא יועילהו אות ולא יצילהו מופת מן המיתה בדינו, כי אנחנו היודעים בשקרותו:

זהו שאמר שם (שמות יט ט) וגם כך יאמינו לעולם, כי כשנעתיק גם כן הדבר לבנינו ידעו שהיה הדבר אמת בלא ספק כאלו ראוהו כל הדורות, כי לא נעיד שקר לבנינו ולא ננחיל אותם דבר הבל ואין במ מועיל. והם לא יסתפקו כלל בעדותנו שנעיד להם, אבל יאמינו בודאי שראינו כולנו בעינינו, וכל מה שספרנו להם...

3. השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם שכחת הלאוין

המצוה השני' שנמנענו שלא נשכח מעמד הר סיני ולא נסיר אותו מדעתנו אבל יהיו עינינו ולבנו שם כל הימים והוא אמרו יתעלה (ואתחנן ד ט - י) השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני י"י אלהיך בחורב וגו'. והכונה בזה גדולה מאד. שאם היו דברי תורה באים אצלנו מפי הנביא עליו השלום בלבד אע"פ שנתאמת אצלנו ענין נבואתו באותות ומופתים אם יקום בקרבנו נביא או חולם חלום בזמן מן הזמנים ויצונו בשום הפך מן התורה ונתן אלינו אות או מופת תהיה התורה נסוחה על יד השני או יכנס בלבנו ספק על זה, אבל כשהגיענו ביאור התורה מפי הגבורה לאזנינו ועינינו רואות אין שם אמצעי נכחיש כל חולק וכל מספק ונשקר אותו ולא יועילהו אות ולא יצילהו מידינו מופת. שאנחנו היודעים ועדים בשקרותו ובפחזותו. זה הוא שנאמר במעמד ההוא (יתרו יט) וגם כך יאמינו לעולם...

4. מגן אברהם סימן ס

ב שאם הקדים. - ... איתא בכוונות ובכתבים והזכירות הללו הם מ"ע לכן כשיאמר ובנו בחרת יזכור מ"ת, וקרבנו מעמד הר סיני... וצריך טעם למה תקנו לקרות פ' עמלק מה שלא תקנו בזכירות אחרים עססי' תרפ"ה וי"ל דמ"ת יש לנו חג עצרת...

5. שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן ס

סעיף ד

זכירת מעמד הר סיני ומעשה עמלק ומעשה מרים ומעשה העגל הן מצות עשה של תורה וגם זכירת שבת יש אומרים שמצותה בכל יום וטוב לזכור אצל קריאת שמע שכשיאמר ובנו בחרת יזכור מתן תורה וקרבנו להר סיני לשמך הגדול מעשה עמלק שאין השם שלם עד שימחה זרעו...

6. ערוך השולחן אורח חיים סימן ס

סעיף ה

... אבל במתן תורה לא כתיב כלל לשון זכירה וכן כתוב בתורה רק השמר לך וגו' פן תשכח וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב וזהו שמירה בלב דזכור דרשו חז"ל במגילה [י"ח.] ובסיפרא שהוא בפה ובכאן לא כתיב זכירה ושמירה בלב אנו מקיימין בכל עת ובכל שעה בקיום התורה והמצוה...

VII. Why These Ten "Commandments"?

1. אברבנאל שמות פרשת יתרו פרק כ

... ואחרי הקדמתי זאת אומר ראשונה בדברו' שלא היה מספר' עשרה בערך המצו' שבהם ולא כפי הדרושים אלא כפי הדבורים ששמעו וההפסקות שהיו בין דבור לדבור. כי הם שמעו ראשונה דבור אנכי עד מבית עבדים ונפסק. ואח"כ שמעו דבור שני לא יהיה לך עד ולשומרי מצותי ונפסק. אח"כ שמעו דבור שלישי לא תשא עד את שמו לשוא ונפסק. אחר כך שמעו דבור רביעי זכור את יום השבת עד ויקדשהו ונפסק. אחר כך שמעו דבור חמישי כבד את אביך עד סופו ונפסק. אחר כך דבור ששי לא תרצח ונפסק. ולכן נמנה בדבור אחד עם היותו קצר המלות מפני ההפסק. וכן דבור שביעי לא תנאף ודבור שמיני לא תגנוב. ודבור תשיעי לא תענה כל אחד דבור בפני עצמו בערך ההפסקות. ודבור עשירי לא תחמוד ולפי שבא מדובק וסמוך עם לא תחמוד השני עד וכל אשר לרעך. לכן נמנה כלו בדבור עשירי...

2. במדבר פרשת נשא פרק ז

(יד) פָּה אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת:

3. במדבר רבה (וילנא) פרשת נשא פרשה יג

טו - טז [ז, יח] ביום השני הקריב נתנאל וגו' - ... כף אחת כנגד הלוחות שנכתבו מיד הקב"ה כמה דתימא (שמות לב) והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים וגו', עשרה זהב אלו עשרת הדברות שהיו כתובים בלוחות כמה דתימא (דברים י) ויכתוב על הלוחות כמכתב הראשון וגו' זהב כמה דתימא (שיר/השירים/ה) ידי גלילי זהב ואומר הנחמדים מזהב וגו' מלאה קטורת שתרי"ג מצות בלולות בהן וכן את מוצא תרי"ג אותיות יש מן אנכי עד אשר לרעך כנגד תרי"ג מצות וז' יתירות כנגד ז' ימי בראשית ללמדך שכל העולם לא נברא אלא בזכות התורה...

4. במדבר רבה (וילנא) פרשת קרח פרשה יח

כא ... הלוחות היו בהן תרי"ג מצות כנגד אותיות מן אנכי עד אשר לרעך לא פחות ולא יותר וכולן נתנו למשה בסיני שבהם חוקים ומשפטים תורה ומשנה תלמוד ואגדה...

5. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת שקלים פרק ו

הלכה א

חנניה בן אחי רבי יהושע אומר בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה דכתיב [שיר השירים ה יד] ממולאים בתרשיש [דף כה עמוד ב] כימא רבא רשב"ל כד הוה מטי הדין קרייה הוה אמר יפה למדני חנניה בן אחי רבי יהושע מה הים הזה בין גל גדול לגל גדול גלים קטנים כך בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה.

6. קרבן העדה מסכת שקלים פרק ו

בין כל דיבור ודיבור. היו כתובים דקדוקי התורה:
[דף כה עמוד ב] כימא רבא. ששמו תרשיש והוא הים הגדול והוא מלא מיני דגים הרבה:

7. שמות פרשת משפטים פרק כד

(יב) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הִהָרָה וְהִיָּה שֵׁם וְאֶתְנָה לָךְ אֶת לַחַת הָאָבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר פָּתַחְתִּי לְהוֹרֹתָם:

8. תרגום יונתן שמות פרשת משפטים פרק כד

(יב) ואמר יי למשה סוק קדמי לטוורא והוי תמן ואיתן לך ית לוחי אבנא דבהון רמוז שאר פתגמי אורייתא ושית מאה ותליסרי פקודייא דכתבית לאלופיהון:

9. רש"י שמות פרשת משפטים פרק כד

(יב) את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם - כל שש מאות ושלוש עשרה מצות בכלל עשרת הדברות הן, ורבינו סעדיה פירש באזהרות שיסד לכל דבור ודבור מצות התלויות בו:

10. מהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות דף יא עמוד ב

וקראו עשרת הדברות. כו' מפ' הרמב"ם לפי שהם עיקר הדת וראשיתו כו' עכ"ל. ובשם רב סעדיה גאון כתבו שכל תרי"ג מצות נכללו ב' הדברות ובגבולין אין קורין אותם משום תרעומות המינין שהם לא יאמינו בזה:

11. ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק כז

כונת כלל התורה שני דברים, והם תקון הנפש, ותקון הגוף, אמנם תקון הנפש הוא שינתנו להמון דעות אמתיות כפי יכלתם, ומפני זה יהיה קצתם בפירוש וקצתם במשל, שאין בטבע ההמון לסבול השגת הענין שהוא, ואמנם תקון הגוף יהיה כתקון עניני מחיתם קצתם עם קצתם, וזה הענין ישלם בשני דברים, האחד מהם להסיר החמס מביניהם, והוא שלא יעשה כל איש מבני אדם הישר בעיניו וברצונו וביכולתו, אבל יעשה כל אחד מהם מה שבו תועלת הכל, והשני ללמד כל איש מבני אדם מדות מועילות בהכרח עד שיסודר ענין המדינה, ודע ששתי הכוונות האלה, האחת מהן בלא ספק קודמת במעלה והוא תקון הנפש, ר"ל נתינת הדעות האמתיות, והשנית קודמת בטבע ובזמן, ר"ל תקון הגוף והוא הנהגת המדינה ותקון עניני אנשיה כפי היכולת, וזאת השנית היא הצריכה יותר תחלה, והיא אשר הפליג לדקדק בה ולדקדק בחלקיה כלם, מפני שאין יכולת להגיע אל הכוונה הראשונה אלא אחר שיגיעו אל השנית הזאת... והתורה האמתית אשר בארנו שהיא אחת ושאיין זולתה והיא תורת משה רבינו, אמנם באה לתת לנו שתי השלמות יחד, ר"ל תקון עניני בני אדם קצתם עם קצתם, בהסיר העול ובקנות המדות הטובות המעולות עד שתתכן עמידת אנשי הארץ והתמדתם על סדר אחד להגיע כל אחד מהם אל שלמותו הראשון, ותקון האמונות ונתינת דעות אמתיות כאשר יגיע השלמות האחרון, וכבר כתבה התורה שני השלמויות והגידה אלינו שתכלית אלו התורות כולם היא להגיע אליהם, אמר ית' ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה ליראה את ה' אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיותנו כהיום הזה.

12. ספר העיקרים מאמר ג פרק כו

...רצה השם יתברך להשמיע לישראל מפיו את עשרת הדברים, כדי שיורו על הדברים הכוללים שיחוייב האדם בהם מצד הקשר הזה אשר בין השם יתברך ובינו, וזה אם מצד האדון המצוה ואם מצד העבד המצווה, ולזה באו בשני לוחות נבדלות להורות על ששני אלו הענינים נבדלים זה מזה, ובאו החמשה מהם שהם כנגד השם שהוא האדון בלוח אחת, והחמשה שהם כנגד האדם שהוא העבד בלוח אחר, להורות ששניהם הכרחיים בהגעת השלמות האנושי. והיו אלה העשרה הם כללים כוללים השני מינים מן המצות על זה הדרך, כי בלוח האחד היו החמשה דברות הראשונות שאדם מחוייב בעשייתן מצד קבלת אלהותו יתברך בה הדרך... ואחר כן שב להזהיר על הדברים הכוללים שהם הכרחיים אל האנשים בבחינת חיותם והתקיימם במדינה כדי שישלם הקבוצ המדיני...

13. רש"י הירש שמות פרשת יתרו פרק כ

אשת רעך. - ...ויש להוסיף: אין להם ל"עשרת הדיברות" קדושה יתירה או חשיבות יתירה על כל מצוה אחרת ממצוות התורה. הם אינם כוללים את כל מצוות התורה, ואף אינם מקודשים יותר מכל שאר המצוות. בפירוש הכריז הקב"ה על עשרת הדיברות כעל מבוא גרידא, מעין הכנה לקראת עיקר כל התחיקה שתבוא אחריהם: "הנה אנכי בא אליך וגו' בעבור ישמע העם בדברי עמך: יגם - בך יאמינו לעולם" (לעיל יט, ט). הנה נאמר במפורש, כי תכלית מעמד הר סיני לא היתה אלא להכין את לב העם עבור קבלת כל שאר המצוות העתידות להימסר להם על - ידי משה ולאמת בליבם מעל לכל ספק את העובדה, כי "דבר ה' אל - כל - קהלכם" (דברים ה, יט), כפי שראו במו עיניהם. בעבור זה יקבלו גם את המצוות האחרות - כדבר ה' ביד משה, ויקיימו אותן באמונה שלמה, שתעמוד לעד ולנצח נצחים. אמנם כן: עשרת הדיברות הם קווי יסוד וראשי פרקים לכל שאר החוקים והמצוות...

VIII. The Aseres HaDibros as Part of Davening

1. תלמוד בבלי מסכת תמיד דף לב עמוד ב

/מתני'. אמר להם הממונה: ברכו ברכה אחת! והם ברכו. קראו עשרת הדברות, שמע והיה אם שמוע ויאמר...

2. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת תמיד פרק ה

[א]... והטעם שקוראים עשרת הדברים בכל יום מפני שהן יסוד הצווי ותחלתו. וכבר אמרו בגבולים בקשו לומר כן אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינים, ולא נתבאר בבבלי מה היא תרעומת המינים, אבל נתבאר בתחלת ברכות ירושלמי ואמרו בדין היה שיהיו קוראין עשרת הדברות בכל יום, ומפני מה אין קוראין אותן מפני טינת המינים שלא יהיו אומרים אלו לבדן נתנו לו למשה בסיני...

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יב עמוד א

וקורין עשרת הדברות שמע והיה אם שמוע ויאמר אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים. אמר רב יהודה אמר שמואל: אף בגבולין בקשו לקרות כן, אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינים. תניא נמי הכי, רבי נתן אומר: בגבולין בקשו לקרות כן, אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינים.

4. רש"י מסכת ברכות דף יב עמוד א

בקשו - לקבוע עשרת הדברות בקריאת שמע. מפני תרעומת המינים - שלא יאמרו לעמי הארץ: אין שאר תורה אמת, ותדעו שאין קורין אלא מה שאמר הקדוש - ברוך - הוא ושמעו מפיו בסיני. המינים - עכו"ם +/השמטת הצנזורה:/ תלמידי ישו+.

5. שו"ת הרשב"א חלק א סימן קפד

שאלתם עוד מהו לומר עשרת הדברות בשחר בבית הכנסת? לפי שיש אנשים רוצים להנהיג צבור כן. ראוי לעשות כן אם לאו? תשובה אסור לעשות כן. ואף על פי ששינוי במסכת תמיד (דף ל"ב ב) אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והם ברכו וקראו עשרת הדברות שמע והיה אם שמוע. כבר בטלום מפני תרעומת המינים כדאיתא בפרק קמא דברכות (דף י"א ב). דגרסינן התם וקראו עשרת הדברות. אמר רב יהודה אמר שמואל בגבולין בקשו לקרות אלא שכבר בטלום. רבה בר בר חנא סבר למיקרינהו אמר ליה רב אשי כבר בטלום.

6. שו"ת אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן א

...וטוב לו' פרשת העקידה ופרשת המן ועשרת הדברות ופרשת הקרבנות...

7. בית יוסף אורח חיים סימן א

ה' וטוב לומר פרשת העקידה ופרשת המן ועשרת הדברות. תנן בפרק ה' ממסכת תמיד (לב:): אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והם ברכו וקראו עשרת הדברים ואף על גב דאמרינן בסוף פרק קמא דברכות (יב). שבטלום מפני תרעומת המינים ופירש רש"י שלא יאמרו לעמי הארץ אין שאר תורה אמת ותדעו שאין קורין אלא מה שאמר הקדוש ברוך הוא ושמעו מפיו בסיני. איכא למימר דהיינו דוקא בצבור אבל ביחיד דליכא משום תרעומת המינים טוב לאמרם שעל ידי כן יזכור מעמד הר סיני בכל יום ותתחזק אמונתו בזה...

8. דרישה אורח חיים סימן א

[ג] ועשרת הדברות. - ... ואין להקשות לפירושו אם כן למה לא חלק רבינו בין ציבור ליחיד דיש לומר דרבינו ודאי מיירי ביחיד שהרי כתב שישכים קודם עלות השחר ויאמרם וק"ל. ומורי (חידושי מהרש"ל לטור) תירץ קושית ב"י שלא מנעו מלומר עשרת הדברות אלא כמו שנהגו לקבוע בברכות כמו קריאת שמע וכמו שכתבתי לשון משנה דתמיד אבל בלא ברכה לית לן בה ודוק עכ"ל וכן הנהיג הוא לאמרן ברבים בבית הכנסת של בחורים שהיה מתפלל עמהם והשליח צבור אמרן קודם ברוך שאמר בקול רם. וזה לשון מורי בתשובות (מהרש"ל) סימן ס"ד ואני סומכן לברוך שאמר כי בברוך שאמר יש פ"ז תיבות על דרך הפסוק (שיר השירים ה' יא) ראשו כתרם פז ופסוק זה נדרש במדרש על פסוק ראשון שבעשרת הדברות ועוד יש טעם מיוחד לפי שבנוסח ברוך שאמר קודם התחלת הברכה שהיא ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם האל אב הרחמן יש עשרה ברוך מכוונים נגד עשרת הדברות המבין ישכיל וידע זולת ברוך הוא בתחלה וברוך שמו בסוף שאינם מהמנין שהם נגררין אחר הברכות לשבח הזכרת שמו המיוחד שצריך לומר עליו בכל פעם ברוך הוא וברוך שמו עכ"ל:

9. שו"ת מהרש"ל סימן סד

...שוב אני נוהג לומר עשרת הדברות קודם ברוך שאמר בקול רם אף שהרמב"ם כתב בתשובה לאיסור ומביא ראיה מפ"ק דברכות (י"ב) אף בגבולין בקשו לקרות אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינים שלא יאמרו שהיא עיקרי התורה נראה בעיני

דווקא לקבעה בברכת יוצר כמו ק"ש וכן פירש רש"י אבל לאומרה בכל בוקר לכבוד התורה ולכבוד השם הנורא שעשרת הדברים חקוקים בלחות מכתב אלהים מצוה גדולה לאומרה וכן כתב הטור שטוב לאומרו ואני סומכו לברוך שאמר כי בברוך שאמר יש פ"ז תיבות ע"ד הפסוק ראשו כתם פז ופסוק זה נדרש במדרש על פסוק ראשון שבעשרת הדברים ועוד יש טעם מיוחד לפי שבנוסח ברוך שאמר עד התחלת הברכה דהיינו בא"י אמ"ה האל אב הרחמן כו' יש עשרה ברוך מכוונים נגד עשרת הדברים המבין ישכיל וידע זולת ברוך הוא בתחילה וברוך שמו בסוף אינו מן המניין שהם נגזרים אחר הברכות לשבח להזכרת שמו המיוחד שצריך לומר עליהן בכל פעם ברוך הוא ברוך שמו...

10. שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן א

סעיף ה

טוב לומר פ' העקדה (בראשית כב, א - יט) ופ' המן ועשרת הדברות ופ' חעולה (ויקרא א, א - ז) ומנחה (ויקרא ב, א - יג) ושלמים (ויקרא ג, א - יז) וחטאת (ויקרא ד, א) ואשם. הגה: ודוקא ביחיד מותר לומר עשרת הדברות בכל יום, אבל אסור לאומרם בצבור (תשובת הרשב"א סי' קפ"ד).

11. מגן אברהם סימן א

ט בצבור. מפני המינים שאומרים אין תורה אלא זו ובפרט בזמנינו ולכן אין כותבין אותו על קונטרס המיוחד לצבור (ל"ח ס"ט):

12. משנה ברורה סימן א

(טז) בצבור - מפני הכופרים שיאמרו אין תורה אלא זו ובפרט בזמנינו ולכן אין כותבין אותו ג"כ על קונטרס המיוחד לצבור. יש שכתבו דלא אסור לאומרו בצבור אלא לקובעו בין הברכות כמו ק"ש אבל קודם ב"ש מותר אף בצבור. ואנן נקטינן לאסור בצבור כלל וכלל וביחיד דוקא שלא בתוך התפלה אבל לקבוע בתוך הברכות גם ליחיד אסור [ע"ת וארה"ח]:

VIII. The Aseres HaDibros During Kerias HaTorah

1. מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יב

הלכה ה

אשאלת לר' סימון, אמר לון בשם ר' יהושע בן לוי, אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אלא שירת הים ועשרת הדברות וקללות שבתורת כהנים ושבתורה.

הלכה ו

אמר ר' אבהו אני לא שמעתי, אלא נראין הדברים בעשרת הדברות...

2. שו"ת הרמב"ם סימן רסג

שאלה מה תאמר הדרת כבו' גדו' קדו' יק' מ"ו משה אור העולם מופת הזמן יהי שמו לעולם בר כבו' גדו' מרינו /מורנו/ רב מימון הרב הגדול ז"ל בדבר עיר, שהנהיגו לה חכמיה ומכובדיה לישב בעת קריאת עשר הדברות בספר התורה בציבור, הואיל וזאת העיר היתה מקודם מעוטת החכמה וכאשר בא אליה רב גדול, כונן החכמה בה וגדר בה כמה גדרות. והיה מנהגם מקודם לפני בוא זה הרב ז"ל, שיעמדו כולם בעת קריאת הדברות בספר התורה בציבור מסיבת הדברות וביטל זה הרב לזה המנהג והנהיג להם לישב בעת קריאתן ומנעם מלעמוד. ופשט המנהג דור אחר דור. והופיעה תשובתו בחתימת ידו למי ששאלו בזה, והביא ראיה לדבריו ממה שביטלו רבותינו ז"ל שיקראו אותן עם קרית שמע מפני המינים, לפי שהם אומרים, שלהן מעלה על שאר התורה. ואמר בכלל תשובתו, שכל מי שרוצה לקום בעת קריאת ספר התורה בעשר הדברות, ראוי לגעור בו, לפי שלעשות זאת (הוא מדרכי) המינים, המאמינים שלעשר הדברות מעלה על שאר התורה, לפי שכל דבר, אשר למינים בו אמונה שונה מדעת רבותינו ז"ל, חייבים אנו להתרחק (בו) מהם ולהבדל מהם...

...התשובה זה, אשר הנהיג הרב הנפטר נ"ע לישב, הוא הראוי, וראיותיו ראיות נכונות לפי דיני אנשי העיון, ואין להוסיף עליהן. וכך היה ראוי לעשות, (ר"ל) בכל מקום, שמנהגם לעמוד, צריך למנעם, בגלל מה שמגיע בזה מן ההפסד באמונה (ומה שמדמים), שיש בתורה מדרגות ומקצתה מעולה ממקצתה, וזה רע עד מאד. ומן הראוי לסתום כל הפתחים, שמביאים לזאת האמונה הרעה. ומה שטען החכם האחר, שבגדאד ומקצת הערים עושות זאת, אין זה ראיה בשום פנים, לפי שאם נמצא אנשים חולים, לא נחליא הבריא מאנשיהם, כדי שיהיו שווים, אלא נשתדל לנתח כל חולה שנוכל...

3. מגן אברהם סימן תכח

ח בפסוקים שלפניהם. - ...ובכ"ה כ' שבמקומו נוהגים לקרות להחכם בתוכחות ובשירת הים ובעשרת הדברות...

4. מגן אברהם סימן תצד

...כתב המ"ב סי' ו' בשבועות קורין בטעם העליון שיש בעשרת הדברות, ובשבת פ' יתרו קורין בטעם התחתון ואז הוי לא תרצח סוף פסוק וקורא הצד"י בקמ"ץ וה"ה שאר סופי פסוקי' או אתנחתא וכשקור' בטעם העליון אז קורא לא תרצח הצד"י בפת"ח ובחזקוני פ' יתרו כת' שבעצרת שהיא דוגמת מ"ת ומתרגמין הדברות קורין כל דבור לא יהיה לך ודבור זכור בנגינות גדולות לעשות מכל א' פסוק א'...

5. ביאור הלכה סימן תצד

סעיף א

מבחודש השלישי - עיין מ"ב ואבאר קצת. דע שבעשרת הדברות יש ב' מיני נגינות הא' עושה מכל דיבור פסוק אחד אף שהוא ארוך או קצר מאד דהיינו שאנכי ולא יהיה לך ולא תעשה לך ולא תשתחוה ועושה חסד הם פסוק אחד שאנכי ולא יהיה לך בדיבור אחד נאמרו ולפיכך תיבת פני הנז"ל נקודה פתח ולא קמץ שהרי אין שם אתנחתא ולא סוף פסוק וכן זכור וששת ימים ויום השביעי וכי ששת הם פסוק אחד ולפיכך הכ' של תיבת כל הסמוכה לתיבת ועשית היא רפויה ולא דגושה וב' תיבות לא תרצח הם פסוק אחד שלם ולפיכך הצד"י היא נקודה קמץ כיון שיש שם סוף פסוק והתיו דגושה לפי שתיבת לא היא מוטעמת בטעם מפסיק דהיינו טפחא וכן לא תנאף הוא פסוק אחד שלם והתיו דגושה והאל"ף נקודה קמץ וכן לא תגנב התיו דגושה. והשני עושה מאנכי פסוק אחד ומלא יהיה לך פסוק ב' ולפי זה הנז"ל של פני הוא בקמץ שיש שם ס"פ וכן זכור הוא פסוק אחד וששת

ימים הוא פסוק ב' ולפ"ז הכ"ף של תיבת כל היא דגושה לא תרצח ולא תנאף ולא תגנב ולא תענה הכל פסוק א' ולפ"ז כל תיו מהם רפויה והצד"י של תרצח היא בפתח והאלף של תנאף היא בקמץ לפי שיש שם אתנחתא. וטעם ב' נגינות הוא שהראשון הוא מסודר לפי הכתוב שנכתב כל דיבור ודיבור בפרשה בפ"ע שמאנכי עד לא תשא היא פרשה אחת סתומה ודיבור אחד לכך נעשה ממנו פסוק אחד וכן מזכור עד לא תרצח אבל מלא תרצח עד לא תחמוד נכתב בד' פרשיות סתומות והם ד' דיבורים לכך נעשה מהם ד' פסוקים והשני הוא מסודר לפי הקרי שלענין הקריאה אין מלא תרצח עד לא תחמוד אלא פסוק אחד בלבד דהיינו שאסור להפסיק קריאתו לגמרי בתוך אמצע פסוק זה אפילו כשקורא ביחיד (שא"א לומר שתיבת לא תרצח הוא פסוק בפ"ע שאין לנו בכל התורה פסוק פחות מג' תיבות) וע"כ כשקוראין בפעם אחד הם נקראין בנגינה המחברת אותן דהיינו בטעם התחתון וכן מאנכי עד לא תשא ומזכור עד לא תרצח הן מופסקים לכמה פסוקים לכך הם נקראים בטעם התחתון שהוא גם כן נגינה המפסקת אותם שם. זהו תוכן שתי הנגינות וע"כ בשבועות נוהגין לקרות בצבור בהראשון דהיינו בטעם העליון לעשות מכל דיבור פסוק אחד לפי שבו ביום נתנו עשרת הדברות. ובפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן קורין אף בצבור בטעם התחתון ויש נוהגין לקרות בצבור לעולם בטעם העליון דהיינו אף בפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן רק היחיד הקורא לעצמו קורא בשני. זהו תמצית דברי האחרונים:

6. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמו

סעיף ד

א"צ לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה, (ויש מחמירין ועומדין, וכן עשה מהר"ם), (מרדכי פרק רבי אליעזר דמילה).

7. משנה ברורה סימן קמו

(יט) ויש מחמירין ועומדין - כתב הפר"ח והגר"א דהעיקר כסברא הראשונה וכן נהגו והב"ח בסימן קמ"א כתב דגם המהר"ם מודה דמדינא שרי אלא דס"ל דראוי להדר ולעמוד מפני שצריך האדם להעלות בדעתו כששומע הקריאה מפי הקורא כאלו קבלה אותה שעה מהר סיני ובהר סיני היו כל ישראל עומדין כדכתיב אנכי עומד בין ה' וביניכם וגו'. ומי שהוא איש חלש וקשה לו לעמוד ועי"ז אין דעתו מיושבת לכוין היטב לקול הקורא יש לו לישב [ש"א]:

8. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף מב עמוד א

תנא דבי רבי ישמעאל: אילמלא (לא) זכו ישראל אלא להקביל פני אביהן שבשמים כל חדש וחדש - דיי. אמר אביי: הלכך נימרינהו מעומד.

9. רש"י מסכת סנהדרין דף מב עמוד א

דיין - אילו לא זכו למצוה אחרת אלא לזו שמקבלין פני שכינה פעם אחת בחדש כדאמרן בגזירה שוה. אמר אביי - הואיל ומקבל פני שכינה הוא - מעומד בעי לברוכי, מפני כבוד שכינה שהוא מקבל.

Rabbi Daniel Wolff
Congregation Beth Tefillah, Paramus

The Hebrew Months in Shemoneh Esrei

Rabbi Zvi Ryzman published a book (2018) entitled

The Hebrew Months in the Shemoneh Esrei

The book is based on the Zohar which says that the middle Brachot of the weekday Amida parallel the months of the year, and, in doing so, take us through a full cycle of emotions every time we daven.

I offer the explanation for the first Bracha and first month, and I leave it to you, the readers and learners, to exercise your knowledge and creativity in finding the rest (helpful tip: start from Elul and work back). I believe this endeavor will help the reader/learner enhance his/her Kavana and enable deeper thinking about the words and themes embedded in the Brachot

Middle Brachot of the Amida	Thematic connections	Months of the Year
אתה חונן לאדם דעת	HaShem created the human being with the ability to think	תשרי
השיבנו אבינו לתורתך		מרחשון
סלח לנו אבינו		כסלו
ראה בענינו וריבה ריבנו		טבת
רפאנו ה' ונרפא		שבט
ברך עלינו		אדר
תקע בשופר גדול לחרותנו		ניסן
השיבה שופטנו כבראשונה		אייר
(ולמלשינים)	added / leap year	(אדר ב')
על הצדיקים ועל החסידים		סיון
ולירושלים עירך ברחמים תשוב		תמוז
את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח		מנחם (אב)
שמע קולנו ה' אלקינו		אלול

TORAH ARTICLES

Rabbi Ilan Acoca
Congregation Beit Yosef -
Sephardic Congregation of Fort Lee

One for All and All for One

One for All and All for One

By Rabbi Ilan Acoca

Shavuot is the holiday on which we commemorate G-d's giving of the Torah to the nation of Israel.

The giving of the Torah to the nation of Israel in effect changed the spiritual status of the people. We know from Talmudic and Midrashic sources that our ancestors adhered to the precepts contained in the Torah, even though they had not yet been commanded to do such. Once the Torah was given, however, the nation was obliged to follow all of the commandments contained within. There are a number of commentators who liken this transformation to the conversion process. Prior to the giving of the Torah, the members of the nation of Israel were not Jews, so to speak. There was nothing specific that constituted a distinct Jewish faith.

Yes, the people believed in the One and Only G-d. They saw vividly how He rescued them from slavery in Egypt. However, that belief was the sum and substance of the faith until the Torah was given. However, once the Torah was given, the nation was not merely the nation of Israel; they became the People of the Book, full-fledged Jews who followed all contained in the Torah.

There are two aspects of this pivotal event in the history of the nation of Israel that warrant attention. The Torah, when describing the encampment of the nation by Mt. Sinai prior to the giving of the Torah, alludes to the fact there was a spirit of unity that permeated the entire nation. The nation was like "one man, with one heart." The nation was unified, and brotherly love was abundant. Furthermore, the nation was united in purpose.

The nation stated, "All that G-d says, we will do and we will hear." The nation expressed their willingness to abandon their individual wants, desires, beliefs and practices for that which G-d was to command them. They committed themselves to the Torah unequivocally and unconditionally, and with that commitment, they had to suppress their individual proclivities. The nation demonstrated self-sacrifice, evidenced by their devotion to G-d and His Torah at a time when all may not have been logically clear or understood.

Unity in spirit and a suppression of individuality were not only a part of the conversion process at the time of the giving of the Torah. The book of Ruth is read on Shavuot as it illustrates that Ruth demonstrated these two attributes as part of her conversion process as well. After Ruth and her sister-in-law Orpah had lost their respective husbands and were left destitute, their widowed mother-in-law Naomi tried to convince them to return to their homelands. Orpah did just that. Ruth, however, clung to her mother-in-law. The two of them walked together. They walked together with a unity of purpose and a dedication to the service G-d. Ruth clearly abandoned the faith of her upbringing in favor of the faith of her mother-in-law. The book of Ruth highlights the fact that Ruth, in her acceptance of the Torah, was totally united with her mother-in-law, who had lived a life of Torah from birth.

Furthermore, Ruth had to withhold her personal feelings, and practice something different from that which she thought she should. Ruth grew up in a society steeped in immorality. Once she

joined Naomi, it was clear that she had rejected that way of life. When she went to gather food from the field of Naomi's relative Boaz, Boaz noticed her because of the high degree of modesty with which she conducted herself. Yet, Naomi told Ruth that she should go to the field of Boaz dressed attractively and perfumed, in the evening, and even be by Boaz's side. These were actions that Ruth thought she had abandoned. These were the ways of her homeland, she thought, not of the faith that she now wanted to call her own. Yet Naomi, Ruth's mentor and instructor, told her that this is how she was to conduct herself at this time. Naomi understood that this had to happen, that this was part of Ruth' entry into the nation of Israel. Ruth suppressed her own gut feelings that Naomi's instructions were wrong and not in accordance with Torah ideals, and followed her teacher. Of course, we know the outcome. Ruth ended up becoming the wife of Boaz. Their descendant was King David. Ruth followed the instructions of one whom she knew was totally dedicated to the Torah and its ideals, even when it did not appear clear that it was so. Ruth showed that she was able to suppress her own personal feelings when it came to following someone who was instructing her in the way of the Torah.

Shavuot is the time when we are given the opportunity to reaccept the Torah with the same zeal and vigor as we did originally. We, in our personal acceptance of the Torah, should emulate the Nation of Israel when encamped at Mount Sinai and as Ruth did as well especially in these precarious times, our unity as a nation, united in the service of G-d with unwavering devotion to Him and His Torah, is crucial to our survival. I am pleased to write that for me, both the Rabbinical Council of Bergen County and Ben Porat Yosef staff has been an inspiration to all of its members exemplifying unity and the love of Torah and while we always had a great appreciation for each other, the current situation brought us even closer through Zoom and numerous WhatsApp discussions where besides learning from each other, we have bonded and united. May we all merit celebrating the Kabbalat HaTorah as a united nation in a world that knows only peace. Amen.

Rabbi Yosef Adler
Congregation Rinat Yisral, Teaneck

The Issur Melacha of Shabbat and Yom Tov

The Issur Melacha of Shabbat and Yom Tov

The Torah writes in Parshat Bo (Shemot 12:16) in reference to days one and seven of Chag HaMatzot:

“כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם”

We are going to define which melachot are included in the phrase אכל נפש and demonstrate that the איסור מלאכה of Shabbat is radically different than the issur melacha of Yom Tov.

Tosafot (מסכת ביצה דף ג עמוד א) cite the Yerushalmi that makes a connection between the pasuk quoted above and the very next pasuk, which states “ושמרתם את המצות,” that we are required to take special precautions during the baking of Matzah. What connection might there be between the license to cook on Yom Tov and the mitzvah of shemirah for Matzah? Answers the Yerushalmi that it teaches us that the only two melachot of the bread making process permitted on Yom Tov are לישה and אפייה, kneading the dough and baking, because those are the two stages that require שמירה for matzah. (We actually require shmira from the time of קצירה, harvesting.) Anything that comes earlier in the bread making process such as קוצר (harvesting), בורר (separating), or טוחן (grinding), is אסור מדאורייתא, biblically prohibited.

Rambam (פרק א מהלכות יום טוב הלכות ד-ז) disagrees with Tosafot and states that based on Torah law any melacha that handles food is considered מלאכת אכל נפש and is permitted on Yom Tov. So grinding, cutting or separating would be permitted. However, the Rabbanan did not want every husband and wife to spend Yom Tov in the kitchen and stayed that melacha that could have been done Erev Yom Tov and would decrease the quality of the food should be done on Erev Yom Tov. So for example when deciding whether you can grind grain into flour on Yom Tov or not, Rambam prohibits that because Mrs. Rambam told her husband Moshe that the cake will taste as good whether the flour was ground on Yom Tov or erev Yom Tov. However, if you are grinding spices, Rambam allows that on Yom Tov because freshly ground spices are better than spices ground the day before. Based on that rationale, Raavad challenges Rambam for prohibiting the harvest of fruit. Everyone knows that freshly plucked fruit is much tastier than fruit cut before Yom Tov. According to Rambam's criteria it should have been permitted. So, it is a little difficult to pinpoint which melacha would make the Rabbanan's standard of tasting better when done on Yom Tov itself. But for the Rambam, you certainly have much more leeway than Tosafot offers.

The Torah in Parshat Emor (ויקרא פרק כג) lists all the holidays of our year. But it opens with a reference to Shabbat. There are several explanations as to why that is done, and among them is to teach us what the term מלאכה means on Yom Tov. Aside from אכל נפש all that is prohibited on שבת is prohibited on Yom Tov. However, Rav Aharon Lichtenstein זצ"ל believes that there is a fundamental difference between them. On Shabbat, each of the 39 melachot are prohibited based on the fact that each one of

them is called a melacha. There are other compelling reasons why an activity such as making a fire or carrying is prohibited. On Yom Tov the איסור מלאכה is not because each activity is identified as melacha, but rather because it helps further our goal of creating a day of מקרא קדש.

The recitation of Hallel helps create the מקרא קדש, as does the mitzvah of simcha. Similarly, why are melachot of אוכל נפש permitted? Because the היתר אוכל נפש enables us to more fully observe the מקרא קדש of that day.

Rav Ahaton suggested a proof for this idea: ריבוי בשיעורים, adding additional quantities, is permitted on Yom Tov but prohibited on Shabbat. So if there is a חולה on Shabbat and the doctor says he needs a pound of fresh meat, we are obligated to cook the fresh meat for him but I may not add an additional steak for myself (see the sugya מנחות דף יח). This because I violate the issur of ריבוי בשיעורים. Since each melacha is independently prohibited, you are only permitted to cook exactly what the doctor ordered. On Yom Tov, however, it is permitted to cook an extra steak for myself in the same as the food for the person who is ill. Once I am permitted to cook, the מקרא קדש is not compromised if I were to add an extra piece of meat to the pot.

The same is true for the laws of muktzah, but in reverse fashion. (See ביצה דף ב עמוד ב). There are dozens of cases of different types of מוקצה. On Shabbat, with all of its stringencies, we are lenient and follow the view of ר' שמעון many times, whereas on Yom Tov, which has a more relaxed atmosphere, we are machmir like the view of ר' יהודה. Due to the fact that we have created certain leniencies we must protect the integrity of Yom Tov by the rabbanan accepting the stringencies of מוקצה. This is accepted as law by Rambam and The Shulchan Aruch, against the Baal HaMaor

Rabbi Jeremy Donath
Congregation Darchei Noam, Fairlawn

Shavuot in Quarantine

Kabbalat Ha'Torah for (Isolated) Individuals

“Shavuot in Quarantine: Kabbalat Ha'Torah for (Isolated) Individuals”

This year, it is obviously disappointing that we will not be able to have a communal celebration of Shavuot and Kabbalat Ha'Torah, as we would typically have. It will likely be harder for many to learn deep into the night without the energy of the community and the communal shiurim offered to help keep people engaged. Instead of our encampment being described as (Shemot 19:2) וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל בְּגֵד הָהָר as Rashi notes: כאיש אחד בלב אחד (Rashi, שם), like one person with one heart, this year we will more aptly be described as “**Ish echad, be'lev echad**,” one person with one heart, as we are all limited to our individual homes. Nonetheless, there is something unique to the Kabbalat Ha'Torah specifically of the individual with regards to Shavuot and it is imperative that we don't miss out on the unique nature of Shavuot even while isolated from each other.

The words which we recite at Kiddush on Shavuot and in our Tefillot which capture the essence of the holiday are “זמן מתן תורתנו,” the time of the giving of our Torah. What does this phrase really mean to us? Are we just celebrating a historical event on Shavuot that took place thousands of years ago, or is there perhaps more to the significance of this phrase?

We are all familiar with the notion that chazal understood the connection of the celebration of Shavuot with the receiving of the Torah at Sinai,

פסחים ס"ח ב

אמר רבי אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא.

Rabbi Elazar said: All agree with regard to Atzeret, the holiday of Shavuot, that we require that it be also “for you,” meaning that it is a mitzva to eat, drink, and rejoice on that day. What is the reason? It is the day on which the Torah was given, and one must celebrate the fact that the Torah was given to the Jewish people.

In addition to the Torah that is given to the entirety of the Jewish people, there is something unique to the acceptance of the Torah to those who dwell in their homes and even more specifically to each and every individual person. The passuk in Tehillim says:

(יג) מַלְכֵי צָבָאוֹת יִדְדוּן יִדְדוּן וְנוֹת בֵּית תַּחֲלֵק שָׁלָל:

"The kings and their armies are in headlong fight; the dweller in the house are sharing in the spoils"

Rav Shimshon Rafael Hirsch, in his commentary on Tehillim explains that this phrase נֹת בֵּית, the dweller in the house, is a reference to the fact that the Jewish people draw their strength and values from the quiet recesses of their homes.

Rav Hirsch writes: "עם זה המבקש וממלא את יעודו בגדולה ביתית שקטה," that the nation of Israel will still be standing at the end of days, due to the fact that they draw their strength and purpose from the quiet nature of the Jewish home. This is in contrast to the kingdoms and nations of the world described in the beginning of the verse who may exercise much more power and might, yet who have vanished in the annals of history. How true are these words concerning the importance of the Jewish home during this time when it is unsafe to venture outside of our houses where we have all had to focus on drawing strength from the people closest to us in our homes, and from the Torah.

The Alshich (Rav Moshe Alshich, 16th century Safed) connects this same verse (Tehillim 68:13) with the acceptance of Torah, and explains that something happened at Sinai even more specifically to each and every individual. The Alshich quotes the mechilta in Yisro which explains that the spoils referenced in this verse is a reference to the fact that the entirety of the Jewish nation received the Torah at Sinai and that includes every single Jewish neshoma, even those who were not born yet, who were still present at Sinai.

אלשיך משלי פרק לא

הנה לבא אל הביאור מזכירה מז"ל במכילתא פרשת וישמע יתרו, על ונות בית תחלק שלל שבשעת מתן תורה נות בית שהם ישראל חלקה שלל התורה... כי אין לך כל נפש ונפש מישראל שלא קבלה בהר סיני חלק המתיחס אליה, ומה גם כל המחדשים חדושים והוראות הכל קבלה נפש המחדש מאז, והוא מאמרם ז"ל אפילו מה שתלמיד ותיק היה עתיד לומר בפני רבו הכל מסיני. ובשמות רבה אמרו בפירוש, כל מה שהיו עתידים החכמים לחדש הכל קבלו מסיני, והוא כי כל העתידים להולד מהיום ההוא והלאה עד סוף כל הדורות נפשותיהם שם נמצאו ושם היו, וכל הנפשות יש להם יחס בתורה כל אחת בא' מבחינותיה, וכל אחת החלק שהוא מתיחס אליה מאז ניתן לו החלק ההוא לחדשו פה, כל נפש ונפש בדור אשר יבא בו לעולם הזה, וזהו מאמרם ז"ל על ונות בית וכו', כי ראש הפסוק מלכי צבאות ידודון ידודון,

פירשו על אשר היו במתן תורה בגוף ונפש, שהיו נרתעים לאחוריהם בשמעם הקול, ומלאכי צבאות היו מדדין אותם אחר כך ...

The Alshich explains that each Jewish soul received at Sinai the general Torah and also the Torah which is uniquely meant for that individual to share with the world (**חלק המתיחס אליה**). Every Torah thought that would in the future be shared and every novel Torah conversation eventually discussed, originally stems from the event of kabbalat ha'Torah at Sinai.

The Alshich's source is the following medrash which states that every prophecy which the prophets were to prophesize in the future originates from Mattan Torah and the same is true with regards to the Torah taught by the leaders of every generation. It all stems from the singular event of Mattan Torah. The implication is that even the *pesakim* of our *poskim* and community leaders during the last few months during an unprecedented situation in quarantine, were originally inspired from the event of Kabbalat Ha'Torah at Sinai!

שמות רבה (וילנא) פרשת יתרו פרשה כח
ו"ד"א וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, א"ר יצחק מה שהנביאים עתידים להתנבאות בכל דור ודור קבלו מהר סיני, שכן משה אומר להם לישראל (דברים כט) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום, עמנו עומד היום אין כתיב כאן אלא עמנו היום אלו הנשמות העתידות להבראות שאין בהם ממש שלא נאמרה בהם עמידה, שאע"פ שלא היו באותה שעה כל אחד ואחד קבל את שלו ... ולא כל הנביאים בלבד קבלו מסיני נבואתן, אלא אף החכמים העומדים בכל דור ודור כל אחד ואחד קבל את שלו מסיני, וכה"א (דברים ה) את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם, קול גדול ולא יסף, ר' יוחנן אמר קול א' נחלק לז' קולות והם נחלקים לע' לשון, רשב"ל אמר שממנו נתנבאו כל הנביאים שעמדו, רבנן אמרי שלא היה לו בת קול.

Question: If each of us has already received the amount of Torah in which we are already going to bring to the world already at Sinai, what is the purpose of the efforts of our toil in our learning today?

The Alshich goes on to explain that it is similar to the well known gemorah in Niddah 30b about the angel who teaches each neshoma all of the Torah in its mother's womb and then causes us to forget it all on our way into the world.

תלמוד בבלי מסכת נדה דף ל עמוד ב
ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים, שנאמר מי יתנני כירחי קדם כימי אלוה ישמרני, ואיזהו ימים שיש בהם ירחים ואין בהם שנים - הוי אומר אלו ירחי לידה. ומלמדין אותו כל התורה כולה, שנאמר ויורני ויאמר לי יתמך דברי לבך שמור מצותי וחיה, ואומר בסוד אלוה עלי

אהלי. מאי ואומר? וכי תימא נביא הוא דקאמר - ת"ש: בסוד אלוה עלי אהלי. וכיון שבא לאויר העולם - בא מלאך וסטרן על פיו, ומשכחו כל התורה כולה, שנאמר הלפתח חטאת רובץ.

And there are no days when a person is in a more blissful state than those days when he is a fetus in his mother's womb, as it is stated in the previous verse: "If only I were as in the months of old, as in the days when God watched over me" (Job 29:2). And the proof that this verse is referring to gestation is as follows: Which are the days that have months but do not have years? You must say that these are the months of gestation. And a fetus is taught the entire Torah while in the womb, as it is stated: "And He taught me and said to me: Let your heart hold fast My words; keep My commandments, and live" (Proverbs 4:4). And it also states: "As I was in the days of my youth, when the converse of God was upon my tent" (Job 29:4). And once the fetus emerges into the airspace of the world, an angel comes and slaps it on its mouth, causing it to forget the entire Torah, as it is stated: "Sin crouches at the entrance" (Genesis 4:7), i.e., when a person enters the world he is immediately liable to sin due to his loss of Torah knowledge.

Why does the Angel teach the fetus if when it emerges from the womb, the child is forced to forget all of its Torah? The Alshich explains that we are shown in the womb the individual Torah that is destined for each of us to bring to the world, in order to help us know the unique Torah that we are supposed to bring forth to the world through our efforts in learning. Similar to the womb experience, each of our neshamot were present at Sinai to have a glimpse at the individualized Torah that each of us is supposed to bring to the world. Our job is to spend our lives actualizing that potential and learning/teaching that Torah which was determined originally at Sinai.

אלשיך משלי פרק לא

...אך הוא לתת לכל אחד חלק בחינת נפשו. והנה כתבנו למעלה על פסוק אם תבקשנה ככסף, כי אשר לו חלק גדול בתורה שקבלה נפשו מאז, לא יעלה על רוחו שבלי עמל ויגיעה תבא לו אחר הולדו, כי אדרבה משכחים אותה ממנו בהולדו ולא תשוב אליו עד יסקוד על דלתות בית המדרש יום יום ויגיע וימצא, כי יגיע ומצאת האמן וכך היא דרכה של תורה כו', אמנם אשר לפי חלקו כי רב צריך יגיעה עשר שנים ויגיע שנתיים לא ישיג כל חלקו:

Without our efforts throughout our lives, the potential we were given at Sinai has the chance to not be realized and shared with the world!

The Alshich in Tehillim and in Parshat Yitro expresses this idea as well:

אלשיך תהלים פרק סח

[יב - יג] ... כי נפשו היתה נות בית ה' ... והנה על ענין זה שאמרנו שאמרו רבותינו ז"ל כי כל מה שחכמי הדורות אומרים בכל דור ודור מחידושי התורה הכל קבלו בסיני, הלא יקשה אם כן איפה היה ראוי כי בלי עמל ובלי יגיעה בתורה יחדש כל אחד מה שהופקד לנפשו מאז, ואיככה נוכל וראינו מאמרם ז"ל באומרם (מגילה ו ב) יגעת ומצאת האמן, והוא מאמר שלמה בחכמתו (משלי ב ד) אם תבקשנה ככסף וכו' אז תבין כו'. אך הנה הוא, כי אז קבלו הנשמות עודם משוללות גופים, ועל כן צריך להוציא מה שקבלו הנפשות אל הפועל בהיותם מלובשות חומר להתישו ביגיעת בשר בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ואז על ידי התשת החומר תגבר הנפש להוציא אור חדושיה אשר בקרבה חוצה...

אלשיך שמות פרשת יתרו פרק כ

אימתי נעשה כל הכבוד הזה, בשעה שנות בית תחלק שלל. והוא, כי שכינה היא נות בית ה', תחלק שלל. והוא ענין מאמרם ז"ל בשמות רבה (פרשה כח ו) כי במתן תורה (ש) נאמרו כל פרטי התורה העתידיים להתחדש בעולם אפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. והוא כי כל הנשמות העתידות לבא בכל דור ודור שם היו, וכל אחת קבלה חלק הראוי לה לפי בחינתה בתורה להתחדש בעולם, כל אחת בדור שתבא בו. ומי חילק לכל נפש חלק המתייחס לה. הלא היא, שכינה שיודעת חלק בחינת כל רוח ונפש. ועל זה יאמר, ונות בית תחלק שלל התורה.

All of our Torah comes from Mattan Torah

Where in the Torah is this idea alluded to? In Sefer Devarim, the Torah describes the sights and sounds of Har Sinai:

דברים פרשת ואתחנן פרק ה

(יט) אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל כָּל קְהִלְכֶּם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעָנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסַף וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים וַיִּתֵּנָם אֵלַי:

The Jews heard the 10 commandments which Hashem spoke to them as a nation at the mountain from amidst the fire and clouds. It was a great sound ve'lo yasaf...

The commentators all try to define the phrase: "ve'lo yasaf." The Ibn Ezra and the Rashbam explain that *lo yasaf* means that it will never happen again, from the meaning of *asaf*, to continue. The Ibn Ezra writes: "ki zeh hayah, pa'am achat," Mattan Torah only happened once.

Alternatively, Rashi quotes from the *Targum Onkelos* who explains *ve'lo yasaf* as:

רש"י דברים פרשת ואתחנן פרק ה

(יט) ולא יסף - מתרגמין ולא פסק כי קולו חזק וקיים לעולם.

Rashi understands *ve'lo psak* as "that it never ends." The voice of Hashem that was heard at Sinai never ceases to inform and be heard throughout history.

The commentary of R. Abraham Hayyim ben R. Naftali Tzvi Hirsch Schor¹, in his *sefer Torat Chayim*, explains based on this opinion that the sound of Kabbalat Ha'Torah never ceases to echo throughout history and it can always be heard. The abundance of Torah that emanated from Hashem at Sinai continues to shape and inform the Torah experience in all of our lives. He writes as follows:

תורת חיים מסכת בבא מציעא דף פה עמוד א

מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה. וא"ת וכי התורה מחזרת והלא היא מונחת בקרן זוויות וכל הרוצה ללמוד הרשות בידו... ונראה לפי שנאמר בפרשת ואתחנן את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם בהר קול גדול ולא יסף ואיכא מאן דאמר לא פסק שקולו קיים לעולם, והענין תמוה למאי נפקא מינה קול מתן תורה קיים לעולם ונראה לפרש לפי שבשעת מתן תורה יוצא השפע מאתו יתברך והשפיע על הר סיני כל התורה כולה שבכתב ושבעל פה מדרש ואגדה הכל נאמר לו למשה מסיני, ואותו השפע קיים לעולם ועד, וכל תלמיד ותיק העוסק בתורה לשם שמים השפע הוא מחזיר עליו ונח עליו וזוכה לחדש חידושי התורה על ידי השפע ההוא שהוא כדמות רוח הקדש. והיינו מה שאמרו חכמים וידבר אלהים את כל הדברים האלה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל נאמר בסיני והיינו דכתיב קול גדול ולא יסף שקול שפע מתן תורה לא פסק עד היום וקיים לעולם. והיינו דאמר מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה, רמז לקול שפע ההוא שאינו חל אלא במקום שתלמידי חכמים מצויין שם, וכשהוא תלמיד חכם ובנו ובן בנו ושלשתן קיימין קול שפע ההוא מחזיר עליהם כאדם המחזיר על אכסניא שלו ואינו פוסק מהן לעולם.

ונראה דהיינו דאמרין בפ"ק דבתרא מיום שחרב בית המקדש אע"פ שניטלה הנבואה מן הנביאים מן החכמים לא ניטלה, קרי לה נבואה לחידושי התורה לפי שכל שהחכמים מחדשים בתורה הוא ע"י קול שפע הבא מאתו יתברך על הר סיני וזהו כדמות נבואה, כי הנבואה נחלקת לכמה פנים משה אדון הנביאים דבר אתו יתברך פנים אל פנים ושאר הנביאים נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה כל אחד לפי מעלתו ואחר כך לא ראו שום דמות רק קול בא מאתו יתברך והיו משתמשים בבת קול והמחדש חידושי דאורייתא אינו לא רואה ולא שומע רק קול שפע הבא מאתו יתברך נחה עליו.

¹ R. Abraham Hayyim ben R. Naftali Tzvi Hirsch Schor was descended from a distinguished rabbinical family. He served as the head of the Rabbinic Academy (rosh yeshiva) and head of the rabbinic court in Satanov and Belz, in Galicia. His work *Torat Hayyim*, was published in Lublin, 1624, and a newly corrected three - volume edition was published in Jerusalem, 2004.

ועוד נראה דלהכי יסדו בחתימת ברכת התורה ברוך אתה ה' נותן התורה ולא תיקנו לומר נתן התורה כמו שתיקנו לומר בפתיחת הברכה ההיא רמז שעוד היום הוא נותן התורה והוא קול שפע הבא ממנו למי שזוכה בו, ונראה דהדא הוא דכתיב מגיד דבריו ליעקב ולא כתיב הגיד דבריו ליעקב. משמע נמי כי עוד היום מגיד דבריו ליעקב.

The Torat Chaim was commenting on the following gemorah:

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פה עמוד א
אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן: כל שהוא תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, ובן בנו תלמיד חכם, - שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפיו זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. מאי אמר ה' - אמר הקדוש ברוך הוא: אני ערב לך בדבר זה. מאי מעתה ועד עולם - אמר רבי ירמיה: מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה.

*The Gemara relates other statements pertaining to Torah scholars and their descendants. **Rabbi Parnakh says that Rabbi Yoḥanan says:** With regard to **anyone who is a Torah scholar, and whose son is a Torah scholar, and whose grandson is a Torah scholar, the Torah will never again cease from his descendants, as it is stated: “And as for Me, this is My covenant...My spirit that is upon you, and My words which I have put in your mouth, shall not depart out of your mouth, nor out of the mouth of your seed, nor out of the mouth of your seed’s seed, says the Lord, from now and forever”** (Isaiah 59:21). The Gemara asks: **What** is the significance of the phrase **“says the Lord”**? The Gemara answers that **the Holy One, Blessed be He, said: I am your guarantor in this matter**. The Gemara asks: **What** is the meaning of the phrase **“from now and forever”**? The verse mentioned only three generations. **Rabbi Yirmeya says:** The verse means that **from this point forward, after three generations, the Torah returns to its lodging, i.e., the Torah is now ingrained in the family.***

The Torat Chaim explains so beautifully that the reason why the blessing we recite every morning over the mitzvah of learning Torah is “ברוך אתה ה' נותן התורה” in the present tense, and not “נתן התורה,” that Hashem gave us the Torah in the past because the event of Mattan Torah continues to be perpetuated in our own lives with every novel Torah thought that each of us learn and conceptualize for the world.

He brings the following medrash as support to the idea that all aspects of the Torah were given at Sinai and not just the 10 commandments or the written Torah, but even the Oral

tradition and all later Torah novel concepts and pesakim that are to be created throughout history as it unfolds.

ויקרא רבה (וילנא) פרשת אחרי מות פרשה כב
א [יז, ג] איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז ... רבי נחמיה אמר ויתרון ארץ בכל היא
אפי' דברים שאתה רואה אותן יתרון למתן תורה כגון הלכות ציצית תפילין ומזוזה אף הן בכלל מתן
תורה שנאמר (דברים ט) ויתן ה' אלי את שני לוחות האבנים כתובים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים,
ריב"ל אמר ועליהם ככל הדברים וכתיב כל המצוה אשר אנכי וגו' כל ככל דברים הדברים מצוה
המצוה מקרא משנה הלכות תלמוד תוספות אגדות ואפי' מה שתלמיד ותיק עתיד לומר לפני רבו
כלן נאמרו למשה בסיני שנאמר (קהלת א) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא חבירו משיב עליו כבר היה
לעולמים...

The Maharal of Prague, R' Judah Loew, in his work "Derush al ha'torah" (Sefariah, 66-67) also expresses this idea as well:

... ומה שכתוב תחלה ויהי קלת וקל השופר חסר וא"ו, ואח"כ כתיב וכל העם רואים את הקולות ואת קול
השופר מלאים ובפרש' ואתחנן כתיב קול גדול משמע קול אחד. יורה שהגם כי באמת הש"י נתנה לישראל
ברבוי ביותר, עם כל זה היא מתמעטת אח"כ בדורותיהם עד שלא נשאר רק קול אחד מכל אשר היו ז'
קולות בתחלה שהוא הרבוי הגדול. והנה כאן לא כתיב ולא יסף ובפרשת ואתחנן כתיב קול שמשמעותו
קול אחד וכתיב אצלו ולא יסף שפירושו שאותו קול לא פסק כמו שפירש"י ז"ל מתוך הספרי, כל אלה
נגד איכות בחינת התמעטות התורה כאשר נבאר:

The Significance of Shavuot

Once we have begun to appreciate the magnitude of Mattan Torah, we can begin to appreciate the significance of Shavuot. The following gemorah captures the importance of Shavuot and the event of Mattan Torah in terms of the impact it has on the development of every one of us.

The gemorah says:

פסחים ס"ח ב
רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא
בשוקא

*The Gemara relates that Rav Yosef, on the day of Shavuot, would say: Prepare me a choice **third-born calf**. He said: If not for this day on which the Torah was given that caused the Jewish people to have the Torah, how many Yosefs would there be in the market? It is only due to the importance of Torah study that I have become a leader of the Jewish people, and I therefore have a special obligation to rejoice on this day.*

The Sefat Emet, R' Yehudah Aryeh Leib Alter, writes as follows:

*שפת אמת במדבר שבועות (ב"ה מחג השבועות תרל"ה)
כמו שכתבו חז"ל שכל הנביאים קבלו נבואתם מהר סיני. כמו כן בכל שנה ושנה מקבל כל אחד מישראל
בחג הזה כל מה שעתידי להבין ולחדש בתורה. וז"ש אלמלא האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא. האי יומא
ממש. זה החג שבו ניתן התורה בכל שנה:*

The Sefat Emet explains that the shefa, abundance, of Torah which is granted to each and every person, which emanates from the Sinaitic experience is specifically happening on the holiday of Shavuot. It is not just a historical event that we are commemorating, but instead it is an active event which re-occurs every year on Shavuot that we are able to tap into the Kol gadol v'lo yasaf, the everlasting sound of Hashem from Sinai that each year we have the ability to hear from, and be inspired by the sound of Mattan Torah.

Conclusion

This idea, that the Torah is given uniquely to each and everyone of us every year on Shavuot not just on a communal level, but on an individual level as well has major implications this year. This year, we will not be blessed to have robust learning programs throughout the night at each of our shuls to help inspire us and help us make it through the late hours in a productive fashion. While it is disappointing to not be able to learn together, there is a silver lining that each and every one, is able to spend the holiday learning the Torah that speaks individually to us. Each of us has a different affinity to various aspects of learning and often when we are in shul, we partake in the various learning options that are meant to educate the masses. This year, in the privacy of our homes, we are able to try our best to re-capture the unique portion of Torah which is tailored made by the creator for each and every one of us. We should all be zoche to rediscover the portions of Torah that we were destined to learn and to bring forth to the world this Yom Tov, so we are better positioned to be able to share our Torah with each other in person, in the near future. My hope is that these ideas help us emerge with a greater appreciation of the words we recite in Kiddush/Davening of "זמן מתן תורתנו" in which we begin to appreciate that on Shavuot we receive not only the Torah for the community, but our own personal Torah as well.

Wishing you all a Chag Kasher Ve'Sameach!

Rabbi Haim Jachter
Shaarei Orah, The Sephardic
Congregation of Teaneck

Like Rachel and Leah

כאיש אחד בלב אחד¹ - Like Rachel and Leah

Rabbi Haim Jachter, Shaarei Orah, The Sephardic Congregation of Teaneck

כְּרָחֵל וְכֵלָאָה...

Many wonder about the Bracha (recorded towards the end of Megillat Ruth) bestowed on Boaz by the elders and townsfolk of Beit Lechem, that Ruth should be כְּרָחֵל וְכֵלָאָה. Why mention specifically these Imahot and not the others²? Besides, why did the residents of Beit Lechem Yehuda, descendants of Leah, place Rachel before their ancestor Leah?

Rashi, Malbim, Targum and Da'at Mikra

Rashi to Pasuk 11 explains that they place Rachel first because she is the primary wife. While it does account for the order, it does not, at first glance, explain the omission of Sarah and Rivkah.

Malbim to Pasuk 11 explains that just as Rachel and Leah emerged from non-Torah homes and developed into highly committed Torah Jews, so should Ruth be unfailingly committed to Torah and Mitzvot despite her Mo'avi upbringing. A problem with this answer is that Sarah and Rivkah Imeinu also were raised in non-observant homes. Malbim also does not explain why Rachel precedes Leah.

The Targum to Pasuk 11 explains that the Bracha refers only to Rachel and Leah because they (and their Shefachot) produced the twelve Shevatim. TABC Talmid Yehuda Mazin proposes, as a variation on this idea, that Rachel and Leah had only “Jewish” children, but Sarah (via Hagar) and Rivkah also produced the progenitors of other nations.

Of course, there is an attachment to Rachel in Beit Lechem Yehuda due to Kever Rachel's location in Beit Lechem³. As a result, Da'at Mikra suggests that

¹ A debt of gratitude is owed to my Torah Academy of Bergen County (TABC) students who shared invaluable insights that enrich our discussion.

² Fathers who customarily bless their daughters Friday evenings mention that their daughter/s should be as Sarah Rivkah Rachel V'Leah. Why did the Beit Lechem residents omit mention of Sarah and Rivka?

³ There is considerable (but not so well known) controversy as to the true location of Kever Rachel, with some arguing that its true location is in Binyamin's portion of Eretz Yisrael just north of Yerushalayim (for a summary of the debate see <https://www.ou.org/torah/files/r-manning-kever-rachel.pdf>). The question arises to a great extent since there are more than one Beit Lechem in Eretz Yisrael (for this reason the first Pasuk in Megillat Ruth states Beit Lechem Yehuda, meaning the Beit Lechem located in Yehuda, in contrast to Batei Lechem located in the Nachala of other Shevatim). However, to say the least, the Jewish people have accepted the Ramban's (Bereishit 35:16) view that

blessing a wife that she should be like Rachel and Leah is a standard (i.e., not customized) Bracha recited at weddings in Beit Lechem.

A New Suggestion – Ending the Rachel-Leah Rivalry

In this critical moment at the gate of Beit Lechem, the community and its elders discard its long-simmering resentment against Naomi, Elimelech, and their family for abandoning Beit Lechem during the great famine. Along with this relatively small step, the community takes an even more significant action⁴ of ending the long-simmering rivalry between the children of Leah and the children of Rachel.

The rivalry between Rachel and Leah continues to manifest itself long through the generations⁵: Yosef vs. his brothers, Sha'ul HaMelech vs. David HaMelech, Rechavam vs. Yarovam, Malchut Yisrael vs. Malchut Yehuda.

Yechezkeil (Perek 37) presents a Nevu'ah of the future union of Yosef and Yehuda (it is read, not surprisingly, as the Haftara of Parashat Vayigash which records the reconciliation of Yosef and his brothers), וְאַתָּה בֶן-אָדָם, קָח-לָךְ עֵץ אֶחָד, וְכָתַב עָלָיו לִיהוּדָה, וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו; וְלָקַח, עֵץ אֶחָד, וְכָתוּב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם, וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו. יִזְוָקְרָב אֹתָם אֶחָד אֶל-אֶחָד, לָךְ--לְעֵץ אֶחָד; וְהָיוּ לְאַחֲדִים, בְּיָדְךָ. כִּבּוּר עֲשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בְּאַרְצָךְ, בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִלֶּךְ אֶחָד יִהְיֶה לָכֶלֶם, לְמֶלֶךְ; וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לְשְׁנֵי גוֹיִם, וְלֹא יִחָצוּ עוֹד לְשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד. כִּד וְעַבְדֵי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וְרוּעֵה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם.

Although written long after Megillat Rut, the longing for reconciliation expressed by Yechezkeil lies at the heart of Beit Lechem's placing Rachel before Leah.

Rachel Imeinu is buried in Beit Lechem Yehuda. We suggest that according to advocates of the northern identification (such as the Chzikuni to Bereishit 48:7), Kever Rachel in Beit Lechem Yehuda is a monument created by the people of Beit Lechem in honor of Rachel when they embraced Rachel as their adoptive mother that fateful morning in the gate of Beit Lechem.

⁴ TABC Talmid Liev Markovich notes that very often small positive steps lead to larger measures. It is most often difficult to take huge leaps without making some preliminary smaller steps. This idea is conveyed by the Torah (Shemot 23:30) מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את הארץ.

⁵ Sadly, grudges potentially endure a very long time. They do not simply fall to the wayside over time. Great effort is required to eliminate them. It is, to say the least, better to avoid creating or sustaining them. They must be eliminated in the very earliest stages of their toxic development.

Beit Lechem elders and townsfolk place Rachel first, we believe Rashi is teaching, to show that the children of Leah finally overcome their resentment towards Rachel. They finally peacefully acknowledge that Rachel is the Ikara Shel HaBayit, Yaakov Avinu's primary wife. Thereby they set forth a vision for Rut and Boaz's descendants to bridge the gaps among our people.

TABC Talmid David Rabbani adds: The people of Beit Lechem are the most appropriate people to make this declaration because they represent the political elite in Bnei Yisrael⁶. Future kings emerge from this city, so they have the authority to eliminate rivalries among Bnei Yisrael⁷.

Kever Rachel's Beit Lechem location also makes the people of Beit Lechem the ideal community to reconcile the Shevatim.

Let us consider how David HaMelech realized this vision:

1. He twice refrained from killing Shaul HaMelech (who is from Shevet Binyamin) when he had opportunities to do so.
2. He made peace with Avner, the head of Sha'ul army.
3. He tolerated the severe curse of Shimi ben Gera (who came from Shevet Binyamin).
4. Most important, he moved the capital from Chevron to Yerushalayim, which lies at the northern border of Shevet Yehuda and the southern edge of Shevet Binyamin.

Let us also consider the response of the rest of Am Yisrael to these unifying moves:

1. Shemuel II 5:1 וַיָּבֹאוּ כָּל-שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, אֶל-דָּוִד--חֶבְרוֹנָה; וַיֹּאמְרוּ לְאַמֵּר, הִנֵּנוּ עֲצָמָךְ וּבִשְׂרֹךְ אֲנִיחֵנוּ

⁶ Beit Lechem is arguably the most prominent city in the Yehuda which is arguably the leading Sheivet (it certainly has the largest Nachala). Yosef's two Shevatim has the second largest Nachala, creating danger for a toxic rivalry.

⁷ TABC Talmidim Daniel Becker and Natan Rifkind suggest another answer for the placement of Rachel before Leah. They suggest that Yehuda, Leah's fourth son, was supposed to be Rachel's, as each of the four wives were supposed to have three children (Rashi to Bereishit 29:34 and 35). Perhaps Yehuda was destined to be Rachel's son and that's why the Bethlehemites mention both Rachel and Leah.

2. Radak to Shemuel II 5:1 **הננו עצמך ובשרך אנחנו**. אף על פי שאתה ממשפחת יהודה והננו קרובים לך אנחנו גם כן עצמך **כי כלנו בני ישראל אחים**
אנחנו

We declared our support of David HaMelech telling him, in a beautiful expression of unity, that even though he was from Shevet Yehuda, we are all Bnei Yisrael, all brothers. The seed and vision of reunification planted in the gates of Beit Lechem moment come to full bloom in the time of David HaMelech.

Unfortunately, the unity forged by David HaMelech dissolved two generations later after the death of Shlomo HaMelech. However, Yishayahu HaNavi (11:13) describes the Melech HaMashi'ach picking up where his ancestor David HaMelech left off: וְצָרִי יְהוּדָה יִפְרֹתוּ: אֶפְרַיִם לֹא-יִקְנֹא אֶת-יְהוּדָה, וְיְהוּדָה לֹא-יִצָּר אֶת-אֶפְרַיִם.

All this began with the leaders of Beit Lechem taking the historic opportunity on behalf of Bnei Leah to let go of their jealousy of Bnei Rachel.

Rachel Imeinu Reciprocates and Adopts us as Her Children

A Midrash (Rut Rabba 7:13) presents the incomparable Rabbi Shimon bar Yochai (Rashbi) describing Rachel Imeinu's reciprocation to the children of Leah by adopting them posthumously as her own: תָּנִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, לְפִי נִשְׁאַמְרוּ דְּבָרִים: רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ. כְּנָגֵד רַחֵל, לְפִיכֶךְ נִקְרְאוּ בָּנִים לְשֵׁמָה, דְּכָתִיב (ירמיה לא, יד): רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ for us, describing us as her children, even though we are not her biological descendants.

Rashbi's idea adds even more to the significance of Kever Rachel in Beit Lechem, especially since we Yehudim are predominantly the children of Leah⁸! TABC Talmidim add that Rachel Imeinu adopting us as her children, crying and pleading on our behalf before Hashem at our most critical moments, is even more meaningful because we are the predominantly the descendants of Yehuda and Levi. These were the brothers who harmed Yosef the most. Rachel Imeinu looks beyond this and extends her bountiful love to us in a profoundly moving act of self-transcendence. No wonder why she is the most beloved of all of the Imahot⁹.

⁸ Sefer Ezra presents only Yehuda, Levi and Binyamin returning to rebuild the second Beit HaMikdash.

⁹ The indelible memory of my mother weeping at "Mama Rachel's" Kever during a family trip to Israel, never fails to bring me to tears. Those tears impacted me more than any Shiur delivered by any of my many great Rabbbanim.

Our suggestion helps explain the Minhag to read Megillat Rut on Shavu'ot. Shavu'ot celebrates our united encampment at Har Sinai when we were (in the famous words of Rashi to Shemot 19:2) כאיש אחד בלב אחד, a unified nation.

Conclusion

Megillat Rut concludes by presenting the lineage of David HaMelech, the great-grandchild of Boaz and Ruth. Ending this great Sefer with the mention of David HaMelech connotes that our reunification under the rule of David HaMelech began on that great morning in the gate of Beit Lechem. Each Shavu'ot, Megillat Rut reminds us that a descendant of David HaMelech, Mashi'ach Tzidkeinu, will bring a permanent reunification of our people and complete the process of national reconciliation begun long ago in the gates of Beit Lechem.

Mekorot כאיש אחד בלב אחד - Like Rachel and Leah

1. Rut Perek 4 Pasuk 11 - וַיֹּאמְרוּ כָל-הָעָם אֲשֶׁר-בְּשַׁעַר, וְהַזְקֵנִים--עֲדִים; יִתֵּן הָאֶת-הָאִשָּׁה - וַיֹּאמְרוּ כָל-הָעָם אֲשֶׁר-בְּשַׁעַר, וְהַזְקֵנִים--עֲדִים; יִתֵּן הָאֶת-הָאִשָּׁה, הַבָּאָה אֶל-בֵּיתָךְ, כְּרָחֵל וְכִלְאָה אֲשֶׁר בָּנוּ שְׁתֵּיהֶם אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל, וַעֲשֵׂה-חֵיל בְּאֶפְרָתָהּ, וְקָרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם.
2. Rashi to Rut Perek 4 Pasuk 11 - אף על פי שהיו משבט יהודה ומבני לאה, מידים הם - על רחל שהיתה עקרה של בית, והקדימו רחל ללאה
3. Malbim to Rut Perek 4 Pasuk 11 - שהגם שהיא בת עכו"ם מצד שבאה אל ביתך בית - צדיק כמוך תהיה בצדקתה כרחל וכלאה שהיו ג"כ בנות לבן הארמי וע"י שנזדווגו ליעקב בנו שתיהם את בית ישראל, כן יבנה ממנה בית נאמן שהיא בית מלכות שבזה תלוי הצלחת כל בית ישראל
4. Targum to Rut Perek 4 Pasuk 11 וַיֹּאמְרוּ כָל עַמָּא דְּבִתְרַע סְנֵהֲדָרִין וְסָבִיא סְהָדִין אֲנַחְנָא יִתֵּן יִתְּ אֶתְתָּא הָדָא דְּאֶתְיָא לְבֵיתָךְ כְּרָחֵל וְכִלְאָה דְּבָנוּ תְּרִוּהוֹן יִתְּ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲבוּנָא בְּתָרֵי עֵסֶר שְׁבָטִין וְעֵבִיד חֵילָא בְּאֶפְרָת וְתֵהִי קָרִי שְׁמָא בְּבֵית לָחֶם
5. Yechezkeil Perek 37 וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי-אָדָם, קַח-לָךְ עֵץ אֶחָד, וְכָתֹב עָלָיו לִיהוּדָה, וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבָרוּ; וְלָקַח, עֵץ אֶחָד, וְכָתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם, וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבָרוּ. יִזְ וְקָרַב אֲתָם אֶחָד אֶל-אֶחָד, לָךְ--לְעֵץ אֶחָד; וְהָיוּ לְאֶחָדִים, בְּיָדְךָ. כֹּב וְעָשִׂיתִי אֲתָם לְגוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ, בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל, וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם, לְמֶלֶךְ; וְלֹא יִהְיֶה עוֹד לְשֵׁנֵי גוֹיִם, וְלֹא יִחָצוּ עוֹד לְשֵׁנֵי מַמְלָכוֹת עוֹד. כֹּד וְעֵבִדִי דָּוִד מֶלֶךְ עָלֵיהֶם, וְרוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם
6. Shemuel II 5:1 וַיָּבֹאוּ כָל-שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל, אֶל-דָּוִד--חֲבֵרוֹנָה; וַיֹּאמְרוּ לְאֹמֶר, הִנֵּנוּ עֹצְמָךְ וּבִשְׂרָךְ אֲנַחְנוּ
7. Radak to Shemuel II 5:1 והננו עוצמך ובשרך אנחנו. אף על פי שאתה ממשפחת יהודה Radak to Shemuel II 5:1 והננו קרובים לך אנחנו גם כן עוצמך כי כלנו בני ישראל אחים אנחנו
8. Yishayahu 11:13 וְסָרָה קִנְיַת אֶפְרַיִם, וְצִרְרֵי יְהוּדָה יִכְרְתוּ: אֶפְרַיִם לֹא-יִקְנָא אֶת-יְהוּדָה, יְהוּדָה לֹא-יִצַּר אֶת-אֶפְרַיִם.
9. Rut Rabba 7:13 תָּנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, לְפִי שְׁאֲמָרוּ דְּבָרִים כְּנָגֵד רָחֵל, לְפִיכָךְ נִקְרָאוּ Rut Rabba 7:13 בָּנִים לְשֵׁמָה, דְּכָתִיב (יִרְמִיָּה לֹא, יִד): רָחֵל מִבְּכָה עַל בָּנֶיהָ.
10. Rashi to Shemot 19:2 - כאיש אחד בלב אחד

Rabbi Ari Zahtz
Congregation Bnai Yeshurun, Teaneck

5 Fascinating Questions - and Answers

5 Fascinating Questions - and Answers

I've adapted these fascinating halachic questions from several works of Rav Yitzchak Zilberstein shlita (Chashukei Chemed, V'harev Na and What if?). The questions are in and of themselves interesting, but more importantly, can logically be answered from a variety of angles. I encourage you to discuss with family or even to learn alone. They should spark conversation and debate and are an opportunity to engage the beautiful gift of Torah that Hashem has blessed us with.

With warmest wishes for a healthy, enjoyable and inspirational chag!

Rabbi Ari Zahtz

Questions

1. Shmuel got into a cab in Yerushalayim and said to the driver, "to Petach Tikva". He had been up the entire previous night and as soon as the cab pulled away fell fast asleep. An hour later the driver woke him up with a loud voice yelling, "what street do you need in Petach Tikva?". Shmuel was startled and asked the driver where they were, to which he replied, "Petach Tikva, of course". Shmuel was both speechless and apologetic. He explained that he wanted Petach Tikva street in Yerushalayim, a mere ten minute drive from where they embarked. He insisted the driver bring him back and that he will only pay the fare for a ten minute drive.

The driver apologized, but said it was Shmuel's fault for not being specific and therefore Shmuel should pay a round trip fare between Yerushalyim and Petach Tikva.

Who is responsible for the error?

2. One Friday night after a delicious Shabbos meal, Yisrael fell asleep reading a Torah newspaper. After he woke up he went to the Beis Medrash to learn. When he got there, he saw people staring at him. "What's wrong?" he asked.

“You have backwards Hebrew letters on your forehead” explained his friend. Apparently when he fell asleep, the newspaper rubbed off on his forehead.

Can he wash the letters off of his face?

3. Post quarantine, Binyomin’s barbershop was packed with people in desperate need of haircuts. There were 5 people in line waiting to get their hair cut, when suddenly someone came rushing into the shop. “I need my haircut now!” the man declared. Binyomin explained that there were 5 people waiting in line and he would have to wait his turn. The man wouldn’t take no for an answer offered to pay ten times the price of the haircut. Binyomin turned to the other people and asked if they’d be willing to let this man go first and in exchange their haircuts would be free of charge (figuring he’d still make 5 times the money). They all agreed that for a free haircut it was worth the wait. The man climbed into the chair and got his hair cut. When he finished he got out of the chair, gave the money for a single haircut to Binyomin, and ran out the door laughing at Binyomin for really thinking he would pay that much just to cut the line.

Now an argument broke out between Binyomin and the 5 customers. Binyomin insisted now they must pay for their haircuts and they claimed they made a deal entitling them to a free haircut.

Should their haircuts be free or not?

4. Eli stopped at a traffic light in Yerushalayim and saw an elderly man signaling to him that he would like to hitch a ride. Eli was about to say yes and open the door, when the light turned green and the drivers behind him began to honk.

He wasn't sure what to do. There is a mitzvah of chessed to help the elderly man, while on the other hand, doing this chessed would entail aggravating and delaying everyone behind him.

Should he stop to let the elderly man in, even if it will cause a delay for everyone behind him?

5. Pinchas lent Yehuda \$1500 and a week later returned an envelope which when Pinchas counted it contained \$2000. He explained that this was not interest, rather \$1500 was a repayment of the loan and the other \$500 should be given to Pinchas's neighbor Eli, who was struggling. Pinchas did not know Eli was having a hard time and when he heard, decided to add another \$500 for Eli and even include the first \$1500 for a total loan to Eli of \$2500.

Eli was counted the money and was thrilled with the loan and thankful to his friends. However, later that night he recounted and realized there was an extra \$100 in the envelope.

To whom does that money belong? Does it belong to Yehuda or to Pinchas?

Answers

1. Shmuel seems to be guilty on two counts, he should have stayed awake for such a short ride and he wasn't specific enough in his request. He clearly knew there was also a city by the same name.

However, it seems the driver is partially at fault as well. When a person requests an intercity long ride it is common practice to discuss a price beforehand, and therefore the driver should have clarified that before embarking on such a long journey.

Therefore, it would seem that a compromise would be appropriate, and they should split the long fare in half.

In terms of the return ride, that is a separate issue and Shmuel can choose to take a bus or negotiate a fare with the cab driver.

2. Presumably, there are potentially two issues that must be addressed. The first is the melacha of erasing on Shabbos. It is forbidden on Shabbos to erase a place that would then provide sufficient space for two letters to be written. The second, is the issue of erasing words of Torah. The Chayei Adam writes (Netilas Yadayim 40:8) that if one's hands get marked with soot on Shabbos they may be washed to remove the surface dirt, but not vigorously dried with a towel as that completely erases the marks. Just like you can't write with something that leaves a mark on the body on Shabbos, so too you may not erase it completely.

It is possible, as he doesn't intend to write on the place to understand that the melacha of erasing is only forbidden me'derabnan and in light of the embarrassment it would cause him, he could ask a nonjew to wash it off.

In terms of erasing divrei Torah, the Kaf Hachaim writes that since backwards letters are illegible, there is no prohibition.

3. The answer here seems to hinge on the issue of with whom was the deal made. If the deal was between the man who was cutting and Binyomin and then Binyomin made a separate deal with the 5 customers than the loss should accrue to Binyomin, the barber. However, it does not seem to be the case here. Binyomin was not willing to let this man cut without the permission of the 5 customers. Therefore, it seems that the deal that was presented was in essence, “would you let this man cut, if he pays for your haircut” and to that they acquiesced. In essence, Binyomin was merely the middle man (Yes, even though he was making more on this haircut than he would typically). Binyomin never entertained the possibility of giving these people free haircuts, he was just trying to make sure he gets paid and everyone is happy.

Binyomin can therefore claim that the other men should have insisted that the one who was cutting pay upfront for their haircuts, and by not doing so, the loss is theirs.

4. There are several factors to consider when thinking of the ramifications of stopping, even for a good reason, in a busy intersection:
- a. The impact on emergency vehicles trying to pass. The ambulances, fire trucks and police cars that are slowed down, can sometimes be an issue of life or death.
 - b. Delaying people who may thereby miss appointments, meetings and flights may be a form of stealing, as they may incur additional expenses.
 - c. Rav Elyashiv zt”l understood that the public only permits its drivers to use streets in the way that benefits its citizens. If traffic laws are adopted for the betterment of the citizens and by not following them you are causing damage to the people, that would seem problematic as well.

As well intentioned as Eli was it seems that even to do a chessed the effect on the others should be taken into account and therefore here he should not stop.

5. In general, when dealing with a strange occurrence we try to minimize the peculiarity as much as possible. Eli certainly miscounted the money when he initially received it (he only discovered it upon recount) and Pinchas certainly gave him that much money, so at some point he too miscalculated. The only question is whether Yehuda as well made a mistake. It is a simpler interpretation of the events to assume that two mistakes were made as opposed to three. Therefore, it would seem that the money should belong to Pinchas. To assume that it belongs to Yehuda would require us assuming that all three counted the money wrong as opposed to two of them.

Additionally, Eli knows with certainty he received the money from Pinchas and therefore his obligation would be to return it to Pinchas. At that point the onus of proof to remove the money from the possession of Pinchas would be on Yehuda.